

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNY BALOG

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2026 - 2035

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog na roky 2026 - 2035
Územné vymedzenie :	Banskobystrický kraj, okres Brezno, obec Čierny Balog– ŠÚJ 508527
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2026 - 2035
Verzia	2.0.
Publikovaný verejne:	10. 02. 2026

Zdroj: vlastné spracovanie

Čierny Balog	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj	Banskobystrický
Okres	Okres Brezno
Región	Čierny Hron
Poloha:	48°44'50"S 19°39'22"V
Nadmorská výška:	555 m.n.m.
Rozloha	147,1 km ² (14 710 ha)
Počet obyvateľov:	4 916 (31. 12. 2024)
Hustota obyvateľstva:	33,24 obyv./km ²
Nacionále	
PSČ	976 52
ŠÚJ	508 527
EČV	BR, AA, EL, **
Tel. predvoľba	+421-48
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Čierny Balog
	Závodie 2/2
	976 52 Čierny Balog
Web:	www.ciernybalog.sk
E-mail:	starosta@ciernybalog.sk prednosta@ciernybalog.sk
Telefón:	048 / 630 43 10, 630 43 14
Fax:	048 / 630 43 29

OBSAH

1 ÚVOD	4
---------------------	----------

ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNY BALOG 2026 - 2035	12
--	-----------

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	12
--	-----------

2.1	HISTÓRIA OBCE	12
2.2	PRÍRODNÉ POMERY	13
2.3.	TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	21
2.4.	DOPRAVA	26
2.5.	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	28
2.6.	OBYVATEĽSTVO	37
2.7.	VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	46
2.8.	BÝVANIE	49
2.9.	PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	52
2.10.	ŠKOLSTVO A VZDELANIE	53
2.11.	SOCIÁLNA OBLASŤ	55
2.12.	ZDRAVOTNÍCTVO	60
2.13.	ŠPORT	61
2.14.	KULTÚRA	62
2.15.	UBYTOVACIE ZARIADENIA	63
2.16.	STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY	64
2.17.	CESTOVNÝ RUCH	64
2.18.	REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE	66
2.19.	SAMOSPRÁVA	71
2.20.	BEZPEČNOSŤ	72
2.21.	IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	72
2.22.	EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR	74

3 SWOT ANALÝZY	77
-----------------------------	-----------

3.1	HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ	79
3. 2.	DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	80
3.3	TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	81
3.4	ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	81
3.5	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	82
3.6	SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	83
3.7	ŠKOLSTVO A ŠPORT	84
3.8	KULTÚRA	85
3.9	PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	86
3.10	ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	87
3.11	INFORMATIZÁCIA OBCE	88
3.12	PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE ČIERNY BALOG.	89

STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNY BALOG 2026 - 2035	96
---	-----------

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE ČIERNY BALOG	96
---	-----------

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	99
---	-----------

STRATEGICKÝ CIEĽ	99
-------------------------------	-----------

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	100
---	------------

PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNY BALOG 2026 - 2035	107
--	------------

5.1	PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ	107
5.2	PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	108
5.3	PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	109

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	110
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	110
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO.....	111
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	112
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	113
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	114
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	115
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	115

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY 116

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ.....	116
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	117
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	118
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	118
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	119
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO.....	120
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	121
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	122
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	122
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	123
6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE.....	124

REALIZAČNÁ ČASŤPROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNY BALOG 2026 - 2035 125

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE ČIERNY BALOG.....	125
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	126
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN.....	128

8 AKČNÝ PLÁN 129

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ.....	129
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	131
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	133
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	135
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	136
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	139
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	140
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	142
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	144
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	145
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE.....	146

FINANČNÁ ČASŤPROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNY BALOG 2026 - 2035 148

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU.....	148
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ.....	152
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	154
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	155
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	156
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	158
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	159
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	160
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	161
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	162
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	163
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE.....	164

10 ZÁVER 167

11 POUŽITÁ LITERATÚRA 168

1 ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog s výhľadom do roku 2035 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Čierny Balog, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog na roky 2026 - 2035
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OcZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou webovej stránky obce, stránky obce na sociálnej sieti FB, prostredníctvom zasadnutí OcZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2025 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
	2025											
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení n. p.), ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		

Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Čierny Balog je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovne

- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- **Viacročný rozpočet**
- **KPSS**
- **Územný plán obce Čierny Balog**
- **Územný plán VÚC Banskobystrického kraja**

Národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2015)
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (2013)
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030 (2019)

- Konceptia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Konceptia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok

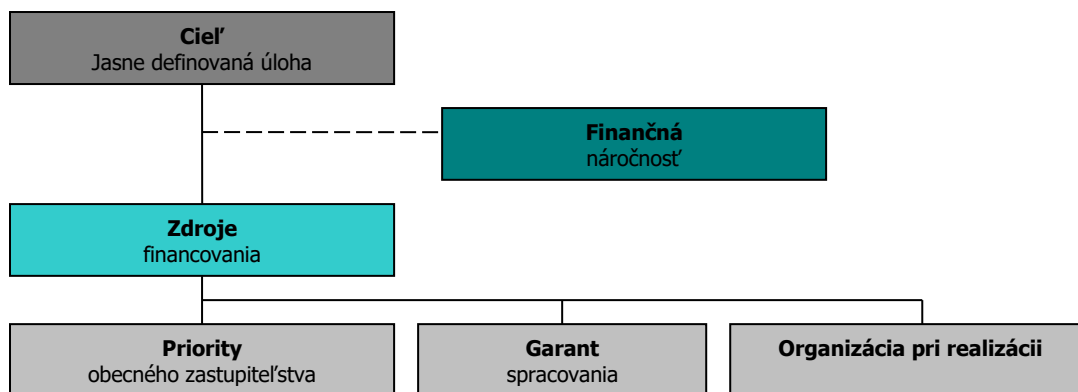
Nadnárodnej úrovne

- K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- Stratégia EÚ pre Dunajský región
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie,
- COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050,
- COM(2011) 112 v konečnom znení
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- Horizont Európa (2021 – 2027)
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Čierny Balog. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

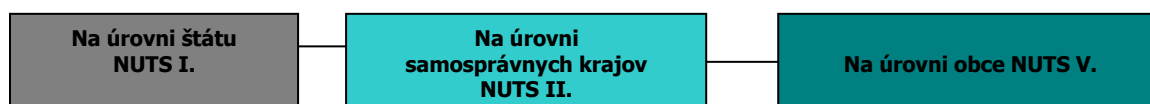
Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z.), sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorít celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2021 – 2027, štátne dotácie, dotačné programy mimovládnych organizácií či súkromných spoločností.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog boli použité aj prognostické údaje. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Čierny Balog má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“) - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

Investovanie do rastu a zamestnanosti

Európska územná spolupráca

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

- 1. Inteligentnejšia Európa**
- 2. Ekologickejšia, nízko uhlíková Európa**
- 3. Prepojenejšia Európa**
- 4. Sociálnejšia Európa**
- 5. Európa bližšie k občanom.**

Jednotlivé členské štáty majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh všeobecného nariadenia EÚ“) povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Na úrovni SR sa uskutočnil proces identifikácie investičných priorít SR na roky 2021 – 2027 v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti, ktoré sú súčasťou návrhu PD SR. Tento proces pozostával z niekoľkých etáp, do ktorých bolo zapojené široké spektrum odborníkov z radov ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, profesijných a záujmových združení, mimovládnych neziskových organizácií a pod. Aby sa zabezpečila čo najširšia reprezentatívnosť odborných pohľadov z celého Slovenska, bol v apríli 2019 uskutočnený online dotazníkový prieskum.

Výstupy dotazníkového prieskumu boli následne konzultované s príslušnými rezortmi – ministerstvami zodpovednými za tematické oblasti podpory v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027. Súčasťou tohto procesu boli aj predbežné úvahy o tvorbe tzv. strategických projektov (projekty strategického významu). Pre príslušné ciele boli v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi vypracované tzv. návrhové listy, v ktorých sa zadefinovali podrobnejšie návrhy opatrení aj s odôvodnením, prečo je potrebná ich realizácia, ďalej cieľová skupina, ktorej sa budú dotýkať, ale aj súlad s prílohou D Správy o Slovensku 2019 – pozitívnym dokumentom EK.

Ďalším krokom bol analytický hierarchický proces, cieľom ktorého bolo prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov (odborníci z analytických útvarov), prideliť identifikovaným prioritám v rámci jednotlivých cieľov váhy, tzn. zoradiť ich na základe troch hlavných kritérií – závažnosti, naliehavosti a realizovateľnosti. Výsledky tohto procesu boli predstavené v materiáli „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027“, ktorý schválila Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 dňa 3. októbra 2019. Na základe tohto procesu bola zahájená aj príprava návrhu PD SR, ako hlavného strategického dokumentu SR pre využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ po roku 2020.

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji
	Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj
	Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore
	Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
	Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť
	Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest

	Podpora digitálnej prepojitelnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
2. Ekologickejšia nízko uhlíková Európa	Cestná doprava Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T Výstavba rýchlostných ciest Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti Železničná doprava Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T a železničných uzlov Podpora regionálnej železničnej dopravy Vodná doprava Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy zaradenej do TEN-T Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
3. Prepojenejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
4. Sociálnejšia Európa	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
5. Európa bližšie k občanom	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne

dôležitý vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien, cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom, až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 - 2027. Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú: Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ: 1. Inteligentnejšia Európa, 2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa, 3. Prepojenejšia Európa, 4. Sociálnejšia Európa a 5. Európa bližšie k občanom.

rozmer – 2

PHRSR obce Čierny Balog integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni, ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Čierny Balog 2025 – 2034 nadväzuje na predchádzajúce PHRSR obce, územný plán obce, viacročný rozpočet. PHRSR obce integruje strategické dokumenty EÚ spoločne s dokumentmi z národnej úrovne.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín, ako sú obyvatelia, rozpočtová organizácia v pôsobnosti obce, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. V prípravnej fáze spracovania PHRSR sa integrovaný prístup využil prostredníctvom dotazníkového prieskumu, v rámci schvaľovacej fázy PHRSR bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

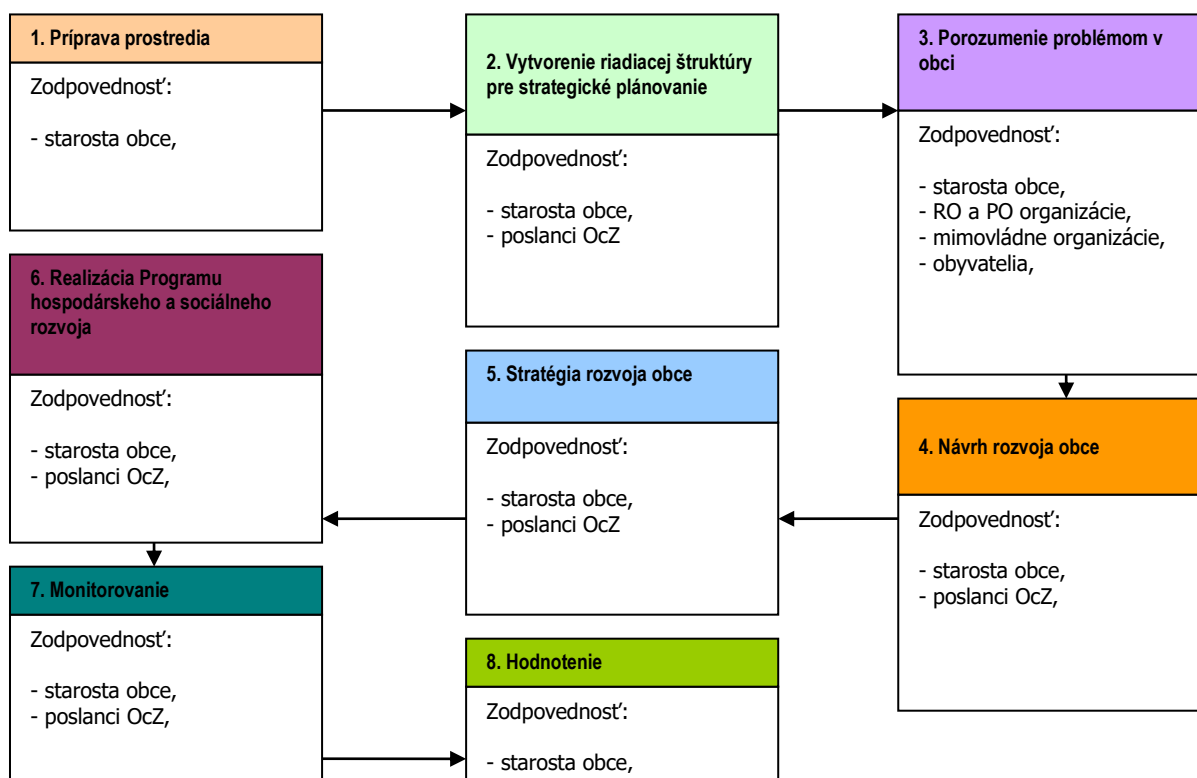
rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v obci Čierny Balog. Sformovanie prvej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu.
2	Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti.
3	Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
4	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít.
5	Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti.
6	Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog 2026 - 2035

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Brezno súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Základná charakteristika obce Čierny Balog (k 31.12.2024)

Kód obce	508527
Názov okresu	Brezno
Názov kraja	Banská Bystrica
Štatút obce	obec
PSČ	976 52
Telefónne smerové číslo	+421-48
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1607
Nadmorská výška obce - mesta v m	555
Celková výmera územia obce [km ²]	147,1
Hustota obyvateľstva na km ²	33, 42
Zdroj: ŠÚ SR	

Rozľahlá obec sa nachádza v centre Veporských vrchov, asi 4 km južne od Brezna. V minulosti ju tvorilo 13 osád, situovaných pozdĺž toku Čierneho Hrona a v príľahlých údoliach, obkolesených hustými lesmi. Dnes má obec oficiálne 8 miestnych častí. Rieka tvorí os územia a pokračuje severozápadným smerom k Hroncu, kde sa vlieva do Hrona.

Z Hronca až po osadu Dobroč rieku lemuje úzkorozchodná Čiernohronska železnica, ktorá v čase najväčšieho rozmachu dosahovala dĺžku takmer 132 km. Obcou prechádza cestná spojnice II/529 z Brezna cez sedlo Tlstý javor do Hriňovej.

Miestne časti obce

Obec má 8 miestnych častí: Krám, Medved'ov, Čierny Balog, Jánošovka, Fajtov, Komov, Pusté a Dobroč

Obyvatelia pracujú v lesnom hospodárstve, poľnohosp. a okolitých závodoch. Začiatkom 20. stor. sa započalo so stavbou úzkokolejnej lesnej železnice. Prvý úsek Hronec - Čierny Balog bol postavený v r. 1910. Postupne sa postavili odbočky na lesnú správu v Dobroči, Kráme a Osrblí. Rím. kat. kostol Nanebovzatia Panny Márie je klasicistický z r. 1797 - 1804, upravený v 20. stor. V obci pred Kultúrnym domom sa nachádza pomník padlým v SNP od O. Čičátku a A. Slatinského (r. 1951) a pomník J. Dekreta Matejovie. V chotári sa nachádza štátna prírodná rezervácia Dobročský prales na 57,42 ha (vyhlásená r. 1913). V Dobroči sa narodil Jozef Dekret Matejovie (1774 - 1841), priekopník lesníctva na Slovensku (25.8.2025, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_c806c0d3-5cb6-4f36-87a6-cdcdbd5a68dfe).

2.1 HISTÓRIA OBCE

V chotári obce archeologický nález z rozhrania staršej a strednej doby bronzovej (bronzová sekerka) a z tohto obdobia je aj bronzová sekerka z osady Krám.

Osídľovanie okolia Čierneho Balogu vo väčšom rozsahu nastalo v 15. storočí, kedy do oblasti Horehronia prišli valašskí pastieri. O storočie neskôr sa tu začali usadzovať drevorubači, ktorí tu už

okolo roku 1550 ťažili drevo pre potreby baní a hút. Prvá písomná zmienka o osade v údolí pochádza z 11. júna 1607.

Najstaršou osadou obce je Krám (z nem. obchod, sklad), ktorá vznikla okolo roku 1563 ako základňa drevorubačov so sídlom ich majstra a skladmi náradia i potravín. Okrem ťažby dreva a jeho splavovania sa obyvatelia venovali i poľnohospodárstvu a chovu dobytka a oviec. Postupne začali vznikať nové pasienky a časom aj osady, ktoré využívali novovzniknuté plochy na vznik obydľí, bližšie pri zdrojoch dreva a železnej rudy.

Osada Jergov v blízkosti štôlní na železnú rudu sa spomína v roku 1615, následne vznikla osada Balog, ktorá sa časom stala centrom drevorubačov. Rozširovanie pokračovalo Závodím, Medved'ovom, Fajtovom, Komovom a ďalšími. Podľa tmavých usadenín v rieke dostala názov Čierny Hron a osadám sa v 18. storočí začalo podľa vtedy najväčšej osady hovoriť Čiernohronský Balog. Postupne s rozmachom drevorubačstva, ťažby rudy, no aj poľnohospodárstva, pastierstva a remesiel rástol aj počet obyvateľov a v 70. rokoch minulého storočia dosahoval počet 6400. Populácia Čierneho Balogu poklesom ťažby a zánikom pracovných príležitostí postupne klesla na terajších približne 5100 obyvateľov.

Obyvatelia obce sa v roku 1944 vo veľkom počte zapojili do Slovenského národného povstania a obec bola v októbri – novembri terčom nacistických represálií. V okolí obce operovali oddiely 1. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina, partizánskeho zväzku Chruščov a jednotky 2. čs. paradesantnej brigády. Dňa 28. januára popoludní ustupovalo po rozbití v Klenovci smerom na obec asi 700 nemeckých vojakov 309. streleckého pluku 208. divízie. Obecná milícia a partizáni boli zalarmovaní horárom Jánom Danišom hlásiacim asi 100 Nemcov. Napriek zisteniu, že Nemci sú v prevahe, sa miestna milícia a partizáni postavili na odpor a podarilo sa im 28. januára Nemcov pri osade Dobroč odraziť. To povzbudilo celú obec, ktorej občania sa masovo zapojili buď do obrany, alebo do spriechodňovania cesty dolinou Šaling, kadiaľ sa očakával postup Červenej armády. Vhodným manévrom sa obrancom pod velením rodáka por. Antona Kupca – Múranicu podarilo odraziť viacero nemeckých útokov, vrátane útoku dolinou Hronca, kadiaľ útočila ďalšia nemecká rota na balockú osadu Krám. 29. januára 1945 okolo 11. hod. do Čierneho Balogu vstúpili prvé oddiely Červenej armády a do večera bola oslobodená celá obec (20.8.2025, <https://www.ciernybalog.sk/historia.html>, PHRSR, 2016, www.Slovensko.sk, https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_Balog).

Vymedzenie územia

Z administratívno-správneho členenia obec Čierny Balog patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja a okresu Brezno. Územie obce v rozlohe 14 718 ha sa rozprestiera podľa regionálneho geomorfologického členenia v západnej časti Slovenského rudohoria. Z najväčšej časti ho tvorí celok Veporských vrchov s podcelkami Balocké vrchy, Sihlianska planina a Čiert'áž. Zo severnej časti sem malou časťou zasahuje celok Horehronské podolie, s podcelkami Breznianske podhorie. Časť katastra obce na juhozápade zasahuje do celku Poľany (PHSR, 2016).

Rozľahlá obec sa nachádza v centre Veporských vrchov, asi 4 km južne od Brezna. V minulosti ju tvorilo 13 osád, dnes oficiálne 8 miestnych častí situovaných pozdĺž toku Čierneho Hrona a v prilahlých údoliach, obkolesených hustými lesmi. Rieka tvorí os územia a pokračuje severozápadným smerom k Hroncu, kde sa vlieva do Hrona. Z Hronca až po osadu Dobroč rieku lemuje úzkorozchodná Čiernohronská železnica, ktorá v čase najväčšieho rozmachu dosahovala dĺžku takmer 132 km. Obcou prechádza cestná spojnice II/529 z Brezna cez sedlo Tlstý javor do Hriňovej. Obec mala v minulosti 13 osád: Krám, Jergov, Balog, Závodie, Vydrovo, Medved'ov, Dolina, Fajtov, Komov, Latky, Jánošovka, Pusté a Dobroč (25.8.2025, https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_Balog). Oficiálne má dnes obec 8 miestnych častí – Čierny Balog, Krám, Medved'ov, Komov, Fajtov, Jánošovka, Pusté a Dobroč.

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Územie leží v nadmorskej výške od cca 500 m. n. m (v kotlinovite rozšírenej doline Čierneho Hrona) po 1338 m n. m. (Klenovský Vepor). Pre reliéf Veporských vrchov sú charakteristické v centrálnej časti široké plošiny, resp. chrbty vo výške 1000 - 1100 m, 700 - 900 m na južných okrajoch, ktoré sú

oddelené sústavou dlhých, hlbokých a úzkych dolín. Geomorfologicky je to zvyšok plochého zarovnaného neogénneho reliéfu, ktorý bol diferencovane vyzdvihnutý. Z povrchu plošín vyčnievajú vyvýšeniny, ktoré sa viažu na tvrdšie časti kryštalinika alebo neovulkanické horniny (Klenovský Vepor), resp. boli vyzdvihnuté pozdĺž zlomov (Býkov). Reliéf na kryštaliniku je jednotvárnejší ako na druhohorných horninách. Mnohé riečne doliny vznikli na zlomových líniah. Úsek doliny Čierneho Hrona sz. od Čierneho Balogu je epigenetický. Klenovský Vepor je zvyšok lávového prúdu a Hájna hora predstavuje úpätnú sopečnú tabuľu. Územie je členené na 3 hlavné podcelky Veporských vrchov, ktoré majú značne odlišný charakter. Na JZ je to plošinatý reliéf Sihlianskej planiny, v strede rozčlenená plošina Balockých vrchov, na SZ hornatinný reliéf Čierťáže (PHRSR, 2016).

Geologické pomery

Oblasť Veporského rudohoria buduje stredne až hlboko premenené parakryštalinikum a granitoidné masívy. Samotná oblasť predstavuje tektonickú jednotku - veporidy, ktorá vznikla počas kriedových horotvorných procesov, ktorými bolo postihnuté aj kryštalické podložie a došlo k retrogradnej premene prekambriových sérií. Celá tektonická jednotka – veporidy sa delí na štyri tektonické pásma, ktoré sú od seba oddelené mohutnými prešmykmi a zlomami. Od severozápadu k juhovýchodu sú to: pásmo Ľubietovské, krakľovské a pásmo Kráľovej hole. Kryštalické jadro budujú pararuly a migmatity až migmatitické ortoruly s vložkami amfibolitov. Kryštalické bridlice sú postihnuté rôzne intenzívnou diaforézou, ktorá vrcholí vznikom diaforizovaných svorov a fylonitov. Okrem kryštalických bridlíc v Ľubietovskom pásme sa vyskytujú aj žulové porfýry permu, ktorý predstavuje mladopaleozoický obal hrubý miestami až 1000 m. Na JV hraničí Ľubietovské antiklinorium s pásmom krakľovským. Jeho šírka je rozdielna a kolíše od 5 do 10 km. Hranica medzi ním a krakľovským pásmom prebieha zhruba na čiare Hrončok - Krám. Typickým znakom krakľovského kryštalinika je absolútna prevaha parabridlíc nad granitodioritami. Na stavbe kryštalinika krakľovskej zóny sa podieľajú migmatity, svory, fylonity a amfibolity. Mladopaleozoický obal je zastúpený sedimentami a kremíťmi porfýrmi permu, ktoré prekonal dislokačnú metamorfózu. Hlavný granitoidný masív (Sihlianský masív) je najväčším granitoidným masívom Slovenska. Pozostáva z dvoch petrochemických typov – bázickejšieho biotitického granodioritu až kremitého dioritu sihlianskeho typu a acídnejšieho porfýrovitého biotitického granodioritu až granitu veporského typu. Mezozoikum - v území vystupuje mezozoikum série Veľkého Boku, najmä na rozhraní krakľovského a Ľubietovského pásma, tiež v Ľubietovskom pásme. Obalové mezozoikum série Veľkého Boku vystupuje v SV časti Ľubietovského pásma, v jeho JV časti, tiež v južnej časti krakľovského pásma. Osobitne sú tu odlíšené epikvarcity (epimetamorfované kremence), ktoré patria spodnému triasu. Najvyšším členom triasu je súvrstvie karpatského keuperu (do 20 m mocné). Sú to pestré, červené a zelené ílovité bridlice. Miestami sú v nich vložky bielych alebo ružovkastých pieskovcov. Terciér - je zastúpený vulkanitmi, ktoré budujú oblasť od Ľubietovského Vepra na juh až k vrcholu Strunga, Klenovského Vepra a Hájnu horu. Z vulkanických hornín sa uplatňujú pyroxenické andezity a ich pyroklastiká. Pyroklastiká pyroxenických andezitov v tufitovom vývoji zahŕňujú horniny, ktoré vznikli sedimentáciou vulkanického materiálu. Toto súvrstvie sa vyskytuje pravidelne na báze vulkanického komplexu, napr. v masíve Klenovského Vepra. Kvartérne sedimenty sú pomerne značne rozšírené, a to najmä ako riečne sedimenty, ktoré vyplňajú nivu Čierneho Hrona a jeho prítokov, tiež ako svahové hliny a sutiny aj ako prolúviálne sedimenty (PHRSR, 2016).

Pôdne pomery

Podstatnú časť územia zaberajú kambizeme kyslé až výrazne kyslé (oligobázické), vytvorené na horninách kryštalinika (kryštalických bridliciach, granitoch a granodioritoch), tiež na horninách mezozoického obalu, okrem vápencov a dolomitov. S rastom nadmorskej výšky, ktorý je sprevádzaný rastom množstva zrážok vo výške nad 900 - 1000 m, prevládajú kambizeme podzolové, sprievodné podzoly kambizemné a rankre, zo zvetralín kyslých hornín. Do výšok 700 - 800 m vystupujú kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre, zo zvetralín kyslých hornín. Na karbonátových horninách sa vyskytujú v závislosti od typu reliéfu rôzne subtypy rendzín. V časti Poľana na pyroklastikách neovulkanitov sa vyvinuli andozeme modálne kyslé, kambizeme andozemné a kambizeme modálne kyslé. Na nivách väčších tokov, prípadne aj menších prítokov sa vytvorili nivné pôdy, pokrývajúce väčšie plochy najmä na nive Čierneho Hrona, Kamenistého potoka, Osrblianky a ďalších. Z pôdnych druhov sú v území najviac zastúpené pôdy hlinité, potom nasledujú piesočnatohlinité, ílovitohlinité a hlinitopiesočnaté (PHRSR, 2016).

Pôdne druhy

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácií. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdných druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdných druhov na poľnohospodárskych pôdach Slovenska je nasledovné:

Kategorizácia pôdných druhov		
Kategória zrnitosti	Obsah častíc <0,01 mm	Zastúpenie v %
pôdy ľahké	- piesočnaté (0 - 10%) - hlinitopiesočnaté (10 - 20%)	6,4
pôdy stredne ťažké	- piesočnatohlinité (20 - 30%) - hlinité (30 - 45%)	73,2
pôdy ťažké	- ílovitohlinité (45 - 60%)	17,1
pôdy veľmi ťažké	- ílovité (60 - 75%) - íly (> 75%)	3,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Zastúpenie pôdných druhov v okrese v %					
	Kategória eróznej ohrozenosti				
	ľahké piesočnaté, hlinitopiesočnaté	stredne ťažké piesočnatohlinité	hlinité	ťažké ílovitohlinité	veľmi ťažké ílovité, íly
Brezno	35,50	30,37	32,80	1,32	-
Banskobystrický kraj	10,02	56,75	16,91	15,79	0,52

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Pôdne typy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfogenetikkej i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovanú rovnakou stratifikáciou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíjal a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdných typov poľnohospodárskych pôd: (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx, 10.2.2015):

Zastúpenie pôdných typov v okresoch a krajoch SR (% z poľnohospodárskej pôdy)																
Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK,SC	LI,RN	GL	KT	zrázy
Brezno	3,83	-	-	0,18	-	0,13	67,41	2,52	5,49	8,65	0,01	-	0,22	2,10	-	9,46
BB kraj	11,02	1,64	0,29	4,22	12,73	4,98	47,07	0,27	10,31	2,97	-	-	0,23	1,65	0,14	2,46

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx, 5.2.2015).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)											
Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)										Bodová hodnota (body)
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	
Brezno	9,70	39,79	12,54	22,82	13,71	1,41	0,02	-	-	-	24,35
Banskobystrický kraj	2,57	13,83	18,06	10,86	13,39	16,42	15,23	8,27	1,15	0,21	43,17

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Čierny Balog od roku 2014.

Výmera územia v ha.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Celk. výmera úz. obce	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4	14 710,4
Pol'nohosp. pôda - spolu	2 807,0	2 785,4	2 785,2	2 772,7	2 772,4	2 772,0	2 771,9	2 771,5	2 770,8	2 769,9	2 768,5
- orná pôda	166,2	165,9	165,8	165,6	165,7	165,6	165,5	165,3	165,2	164,9	164,7
- záhrada	64,9	64,9	64,9	64,8	64,8	64,7	64,6	64,8	64,8	64,7	64,6
- trvalý trávny porast	2 575,9	2 554,6	2 554,5	2 542,3	2 541,9	2 541,8	2 541,7	2 541,4	2 540,8	2 540,3	2 539,1
Nepol'noh. pôda - spolu	11 903,5	11 925,0	11 925,2	11 937,7	11 938,0	11 938,4	11 938,6	11 938,9	11 939,7	11 940,6	11 942,0
- lesný pozemok	11 564,4	11 595,2	11 595,2	11 607,4	11 607,3	11 607,3	11 607,3	11 607,3	11 607,3	11 607,3	11 608,2
- vodná plocha	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4
- zast. plocha a nádv.	145,6	145,9	146,1	146,2	146,5	146,9	147,4	147,5	147,8	148,0	147,9
- ostatná plocha	162,0	152,5	152,5	152,6	152,8	152,9	152,5	152,7	153,2	153,8	154,5

Zdroj: 20.8.2025, ŠÚ SR, DataCubes,

Štruktúra výmer územia sa v priebehu sledovaného obdobia zmenila významne. V roku 2024 boli poľnohospodárske pôdy zastúpené v rozlohe 2768,5 ha. Nepoľnohospodárska pôda bola zastúpená 1194,2 ha. TT plochy boli v rozlohe 2539,1 ha. K najväčším zmenám došlo v prípade lesných pozemkov a ostatných plôch, ktorých výmera stúpla na 11608,2 ha. Ostatné plochy klesli na 154,5 ha. K poklesu došlo v prípade ornej pôdy, ktorá klesla na 164,7 ha.

Hydrologické pomery

Povrchové vody

Kataster obce patrí do povodia rieky Hron (4-23-01-Horný Hron). Hlavnú riečnu os územia tvorí Čierny Hron, ktorý pramení pod kopcom Sedmák a do Hrona sa vlieva v obci Valaská. Jeho významnejšie prítoky sú Čierny Hron, potok Šaling, potok Brotovo, Krížne, Vydrovo, potok Veľká dolina, mimo územia obce je to Kamenistý potok, Osrblianka (PHSR 2008-2015, 2008, s.18).

Čierny Hron je významným ľavostranným prítokom Hrona v regióne horné Pohronie. Má dĺžku 25,8 km, priemerný prietok v ústí 3 m³/s, je tokom III. rádu a priemerná lesnatosť povodia je približne 80 %. Hydrologické poradie toku: 4-23-01-111, číslo recipienta: 4-23-01-3177. Pramení vo Veporských vrchoch pod Sedmákom (1 004,1 m n. m.) v nadmorskej výške cca 935 m n. m. Najprv priberá ľavostranný prítok spod Dlhého grúňa (852,8 m n. m.) a tečie severovýchodným smerom dolinou Za dlhým grúňom, na konci ktorej priberá sprava Rakytovo a stáča sa na sever. Neskôr priberá Čierny potok z pravej strany a údolie Čierneho Hrona sa nápadnejšie rozširuje. Ďalej priberá opäť sprava Kýčerný potok a vteká do intravilánu obce Čierny Balog (postupne preteká jej časťami: Dobroč, Pusté, Jánošovka, Čierny Balog, Krám) a mení smer toku na severozápad. Následne priberá najprv sprava Šaling a potom zľava Brotovo, ďalším významným prítokom na území obce je ľavostranné Vydrovo a pri Kráme opäť ľavostranný prítok Veľká dolina. Opúšťa obec Čierny Balog a zarezáva sa do severného okraja Balockých vrchov, kde vytvára niekoľko zaklesnutých meandrov. Zľava priberá svoj najväčší prítok, Kamenistý potok, a oblúkom sa stáča k severu. Preteká obcou Hronec, zľava priberá vody Osrblianky a vstupuje do Horehronskeho podolia. Tečie ešte okrajom Valaskej, stáča sa na západ a pri Chvatimechu ústi v nadmorskej výške 461 m n. m. do Hrona. Údolím Čierneho Hrona a niektorých bočných dolín vedie Čiernohronska lesná železnica, ktorá je zrekonštruovaná v úseku Vydrovo-Čierny Balog-Chvatimech (25.8.2025, https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_Hron).

Čierny Hron

Prameň	Veporské vrchy
- výška	935 m
Ústie	Hron
- poloha	pri Podbrezovej pri Chvatimechu
- súradnice	48°48'17"S 19°33'37"V / 48.804853°S 19.56032°V / 48.804853; 19.56032
Dĺžka	25,8 km

Povodie 291,717 km² (29 172 ha)

Prietok

- priemerný 3,06 m³/s

- maximálny 108,0 m³/s

- minimálny 0,420 m³/s

Zdroj: 25.8.2025, https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_Hron

Podzemné vody

Územie mikroregiónu spadá do hydrogeologického rajónu QG 075 – paleozoikum a mladšie útvary časti povodia Horného Hrona. Rajón QG 075 – juhovýchodná časť rajónu (čiastkové rajóny HN 30, HN 40 a HN 50) zaberajú kataster obce Čierny Balog. Rajón je budovaný horninami s veľmi malou priepustnosťou a malou akumulácnou schopnosťou. Pramene majú výdatnosti len do 2 l.s-1. Do režimu jeho podzemných vôd nepriaznivo zasiahla aj veľmi živá banícka činnosť. Južná hranica rajónu je totožná s rozvodnicou Hrona s Ipl'om. Využitelné množstvá podzemných vôd v čiastkovom rajóne HN 30 sú 8,0 l.s-1, odbery 1,54 l.s-1, v čiastkovom rajóne HN 40 102 l.s-1, odbery 15,05 l.s-1 a v čiastkovom rajóne HN 50 35,0 l.s-1 a odbery 0,98 l.s-1 (PHRSR, 2016).

Minerálne vody

Na území obce sa nachádzajú pramene minerálnej vody registrované Ministerstvom zdravotníctva SR – Inšpektorátom kúpeľov a žriediel. V údolí Korytárskeho potoka sa nachádzajú 3 minerálne pramene. Dva z nich sú zaregistrované pod číslami BB-35 a BB-36. Pramene sú primitívne zachytené v drevených kadluboch. Voda sa dá nabráť načrením, prístup k prameňom je zo štátnej cesty Hriňová – Brezno. Voda je pre silné povrchové znečistenie nie vhodná na pitie (PHRSR, 2016).

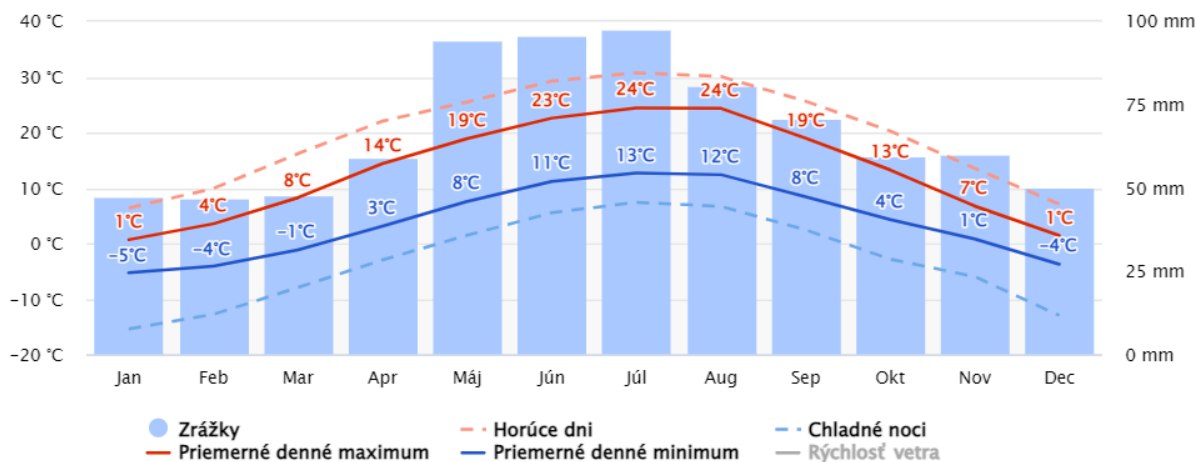
Klimatické pomery

Územie leží v dvoch klimatických oblastiach: v mierne teplej klimatickej oblasti, okrsok mierne teplý, vlhký s chladnou alebo studenou zimou, dolinový a v chladnej klimatickej oblasti, okrsku mierne chladného. Všeobecne sa dá povedať, že väčšina územia má ráz horskej chladnej klímy, na severe časť tvorí kotlinová chladná klíma Breznianskej kotliny. Klimatické pomery územia závisia v podstate od priebehu podnebných prvkov: od teploty vzduchu, vzdušných prúdení a zrážok. Dôležitý vplyv má aj vegetačná pokrývka, hlavne lesy, veľké rozčlenenie reliéfu a expozícia svahov. Takto sa všeobecné vplyvy komplikujú a pribúdajú miestne rozdiely.

Čierny Balog

48.75°N, 19.65°E (555 m n. m.).

Model: ERA5T.

Obrázok: Priemerný úhrn zrážok

Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

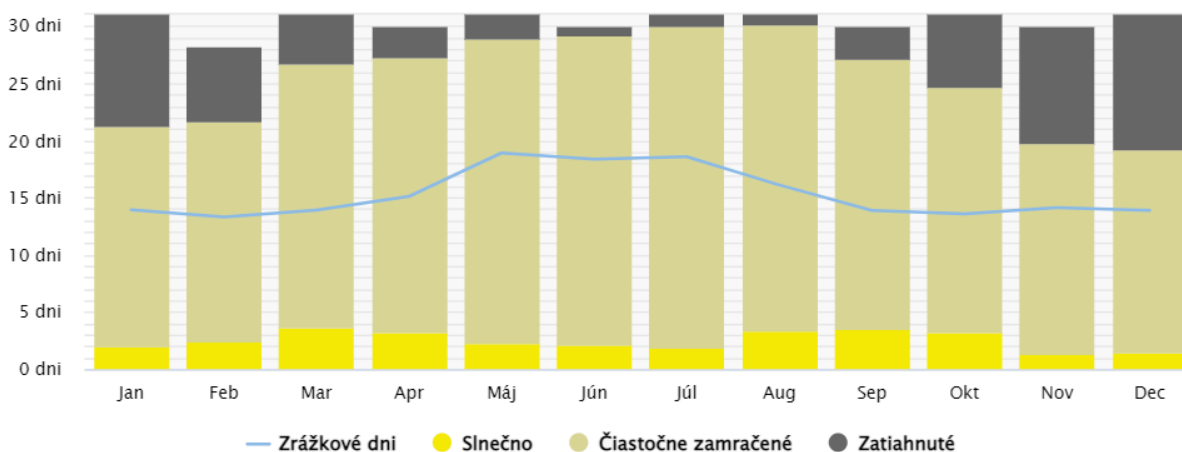

Priemerné denné maximum (plná červená čiara) zobrazuje maximálnu teplotu priemerného dňa v každom mesiaci pre obec Čierny Balog. A naopak, "priemerné denné minimum" (plná modrá čiara) zobrazuje priemernú minimálnu teplotu. Horúce dni a studené noci (prerušovaná červená a modrá čiara) ukazujú priemer najhorúcejších dní a najstudenších nocí v každom mesiaci za posledných 30 rokov.

Čierny Balog

48.75°N, 19.65°E (555 m n. m.).

Model: ERA5T.

Obrázok: Slniečné, oblačné a daždivé dni v Plešivci

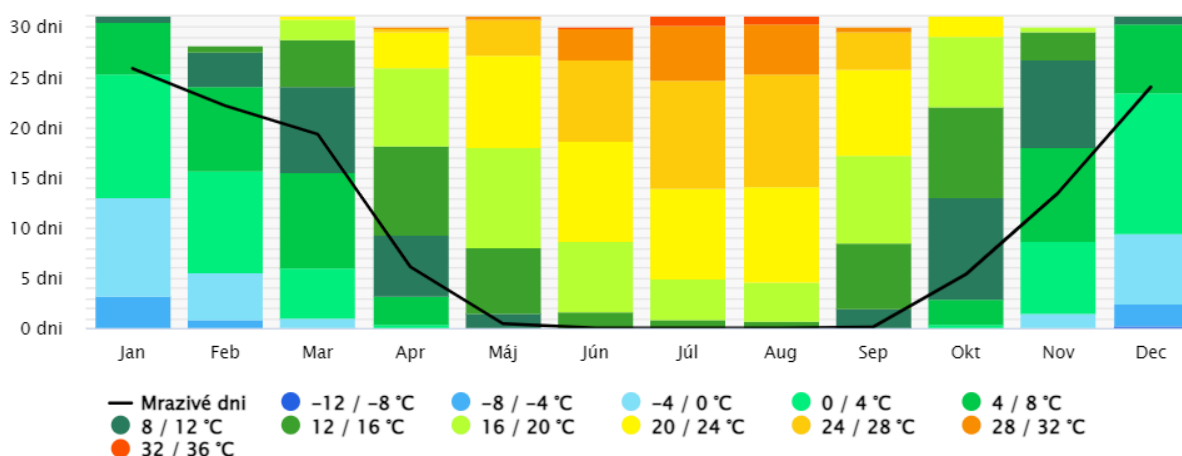
Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Najteplejším mesiacom je júl s priemerom teplôt 16°C a najchladnejším mesiacom je január, v ktorom teploty klesajú najčastejšie pod -3°C. Priemerné ročné teploty dosahujú hodnoty 3 - 6,5°C a priemerné teploty vo vegetačnom období 9 - 12°C. Podľa mesačného chodu dostavuje sa najmenej zrážok v mesiaci január, priemerne to činí 46 mm a najviac zrážok sa dosahuje v júni, priemerne 108 mm.

Čierny Balog

48.75°N, 19.65°E (555 m n. m.).

Model: ERA5T.

Obrázok: Najvyššie teploty

Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

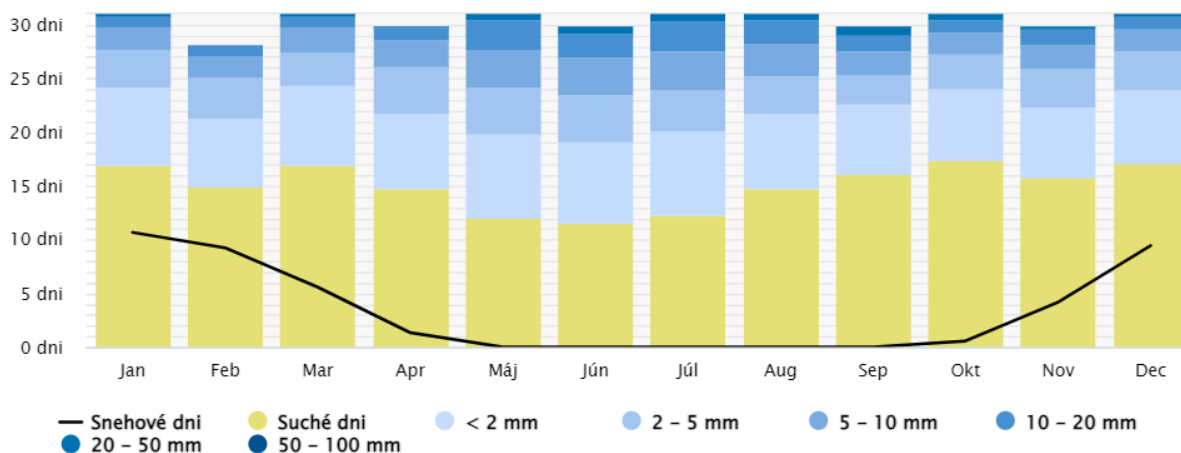
Najväčšie množstvo atmosférických zrážok spadne v letných mesiacoch v dôsledku prudkých lejakov. Priemerné ročné úhrny zrážok namerané v stanici Čierny Balog - Krám dosahujú 770 mm. Priemerný

ročný počet dní so snehovou pokrývkou je 90 – 160 (PHRSR, 2016). Vplyvom klimatických zmien dochádza znižovaniu objemu zrážok (hlavne dva roky pred kalamitou - 2021-2023).

Čierny Balog

48.75°N, 19.65°E (555 m n. m.).
Model: ERA5T.

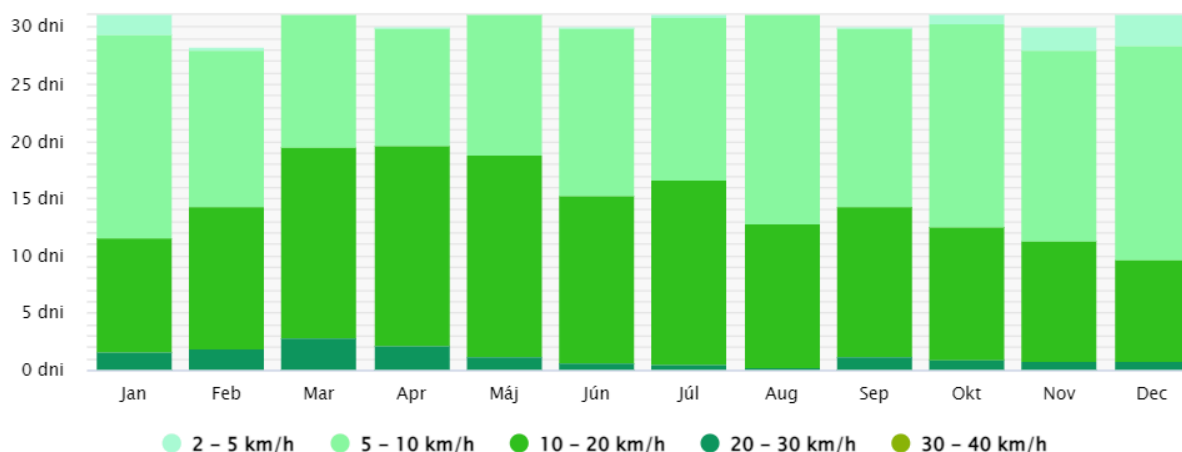
Obrázok: Úhrny zrážok

Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Diagram pre obec Čierny Balog prezentuje nasledujúci graf dni v mesiaci, počas ktorých vietor dosahuje určitú rýchlosť.

Čierny Balog

48.75°N, 19.65°E (555 m n. m.).
Model: ERA5T.

Obrázok: Rýchlosť vetra

Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Najviac veterných dní je v mesiacoch marec a apríl.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Územie patrí do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) a do obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum). Najväčšie plochy pokrývajú kvetnaté bukové lesy (Eu-Fagenion). Prevládajúcou drevinou je buk, miestami ho sprevádza a niekedy aj prevláda jedľa, hojný je javor horský, v horskom stupni aj smrek. V území je viac spoločenstiev týchto bučín, najrozšírenejšími sú: Abieto-Fagetum a

Piceeto-Fagetum. Abieto Fagetum sa vyskytujú v nadmorských výškach 600 - 1200 m na karbonátovom, aj inom geologickom podklade. Spoločenstvo je charakterizované prítomnosťou zástupcov typických jedľovo-bučinných druhov, z ktorých sa najčastejšie vyskytuje *Asperula odorata*, *Oxalis acetosella*, druhy papradín, *Senecio nemeorensis*, *Senecio Fuchsii*, *Lamium galeobdolon*, *Dentaria bulbifera*, *Paris quadrifolia*, *Sanicula europea*. Podľa sklonu svahov je výskyt tohto spoločenstva hojnejší na miernych svahoch (do 10°). Pôvodne mali lesy tohto spoločenstva ráz zmiešaných jedľovo-bukových porastov, v ktorých smrek bol len nepatrne zastúpený. Postupne bol na plochách spoločenstva zavádzaný smrek, takže najviac premenené porasty majú prevahu smreka na úkor buka a jedle. Piceeto-Fagetum – je spoločenstvo vyskytujúce sa vo výškovom rozpätí 500-1250 m n. m. Spoločenstvo tvorí prechod od bučín k smrečinám. V tomto spoločenstve je výbojná jedľa, ktorá prevláda, preto v lesníctve sa označuje ako skupina lesných typov Fageto-Abietum. Spoločenstvo zaujíma prevažne strmé časti svahov, väčšinou so SZ, S a SV expozíciou. Od predchádzajúceho spoločenstva sa líši väčšou účasťou jedle na úkor buka so značným zastúpením smreka. V študovanom území sú zastúpené tiež vápnomilné bukové lesy. Vyskytujú sa na karbonátovom substráte, plošne sú v povodí málo zastúpené. Zaberajú úpätia svahov spadajúcich do osrblianskej doliny. Menšie plochy v území pokrývajú smrekové a jedľovo-smrekové lesy. Vyskytujú sa na silikátových podkladoch najmä na strmších svahoch. Pôvodná drevinná skladba sa vyznačovala prevahou ihličnanov (jedle, smreka). Z listnáčov nikdy nechýbal buk. Jedľa prevládala nad smrekom, dnes má prevahu smrek. Malé plochy, najmä vo vrcholových častiach Klenovského Vepra, tiež v okolí Sihly pokrývajú pravé smrekové lesy. Podložie dolomitov, andezitov aj niektorých kryštálických hornín, najmä migmatitov a granitov, vyhovuje pre vznik sutinových pôd a tým aj spoločenstiev sutinových lesov – jaseňovo-javorových zmiešaných lesov. Pôvodne sa v kotline pri Čiernom Balogu vyskytovali aj dubovo-hrabové lesy, všetky však boli vyrúbané a zmenili sa na lúky a pasienky. Nivy tokov v povodí Čierneho Hrona boli pôvodne pokryté jaseňovo-jelšovými lužnými lesmi, ktoré boli vyrúbané a zachovali sa len ako úzke pásy pozdĺž tokov (PHRSR, 2016).

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 148 z 13. marca 2024 k vyhláseniu mimoriadnej situácie z dôvodu živeľnej pohromy spôsobenej premnožením podkôrneho hmyzu a poškodením smrekových lesov v oblasti Horehronia a Muránskej Planiny, ako aj na základe monitorovania situácie a informácii od Krízového štábu Okresného úradu Revúca, Brezno, štátneho podniku Lesy SR a správy Národného parku Muránska Planina, z ktorých je zrejмый presah živeľnej pohromy spôsobenej premnožením podkôrneho hmyzu medzi okresmi Brezno, Detva, Revúca v zmysle § 13 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov bola vyhlásená dňa 22. apríla 2024 o 00:00 hod. mimoriadna situácia na území Banskobystrického kraja pre územie okresu Brezno, okresu Revúca a okresu Detva. Začalo sa s masívnou ťažbou aj na území obce Čierny Balog v smrekových monokultúrnych porastoch. Spôsobilo to odlesnenie veľkej plochy lesných pozemkov. Dopady tejto kalamity boli okamžité ale ukážu sa hlavne v budúcnosti. Obyvatelia a samotná obec sa obávali dopadov kalamity na ich život a prostredie hlavne z hľadiska ochrany pred povodňami, ochrany vodných zdrojov a zásob vody, bezpečnosti cestnej dopravy. Uzavretie Vydrovskej doliny výrazne ovplyvnilo cestovný ruch v obci a počet návštevníkov. Nárast kamiónovej dopravy v obci má negatívny dopad aj na regionálne a miestne cesty, vodovod, prašnosť. Obec na mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva 13. marca 2024 v uznesení obecného zastupiteľstva spísala požiadavky súvisiace s dopadom lykožrútovej kalamity na obyvateľov obce a kvalitu ich života. Mimoriadna situácia trvá i v čase vypracovania tohto dokumentu.

V roku 2024 v rámci katastra Čierny Balog bola realizovaná ťažba vo výške 590 000 m³ a ťažbou bola odkrytá plocha 900 ha. V roku 2025 OZ Horehronie predpokladá výšku ťažby v rámci katastra Čierny Balog vo výške cca 402 000 m³, skutočnosť 1-11/2025 je cca 393 000 m³. Vyrúbaná plocha v roku 2025 bude cca 600 ha. V roku 2026 je na území obce plánovaná ťažba vo výške 140 000 m³.

Živočíšstvo

Územie obce Čierny Balog pri svojej mnohotvárnosti a geologickej rôznorodosti, pri veľkej rozlohe lesov, lúk, pasienkov a polí, vôd, predstavuje aj mnohé, od seba sa líšiace biotopy a teda aj živočíšne spoločenstvá. Predovšetkým sú to živočíšne spoločenstvá hôr a krovín, spoločenstvá polí, lúk a pasienkov, spoločenstvá sídiel, spoločenstvá potokov a riek. Charakteristickými druhmi v ihličnatých lesoch sú: mlok karpatský (*Triturus montadoni*), zmija obyčajná (*Vipera berus*), tetrov obyčajný (*Tetrao tetrix*), hlucháň obyčajný (*Tetrao urogallus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), orešnica

perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), kuna hôrna (*Martes martes*), rys ostrovid (*Lynx lynx*). Listnaté lesy majú tieto charakteristické druhy: jašterica zelená (*Lacerta viridis*), žlna zelená (*Picus viridis*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), sýkorka hôrna (*Parus palustris*), drozd čierny (*Turdus merula*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), plch obyčajný (*Glis glis*), mačka divá (*Felis silvestris*), sviňa divá (*Sus scrofa*) (PHRSR, 2016).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Obec nie je plynofikovaná, severným krajom obce vedie vysokotlakový plynovod. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod (92,75 %). Obec má vybudovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV (94 %). Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné. SI. Telekom 70 %, Orange 80 %, 4ka a O2 cca. 60 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov. Miestny podnikateľ poskytuje optický internet, sieť však nie je vybudovaná legálne, t. j. nie je povolená stavebným úradom. Prebiehajú aktivity na vybudovanie optického internetu zo strany Slovak Telekom a Stredoslovenskej distribučnej, a. s.

Infraštruktúra	jednotka	súčasný stav	budúci stav
Pošta	áno/nie	áno	áno
Káblková televízia	áno/nie	áno	áno
Verejný vodovod	pokrytie v %	60,89	100,00
Vlastný zdroj pitnej vody	názov/výdatnosť	z Čierneho potoka v Čiernej doline (14 l.s-1), Fajtov (0,5 l.s-1), Urbanov vrch (0,3 l.s-1), Kulaška (1,8 m3.s-1)	
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	20	100,00
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	94	96,00
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	0,24	0,24
pripojenie na sieť internet	DSL	áno	áno
	EDGE/UMTS/G1/G2/G3/G4	áno	áno
verejný internet	Wi-Fi	nie	nie
verejný prístupový bod	áno/nie	áno	áno
internetová kaviareň	áno/nie	nie	nie
pokrytie signálom Orange	%	70 %	90 %
pokrytie signálom SI. Telekom	%	50 %	90 %
pokrytie signálom O2, 4ka, ...	%	50 %	80 %
verejná studňa	počet	áno	áno
pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	áno	áno
vodojem	počet/objem	2x250 m3, 2x250 m3,	
skládka TKO	áno/nie	nie	nie
separovaný zber	áno/nie	áno	áno
zberný dvor pre separovaný zber	áno/nie	áno	áno
kompostovisko	áno/nie	áno	áno
cintorín	počet	1	1
dom smútku	počet	1	1

Zdroj: OcÚ Čierny Balog, 2025

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Čierny Balog je pitnou vodou zásobovaná z verejného vodovodu, ktorý je v správe Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti. Hlavným zdrojom je Povrchový odber z Čierneho potoka v Čiernej doline (14 l.s-1), z ktorého je voda privádzaná cez úpravňu vody do vodojemu 2x250 m³ a zásobuje časti obce Dobroč, Pusté a časť miestnej časti Čierny Balog. Na vodovodnú sieť sú ďalej napojené vodné zdroje Fajtov (0,5 l.s-1), z ktorého je voda čerpaná do vodojemu 35 m³, odkiaľ sú zásobované časti obce Fajtov a Komov. Časti obce Jánošovka a ul. Vydrovo sú zásobované z vodojemu 2x250 m³ a ulice Závodie a Jergov z prameňa Urbanov vrch (0,3 l.s-1) cez vodojem 45 m³. Medveďov a Krám sú napojené z prameňa Kulaška (1,8 m³.s-1). Celá obec Čierny Balog má cca 90% obyvateľov napojených na verejný skupinový vodovod (PHRSR, 2016). Najväčšie problémy v zásobovaní pitnou vodou sú v častiach Komov a najmä Fajtov. V časti Fajtov je vybudovaná dotlačacia stanica za účelom zlepšenia situácie dotláčaním pitnej vody z vodovodu zásobovaného vodou z úpravne vody Dobroč.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností.

Domový fond - vodovod

typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1004	60,89
v dome - vlastná	212	12,86
mimo domu - z verejnej siete	301	18,25
mimo domu - vlastná	45	2,73
bez prípojky	71	4,31
nezistený	16	0,97
Domy spolu	1649	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V súčasnom období je v obci vybudovaná celo obecná kanalizačná sieť, ktorú tvorí stará časť kanalizácie 90. rokov (Fajtov, Jánošovka, Č. Balog) prepojená s novovybudovanou kanalizáciou a ČOV, ktorá bola skolaudovaná v roku 2019 a bola vybudovaná z fondov EÚ, Operačný program Životné prostredie, celkový náklad cca 18,5 mil. EUR. Novovybudovaná ČOV v časti Krám má kapacitu 5300 EO. Po dobudovaní kanalizácie bolo postupne napojených až 97 % obyvateľov. Ostatní obyvatelia vypúšťajú odpadové vody do žump, septikov, alebo zriedkavo priamo do potokov (PHRSR, 2016).

Domový fond - kanalizácia

typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	80	4,85
prípojka na kanalizačnú sieť	1414	85,75
domáca čistička odpadových vôd	19	1,15
bez kanalizácie	10	0,61
nezistený	5	0,30
Domy spolu	1649	

Zdroj: OcÚ 2025

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Elektrická rozvodná sieť

V súčasnosti je hlavným napájacím bodom pre zásobovanie riešeného územia obce elektrickou energiou je z hľadiska širších územných vzťahov elektrická rozvodňa a transformovňa Rz 110/22 kV v Brezne. Z tejto rozvodne a transformovne sú vyvedené 22 kV distribučné linky v smere do obce Čierny Balog. Distribučné vedenia 22 kV slúžia pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy. Z tohto VN 22 kV vzdušného vedenia sú zrealizované VN 22 kV vzdušné prípojky, pre zásobovanie elektrickou energiou vonkajších stožiarových trafostaníc obce s prevodom 22 kV/0,4 kV. V obci sa nachádza dostatočný počet trafostaníc. Trafostanice sú pripojené VN 22 kV vzdušnými prípojkami z distribučnej linky. Jednotlivé trafostanice pre zásobovanie obce sú pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni DTS na dostatočnej kapacite a ďalší prírastok ich zaťaženia je možný, v prvom rade z kapacitného hľadiska a v druhom rade z prevádzkového hľadiska. Dôležitú úlohu tu taktiež zohráva kapacita prenosových možností VN a NN vedení (dĺžky a prierezy jednotlivých vedení a stupeň ich zaťaženia). Tieto trafostanice slúžia taktiež pre technicko - komunálnu vybavenosť a ich výkonové

zaťaženie je premenlivé v závislosti na sezónnosti odberu a ročnom období. Sekundárne rozvody NN sú prevedené systémom napätí 400/230V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušným vedeniami NN a to holými vodičmi AlFe na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia, ktorý je prevedený vodičom AlFe.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskládňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie plynom

V súčasnosti obec Čierny Balog nie je plynofikovaná. Katastrálnym územím obce Čierny Balog prechádza VVTL Napájací plynovod Sever – juh DN 500 PN 6,4 MPa v trase Rimavská Sobota – Liptovský Hrádok. Územím obce prechádza prepojovací plynovod DN 500 PN 4,0/2,5 MPa Michalová – Valaská, ktorý spája plynovod Sever a vysokotlakový Pohronský plynovod DN 300 PN 25 v trase Brezno – Banská Bystrica – Žiar nad Hronom. Po zvážení ekonomických a ekologických hľadísk a zohľadnení ekonomickej návratnosti investície sa podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja výhľadovo navrhuje plynofikovať obec Čierny Balog, navrhovaným VTL plynovodom DN 150 PN 4.0 MPa, ktorý bude v Brezne časť Mazorníkovo napojený na jestvujúci VTL plynovod Michalová – Valaská (PHRSR, 2016).

Domový fond - zásobovanie plynom

plynifikácia	počet	podiel (%)
áno	4	0,24

nie	1632	98,97
nezistené	13	0,79
Domy spolu	1649	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Zásobovanie teplom

V riešenom území je vzhľadom na prevažný spôsob využívania územia (bývanie) logicky predurčený aj spôsob zásobovania teplom. Územie je z pohľadu zásobovania teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na pevné palivo - prevažne na atmosférické spaľovanie drevnej hmoty a elektrická energia (elektrické vykurovanie - priamoohrevné, akumulčné). Ďalšími zdrojmi energie sú v zanedbateľnej miere slnečné kolektory (najmä podpora prípravy TÚV), propán (najmä technologické účely - varenie). Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / elektrické vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev TÚV. V riešenej obci sa nenachádza žiadny systém CZT. Výhľadovo sa aj súčasný decentralizovaný spôsob prípravy tepla a TÚV zachová. Plynofikácia obce z dôvodu zložitej dostupnosti sa nepredpokladá. Alternatívnym zdrojom tepla, ktorý využíva obec v jednej budove MŠ Krám, sú aj tepelné čerpadlá.

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený v 4 okruhoch na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN. Pôvodné rozvody sa ponechávajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie sa uloží v zemi a pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare, alternatíva je bezdrôtový rozhlas s rozšírenými možnosťami – výstražný a varovný systém, sms-notifikácie, sms – služby občanom a pod.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni avšak s problémami v koncových častiach obcí – v dolinách, kde je možné riešiť príjem TV – signálu len prostredníctvom satelitného príjmu. Kvalitný príjem signálu je možný zriadením káblovej televízie s prijímacím zariadením, ktorú nemá obec vybudovanú. Využívať je možné aj televízne služby poskytované napr. telekomunikačnými operátormi (Slovak Telekom a pod.).

Telekomunikácie

Po telekomunikačnej stránke prislúcha obec do primárnej oblasti Brezno s digitálnou telefónnou ústredňou HOST Čierny Balog. Z kábla prístupovej siete OOK sú prevedené účastnícke rozvody miestnej telefónnej siete (MTS). Telefónne rozvody (MTS) sú papršlekovite rozvetvené do riešeného územia obce a to vzdušnými rozvodmi metalickými káblami na drevených podperných bodoch do jednotlivých účastníckych rozvádzačov (ÚR). Časť miestnej telefónnej siete je zakáblovaná metalickými káblami vedenými popri hlavných prístupových komunikáciách. V súčasnosti obec disponuje digitálnou telefónnou ústredňou, čo značne obmedzuje rozvoj obce po jej informačno - komunikačnej stránke. Rozvojové ciele stanovené telekomunikačným projektom kladú dôraz na digitalizáciu ústrední a budovanie trasy diaľkových optických káblov DOK a OOK a SDH technológiu aj v tejto najnižšej úrovni siete. Týmto sa okrem iného vytvoria predpoklady pre splnenie strategických cieľov ST. Poskytovanie náročnejších služieb, ako je DSL a dátová komunikácia čo vyžaduje budovanie kruhovej typológie, čím sa zabezpečí vyššia spoľahlivosť pripojenia vzdialených jednotiek ku svojim „materským“ riadiacim ústredňam (HOST Čierny Balog). Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti viacerí operátori a to Orange Slovensko, a. s. Bratislava, spoločnosť Slovak Telekom, O2, 4ka. Tieto spoločnosti majú po území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz. Územie obce je pokryté signálom GSM na cca. 70 % spoločnosťou Orange a Slovak Telekom, horšie je to so signálom spoločnosti 4ka a O2 (cca. 50 %).

Pošta – V obci sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty.

Ochranné pásma

ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované LED-svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov pri transformátorových staniciach. VO je po jednotlivých vetvách ovládané v spínacej skrinke – rozvádzači pre daný okruh a je nastaviteľné podľa potreby.

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Pre zabezpečenie tejto požiadavky je nevyhnutné dodržať nasledovné zásady: pôdny kryt chrániť pred vodnou eróziou uplatnením protieróznych pôdoochranných a lesotechnických opatrení, zabezpečiť realizáciu povrchových protieróznych priekop zachytávajúcich prívalové vody, zabezpečiť koryto vodného toku proti zosunu pôdy, zvýšiť úroveň starostlivosti o odvádzanie dažďových vôd z územia obce, neupravené úseky vodných tokov riešiť s cieľom ochrany intravilánu pred veľkými vodami na Q100 a orné pôdy pre Q20, pretože náhodilé zaplavenie je ekologicko-produkčne žiaduce, pri výstavbe je potrebné zachovať ochranné pásma pozdĺž tokov 5 m od brehovej čiar, zriaďovanie ochranných pásiem je právne zabezpečené zákonom o vodách č. 364/2004 Z.z. (v znení č. 587/2004 Z. z., 230/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 532/2005 Z. z., 359/2007 Z. z., 514/2008 Z. z., 515/2008 Z. z., 384/2009 Z. z., 134/2010 Z. z., 556/2010 Z. z., 258/2011 Z. z., 408/2011 Z. z., 306/2012 Z. z., 321/2012 Z. z.(nepriamo), 180/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 409/2014 Z. z., 262/2015 Z. z., 303/2016 Z. z., 277/2017 Z. z., 51/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 305/2018 Z. z., 74/2020 Z. z., 516/2021 Z. z., 253/2022 Z. z., 517/2022 Z. z., 74/2023 Z. z., 272/2023 Z. z., 525/2023 Z. z., 277/2024 Z. z., 26/2025 Z. z., **263/2025 Z. z.**). Pri jednotlivých úpravách tokov sa navrhuje v rámci riešenia zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia. Na toku je potrebné zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov.

Na toku Čierny Hron v rámci k. ú. Čierny Balog sú vybudované protipovodňové opatrenia – čiastočná regulácia toku, poldre – Strakovo, Šánske, prehrádzky na DVT Krížno, Ramžovo a v „Cútove“ dolinke. Dobudované boli prehrádzky na DVT Brotovo a Veľká dolina. Obec je do značnej miery postihovaná povodňami. V intraviláne obce Čierny Balog je pre navrhované zámery, potrebné hľadať riešenia na ochranu územia pred veľkými vodami aj z okolitých lesov a pastiev. Pri jednotlivých úpravách toku mimo intravilán sa navrhuje v rámci riešenia zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia. Na toku je potrebné zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov. V príprave je stavba trvalej vodnej plochy v lokalite Šaling – Tajch Šaling – „Kráľovstvo“.

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiar miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovat'. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení s vodnými tokmi“.

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou (z. č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení 222/1996 Z. z., 117/1998 Z. z., 252/2001 Z. z., 416/2001 Z. z., 261/2002 Z. z., 515/2003 Z. z., 479/2005 Z. z., 568/2005 Z. z., 335/2007 Z. z., 514/2008 Z. z., 445/2008 Z. z., 172/2011 Z. z., 395/2011 Z. z., 345/2012 Z. z., 128/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 177/2018 Z. z., 73/2020 Z. z., 9/2021 Z. z., 176/2021 Z. z., 55/2022 Z. z., 146/2023 Z. z., 205/2023 Z. z., 128/2024 Z. z., 127/2024 Z. z., 363/2024 Z. z., 23/2025 Z. z.,

26/2025 Z. z.). Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

V obci Čierny Balog sa nachádzajú dve hasičské zbrojnice s vybavením. Obec má zriadený dobrovoľnícky hasičský zbor s dvomi zásahuschopnými družstvami – DHZ Medved'ov a DHZ Dobroč. V prípade požiaru je dostupná aj hasičská jednotka z okresného mesta Brezno. V uliciach obce pokrytých verejným vodovodom, v súčasnosti sú vybudované požiarne hydranty, ktoré sú funkčné len z časti. Sústavu hydrantov je potrebné obnoviť a sfunkčniť. Ako náhradný zdroj vody je v núdzovej situácii možné čerpať vodu z miestneho vodného toku (Čierny Hron). Pre zabezpečenie požadovanej dostupnosti z hľadiska výkonu požiarnych zásahov sú navrhované komunikácie v nových rozvojových lokalitách riešené zväčša ako priebežné. Pri zmene funkčného využívania územia je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom (v znení č. 438/2002 Z. z., 215/2004 Z. z., 347/2004 Z. z., 562/2005 Z. z., 519/2007 Z. z., 445/2008 Z. z., 199/2009 Z. z., 400/2011 Z. z., 37/2014 Z. z., 129/2015 Z. z., 177/2018 Z. z., 73/2020 Z. z., **26/2025 Z. z.**), s vyhláškou č. 288/2000 Z. z. a s predpismi platnými v čase realizácie jednotlivých stavieb.

Odvádzanie dažďových vôd

S budovaním oddelenej dažďovej kanalizácie sa v nových rozvojových plochách neuvažuje. Väčšina dažďových vôd by sa mala zachytávať na súkromných pozemkoch a prípadne využívať na polievanie. Voda zadržaná v území prispeje k zachovaniu potrebnej vlhkosti, nevyhnutnej pre rast sídelnej vegetácie. Za týmto účelom by mal byť stanovený záväzný regulatív minimálneho podielu nespevnených plôch. Odvod dažďovej vody z komunikácií sa navrhuje prostredníctvom vsakovacích jám na okrajoch komunikácií. V prípade potreby zriaďovania väčších spevnených plôch (napr. odstavňových a manipulačných plôch) by sa mali preferovať priepustné povrchy vytvorené zo zatravnovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby. Vody z povrchového odtoku z nezastavaných plôch sa budú odvádzať povrchovými rigolmi do vodných tokov. Technické riešenie dažďových rigolov, ako aj výpočet dimenzie a množstva dažďových vôd, bude predmetom riešenia v podrobnejšej dokumentácii.

Cintoríny

Pochovávanie na území obce sa realizuje len na cintoríne. V obci Čierny Balog sa územie akceptuje ako jeden pochovávacie obvod. Nachádzajú sa tu 2 cintoríny (Čierny Balog a časť Dobroč). V areáli cintorína v Čiernom Balogu sa nachádza aj dom smútku. Cintorín v Dobroči domom smútku nedisponuje. Do priestorov cintorínov sa navrhuje umiestnenie kontajnerov menšieho typu, s ktorým by neboli problémy pri odvoze. V cintorínoch sa odporúča realizovať výsadba estetickej parkovej zelene a rekonštrukcia a dostavba chodníkov.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo cintorína (pohrebiska) v zmysle Zákona č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov – 50 m – v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy – šírka ochranného pásma pohrebiska 50 m sa nevyžaduje pre pohrebiská zriadené pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. t.j. pred 1.11.2005.

2.4. DOPRAVA

Doprava predstavuje jeden z kľúčových faktorov rozvoja obce Čierny Balog, pričom sama o sebe nie je cieľom, ale prostriedkom hospodárskeho rozvoja a predpokladom k dosiahnutiu sociálnej a regionálnej súdržnosti. Rezort dopravy si v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja vytýčil v rámci dopravnej politiky SR globálny cieľ, ktorým je trvalo udržateľná mobilita. Môžeme ju definovať ako dlhodobé zabezpečenie neustále narastajúcich prepravných potrieb spoločnosti (prepravy tovarov a osôb) v požadovanom čase a kvalite, s maximálnou efektivitou, pri súčasnom znižovaní negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Trasovanie a výstavba dopravnej infraštruktúry v obci vychádzajúca z prepravných požiadaviek jej obyvateľov a hospodárskych subjektov v nej žijúcich a činných, je podmienená miestnym územným členením a charakterom

územia (napríklad chránené územia). Cieľovým zosúladením všetkých faktorov pri územnom plánovaní vrátane plánovania dopravnej infraštruktúry (efektívnym využitím územia) a rešpektovaním špecifických daností regiónu je snaha docieľiť trvalo udržateľný charakter životného prostredia.

Z pohľadu európskej dopravnej siete je najbližšou cestnou trasou severojužná trasa E 77 Budapešť – Šahy – Zvolen – B. Bystrica – Krakow – Varšava. Širšie dopravné väzby sú zabezpečené dopravným napojením mikroregiónu na nadradený dopravný systém cestou II. triedy číslo 529, v trase Kriváň – Hriňová – Čierny Balog – Brezno. Na cestu I/66 nadväzuje v Brezne cesta II/529. Na železnici je riešené územie napojené regionálnou traťou Čiernohronskej železnice. Čierny Balog plní pre okolité územie v zmysle ÚPN-VÚC Banskobystrického kraja úlohu lokálneho centra, najmä pre územie Čiernohronskeho mikroregiónu (PHRSR, 2016).

Štátne komunikácie

Hlavnú dopravnú sieť obce tvoria cesty druhej a tretej triedy: Cesta II/529 (hranica Brezno – Čierny Balog - Hriňová, ktorá prechádza centrálnou časťou katastra obce Na celom úseku prechádzajúcom cez obec je cesta dvojpruhová. Táto cesta tiež spája obec s mestom Brezno, predstavujúcim cestný dopravný uzol trás nadradenej komunikačnej siete. Má funkciu cesty regionálnej úrovne a predstavuje spojovaciu cestu medzi cestou I/66 a cestou II/526. S prepojením cez cestu II/526 prepája dané územie s južným dopravným koridorom I/50 (E 571) pri obci Kriváň. Túto sieť dopĺňajú cesty III. triedy, ktoré slúžia na napojenie jednotlivých častí obce na nadradenú cestnú sieť a, na prepojenie medzi obcami. Cesta III/06653 do Hronca Podbrezovej časť Chvatimech, kde sa napája na cestu I/66 a cesta III/5293 spája obec Čierny Balog s jeho miestnou časťou Dobroč. Kapacitne všetky uvedené komunikácie vyhovujú. Kvalitatívne čiastočne vyhovuje iba cesta II. triedy č.529 a to v časti prechádzajúcej katastrom obce. Cesty III. triedy a miestne komunikácie, ktoré sú v niektorých častiach obce dokonca prašné si vyžadujú rekonštrukciu a opravy. Bývalá dlhodobou uzavretá cesta III/06653 Hronec – Čierny Balog prešla v roku 2014 zo správy VUC do majetku obce a bola vyradená z cestnej siete. Uzávierka úseku Sv. Ján – Č. Balog stále trvá, cesta je v havarijnom stave, je využívaná len ako cyklistická trasa a pre peších. O údržbu miestnych ciest sa stará obecný úrad, štátne a regionálne cesty má na starosti RSC Banská Bystrica, a. s.

Miestne komunikácie

Miestne komunikácie majú prevažne živičný kryt. Tieto dopĺňa sieť prístupových komunikácií. Smerové vedenie a šírkové usporiadanie týchto komunikácií nie vždy zodpovedá STN 736110, čo je do istej miery ovplyvnené aj existujúcou zástavbou. Odvodnenie týchto ciest je riešené do príľahlej zelene alebo priekop. Základný komunikačný systém miestnych komunikácií obce dopĺňajú komunikácie nižších funkčných tried. Tieto vytvárajú v sídle sieť priečných a pozdĺžnych prepojení. Dopravnourbanistický význam prvkov zonálnej komunikačnej štruktúry nepresahuje úroveň upokojených komunikácií funkčnej triedy D1. Charakterizujúcou vlastnosťou týchto komunikácií je realizácia dopravných vzťahov pešej a automobilovej dopravy na spoločnom dopravnom priestore. Šírkové parametre spevnených komunikácií sú hodnotené šírkou ich koruny. V bežnom profile tieto dosahujú šírku 6,5 - 7,5 m. Dopravný význam týchto komunikácií spočíva v prístupovej funkcii a pohybe výlučne zdrojovej a cieľovej dopravy. Potenciálne rozvojové smery sú orientované do nezastavaných prieluk a jestvujúcich dopravných prepojení.

Hromadná autobusová doprava

Hromadná doprava osôb v riešenom území sa realizuje prevažne autobusovou dopravou. Obcou prechádzajú miestne, ako aj diaľkové linky autobusov SAD. Najväčší význam má autobusové spojenie z Breznom, ktoré zabezpečuje dopravu obyvateľov do zamestnania. V obci je vybudovaných 26 zastávok SAD.

Železničná doprava

Územím obce neprechádza železničná trať vyššej kategórie. Najbližšie dostupná je trať II. kategórie č.172 Margecany – Banská Bystrica. Táto trať je neelektrifikovaná a jednokoľajová. Najbližšia železničná stanica je v meste Brezno, kde zastavujú osobné vlaky aj rýchlikové súpravy. Katastrom obce prechádza trať regionálneho charakteru - Čiernohronska železnica v správe súkromného subjektu. Čiernohronska lesná železnica (ČHŽ) je úzkokoľajová železnica (rozchod koľají 760 mm) vybudovaná v rokoch 1908 – 1909, ktorá pôvodne slúžila na kvalitnú a plynulú dopravu dreva počas celého roka. Jej maximálna dĺžka bola 131,98 km a viedla do väčšiny dolín povodia Čierneho Hronu.

Po zastavení jej prevádzky, mala byť zrušená. V súčasnosti je zrekonštruovaných 15 km, železnička slúži na rekreačné účely. Trať vedie z Chvatimechu cez Hronec do Čierneho Balogu a do Vydrovskej doliny. V roku 2012 bol obnovený úsek Čierny Balog – Dobroč (cca 4 km). Do budúcnosti je možná rekonštrukcia, výstavba a sprevádzkovanie ďalších úsekov: Vydrovo most – Vydrovská dolina (cca 2 km), Hronec – Osrbliu (cca 7 km). Železničná trať v úseku Vydrovo – Čierny Balog- Hronec je národnou kultúrnou pamiatkou, ako aj areál stanice v Č. Balog, prevádzková budova a ohrievare lokomotív.

Doprava pešia a cyklistická

Pešia doprava vyplýva z celkového riešenia prostredia. Pozdĺž obslužných komunikácií v jestvujúcej zástavbe nie sú vybudované chodníky. Chodník pre peších je z časti vybudovaný pozdĺž cesty II. triedy a cesty III. triedy. Miestni obyvatelia často využívajú cyklistickú dopravu vnútri obce, ale aj v rámci rekreačno-športového využitia. V okolí obce sú veľké možnosti pre pestovanie a rozvoj rekreačnej cyklistiky – horská cyklistika a pod. najmä vďaka početným a do značnej miery zrekonštruovaným lesným cestám. Veľký potenciál pre rozvoj má súčasné prepojenie cesty Čierny Balog, Krám – Hronec, Sv. Ján, ktorá bola pôvodne cestou III. triedy. Tá však pre jej havarijný stav v zjazdnosti a schodnosti bola dlhé roky pod správou VÚC uzavretá. V roku 2014 túto komunikáciu získala do majetku obec Čierny Balog. Rekonštrukcia tohto úseku v dĺžke cca necelých 5 km v úseku Č. Balog- Hronec. Sv. Ján bola zrealizovaná v roku 2019, čo významne prispelo nielen k rozvoju rekreačnej cyklistiky, ale aj cyklotranspory do zamestnania a pod. v obci a celom regióne. Táto cyklotrasa je vyhľadávaná mnohými návštevníkmi zo širokého okolia nielen na cyklistiku, ale aj letný biatlon, inline-korčuľovanie a v zime v priaznivých podmienkach aj na bežkovanie. Obec následne v roku 2020 vybudovala ďalší úsek cyklotrasy Cútové dolinkou smer Brezno v dĺžke 1,2 km, čím sa prepojili katastrálne územia obce a mesta aj touto cyklotrasou.

Parkovanie

Parkovanie v obci je v súčasnosti organizované v dvoch formách, jednou je parkovanie mimo jazdných pruhov, ale na vozovke, druhou je parkovanie na vyhradených parkovacích plochách (obecný úrad, obchodné jednotky, cintoríny). Odstavenie vozidiel sa zabezpečuje, v prípade individuálnej bytovej zástavby na vlastnom pozemku, buď v jednotlivo stojacich, alebo vstavaných garážach, alebo mimo vlastného pozemku. V obci je vybudovaných viac ako 300 parkovacích miest. Najviac je súčasťou infraštruktúry cestovného ruchu. Pre návštevníkov lesníckeho skanzenu slúži osobitné parkovisko vo Vydrovskej doline vo vlastníctve obce. Veľkokapacitné parkovisko je zriadené na spevnenej ploche na súkromnom pozemku v areáli bývalej pily.

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 240/2017 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 310/2018 Z. z., 150/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 74/2020 Z. z., 6/2022 Z. z., 377/2022 Z. z., 272/2023 Z. z., 127/2024 Z. z., 202/2024 Z. z., 350/2024 Z. z., 335/2024 Z. z., 26/2025 Z. z. 81/2025 Z. z., **143/2025 Z. z.**) legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Katastrálne územie obce Čierny Balog tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny tri zhruba homogénne pásma. Prvým je pásmo ornej pôdy, vodné plochy a menšie lesné spoločenstvá a pásmo obytnej zóny obce.

Obec v hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok ochrany prírody. Potreba naplňovať enviromentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení n. predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti

podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Štruktúra krajiny

Hodnotené územie a jeho blízke okolie sa skladá z 17 prvkov, ktoré sú zoskupené podľa prevládajúcich aktivít do 6 skupín. Ide o nasledujúce prvky:

1. Dopravné a priemyselné plochy a vedenia

cesty I., II., III. triedy, miestne komunikácie
železničná trať,
priemyselné areály a objekty služieb,
nadzemné a podzemné vedenia,
energiovody a produktovody.

2. Urbanizované plochy

kompaktná sídelná zástavba,
vidiecke kompaktné a rozptýlené osídlenie,

3. Poľnohospodárske kultúry a orná pôda

maloplošné oráčiny,
trvalé trávnaté porasty (lúky a pasienky),
záhrady, sady.

4. Vegetačné štruktúrne prvky

nelesná stromová a krovinná vegetácia,
líniová brehová vegetácia a sprievodná vegetácia ciest,
trávne a ruderalne spoločenstvá,
remízky,
lesné porasty.

5. Vodné prvky

stále vodné toky s prirodzeným korytom,
stále vodné toky s upraveným korytom,

Lokality NATURA 2000

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Základom pre vytvorenie sústavy Natura 2000 sú dve právne normy EÚ:

- smernica Rady Európskych spoločenstiev č. **79/409/EHS** o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako smernica o vtákoch - Birds Directive);
- smernica Rady Európskych spoločenstiev č. **92/43/EHS** o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch - Habitats Directive).

Sústavu NATURA 2000 tvoria teda 2 typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia;
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Tieto dve smernice predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete.

V obci je lokalita NATURA 2000.

Názov

Kód územia

Kraj

Správca územia

Platnosť k

Pol'ana

SKCHVU022

Banskobystrický

CHKO Pol'ana

1.4.2012

Navrhované manažmentové opatrenia

Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Kosenie a následné odstránenie biomasy 2 x ročne, Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladáním košiarov a vykášaním burín a nedopaskov, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Predlžovanie obnovnej doby, Zvyšovanie rubnej doby, Odstraňovanie invázných druhov rastlín

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Športové areály, Železničné, lanové a iné dráhy, Diaľkové rozvody elektriny, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Geol. práce s použitím technických geol. prác a geologických povrchových a podzemných diel (šachty, lomové steny...), Diaľnice, Veterné elektrárne, Priemyselné budovy a sklady, Hotely a motely, Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Banské stavby a ťažobné zariadenia - do 1 000 m, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk - do 2 000 m, Spaľovne odpadu - do 1 000 m, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie - do 200 m, Diaľnice - do 200 m.

Zakázané činnosti v CHVÚ:

- úmyselná ťažba v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2,
- vykonávanie úmyselnej ťažby v lesných porastoch nad 50 rokov od 1. marca do 30. júna v časti uvedenej v prílohe č. 3,
- umiestnenie stavby s výnimkou budovania lesnej cesty alebo zväžnice v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 3,
- odstraňovanie a poškodzovanie stromov s hniezdnymi dutinami d'atľa bielochrptého, d'atľa čierneho, d'atľa hnedkavého, d'atľa prostredného, d'atľa trojprstého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, krutihlava hnedého a žlny sivej, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“),
- vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda bociana čierneho, orla kriľavého, orla skalného, sovy dlhochvostej, včelára lesného a na lokalitách výskytu tetra hlucháňa, ak tak určí orgán ochrany prírody,
- vypaľovanie suchej trávy, existujúcich trávnych porastov, úhorov, medzí a strnísk,
- likvidovanie a zmenšovanie rozlohy a dĺžky remíz, vetrolamov, medzí a solitérnych stromov,
- zmena druhu pozemku z trvalých trávnych porastov a ostatných plôch na iný druh pozemku podľa osobitného predpisu s výnimkou zmeny trvalých trávnych porastov na les, ktoré sú ku dňu účinnosti vyhlášky súvisle porastené drevinami vo veku najmenej 30 rokov; nevzťahuje sa na režim zosúladovania stavu pozemkov v súlade s osobitným predpisom; zákaz zmeny druhu pozemku neplatí, ak sa jedná o zmenu druhu pozemku v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou,
- realizovanie rekultivácie a meliorácie, s výnimkou činností realizovaných v súvislosti s obnovou trvalých trávnych porastov od 1. augusta do 15. marca,
- výrub a poškodzovanie drevín mimo lesných pozemkov od 15. marca do 31. júla,
- mechanizované kosenie existujúcich trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 ha spôsobom od okrajov do stredu,
- kosenie a mulčovanie na hniezdných lokalitách chriašťa poľného od 1. mája do 31. júla, ak tak určí orgán ochrany prírody,
- aplikovanie priemyselných hnojív a pesticídov na existujúcich trávnych porastoch, na nelesnej drevinovej vegetácii, úhoroch a medziach,
- aplikovanie rodenticídov mimo hospodárskych budov (25.8.2025, http://www.sopsr.sk/natura/img/chvu/zakazane_cinnosti/SKCHVU022.doc)

Názov :

Kód územia :

Kraj :

Rozloha :

Správca územia :

Katastrálne územia :

Dobročský prales

SKUEV0047

BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

203,85 ha

CHKO Poľana

Čierny Balog

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, Druhy, ktoré sú predmetom ochrany mlok karpatský *Triturus montandoni*, rys ostrovid *Lynx lynx*, medveď hnedý *Ursus arctos*, vlk dravý *Canis lupus*

Navrhované manažmentové opatrenia

Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Šetrné spôsoby sústredzovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Usmerňovanie návštevnosti územia, Zvyšovanie rubnej doby, Predlžovanie obnovnej doby

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Skládky odpadu, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery (11.11.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0047>).

Názov :

Kód územia :

Klenovský Vepor

SKUEV0200

Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ
Rozloha : 343,03 ha
Správca územia : NP Muránska planina

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

6240* Subpanónske travinnobylinné porasty, 8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 9410 Horské smrekové lesy, 40A0* Xerothermné kroviny

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

kunka žltobruhá *Bombina variegata*, rys ostrovid *Lynx lynx*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, medveď hnedý *Ursus arctos*, vlk dravý *Canis lupus*

Navrhované manažmentové opatrenia

Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Protierózne, vodohospodárske, protilávínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia, Usmerňovanie návštevnosti územia (25.8.2025, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0200>).

Názov : Klenovské Blatá
Kód územia : SKUEV0384
Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ
Rozloha : 3,9 ha
Správca územia : NP Muránska planina

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9410 Horské smrekové lesy, 91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

kunka žltobruhá *Bombina variegata*

Navrhované manažmentové opatrenia

Zvyšovanie rubnej doby, Predlžovanie obnovnej doby, Šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znížením zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín, Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vyskej hladiny podzemnej vody), Prehrádzky na vodnom toku (z dôvodu zadržania vody v území, spevnenia nivelety dna a pod.), Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylin a vyhrabávanie stariny, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod., Usmerňovanie návštevnosti územia

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov (25.8.2025, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0200>).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (205/2023 Z.z., 272/2023 Z.z., **46/2024 Z.z.**). Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č. 200/2022 Z. z. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov). **Obec má** v súčasnosti schválený územný plán.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z. z., 180/2013 Z. z., 350/2015 Z. z., 293/2017 Z. z., 194/2018 Z. z., **74/2020 Z. z.**)). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti

právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Brezno, ale aj v meste Banská Bystrica.

Okres Brezno ako aj obec Čierny Balog patria medzi územia s vyšším množstvom vyprodukovaných emisií na Slovensku. K najväčším zdrojom znečistenia v regióne patrí:

Tuhé znečisťujúce látky

Harmanec-Kuvert,s.r.o,Brezno/Kotolňa, MO SR,VÚ Nemecká, ZLH Plus, a.s.,Hronec/Kuplova pec, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Pipeco Slovakia,s.r.o.,Brezno/Kotol.

SO₂

Železiarne Podbrezová a. s./Tepláreň, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Harmanec-Kuvert, s.r.o., Brezno/Kotol, MO SR, VÚ Nemecká, COOPJednota,NS Č. Balog.

NO_x

Železiarne Podbrezová a.s./Valcov, Železiarne Podbrezová a. s./Oceliareň, Železiarne Podbrezová a. s./Kogeneračná jednotka, myWood Polomka s.r.o./Kotolňa, Železiarne Podbrezová a.s./Ťaháreň rúr 2.

CO

Železiarne Podbrezová a.s. /Oceliareň, myWoodPolomka s.r.o./Kotolňa, ZLH Plus,a.s.,Hronec/Kupl.pec,, Železiarne Podbrezová a.s./Valcovňa rúr, Harmanec-Kuvert s.r.o. Brezno/Kotolňa.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste II/529 triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v meste Brezno a obci Podbrezová, Hronec, atď.,

K znečisteniu ovzdušia v obci negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Ide hlavne o emisie z výfukových plynov a posypových materiálov v zimnom období. K hlavným zdrojom znečistenia priamo v intraviláne obce možno zaradiť hlavne v zimných mesiacoch domácnosti vykurované tuhými palivami.

Produkcia v t na km² podľa územie, chemická zlúčenina a rok

Okres Brezno	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	0	0	0,1	0,1	0	0	0	0	0	0	0,4
Oxid siričitý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oxid dusíka	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,5
Oxid uhoľnatý	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	3
<i>Tuhé emisie SR</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,6</i>
<i>Oxid siričitý SR</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,1</i>	<i>1</i>	<i>0,9</i>	<i>1,3</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,4</i>	<i>0,3</i>
<i>Oxid dusíka SR</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>1,2</i>
<i>Oxid uhoľnatý SR</i>	<i>2,3</i>	<i>2,6</i>	<i>2,9</i>	<i>2,8</i>	<i>2,8</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>2,9</i>	<i>5,7</i>

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NO_x), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (SO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Brezno jeden z viac znečistených regiónov.

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok

Okres Brezno	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	58,9	63,3	66,0	71,0	54,0	37,1	35,1	34,8	31,1	27,1	456,7
Oxid siričitý	58,7	35,7	33,9	45,3	37,4	26,4	26,1	27,0	28,9	26,7	56,7
Oxid dusíka	112,6	129,4	133,4	140,1	128,2	143,7	187,3	185,2	218,0	227,2	584,2
Oxid uhoľnatý	274,0	412,6	450,7	449,6	426,5	421,9	334,6	294,8	282,4	271,5	3742,5

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vplyvom nepriaznivej klimageografickej polohy sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. až III. triedy, zberných obecných komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA eq,p = 60 dB a v noci LA eq,p = 50 dB. Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste II/529.

Rozhodujúcim zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie v intravilánovej časti riešeného územia, resp. sídla Čierny Balog je prevádzka automobilovej dopravy na ceste II/529 s prevládajúcou tranzitnou a priebežnou dopravou. Negatívne vplyvy automobilovej dopravy na životné prostredie sú definované teoretickou hygienickou hranicou (ekvivalentná hladina hluku dB(A)) v miestach nadradenia dopravných funkcií. Negatívne účinky sa dotýkajú hlukovej záťaže v závislosti od intenzity a štruktúry dopravného prúdu a z akusticko-technických podmienok dopravných priestorov. Vo vzťahu k charakteru zástavby, odsadeniu uličných a stavebných čiar i vo vzťahu k funkčnému využitiu územia najviac zaťaženou komunikáciou je prietah cesty II/529, kde môže byť prekročené prípustnej hygienickej hranice pozdĺž celej trasy. Najvyššia hodnota ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 10m od osi komunikácie môže presahovať hodnotu 67,5dB(A). Hygienické pomery sú jedným z kritérií hodnotiacich tento posudzovaný priestor ako líniovú dopravnú záťaž. V závislosti od intenzity dopravného prúdu na ceste II/529 a podielu nákladnej a autobusovej dopravy sa prípustná izofóna hodnoty ekvivalentnej hladiny hluku LAeq=60dB(A) pre prevažujúcu obytnú funkciu nachádza v cca 60-85 metrovej vzdialenosti od stredu krajného jazdného pruhu komunikácii.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001 ((v znení č. 91/2016 Z. z., 313/2016 Z. z., 90/2017 Z. z., 90/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 106/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 208/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 302/2019 Z. z., 302/2019 Z. z., 364/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 74/2020 Z. z., 218/2020 Z. z., 285/2020 Z. z., 9/2021 Z. z., 46/2021 Z. z., 128/2021 Z. z., 216/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 430/2021 Z. z., 518/2021 Z. z., 230/2022 Z. z., 146/2023 Z. z., 272/2023 Z. z., 335/2024 Z. z., **26/2025 Z. z.**). Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne kraj a pôvodca odpadu. Ciele a opatrenia POH SR a POH Banskobystrického kraja sa budú realizovať obcou. Keďže obec nespada do minulosti pod povinnosť spracovať POH vzhľadom na jej veľkosť a objem produkovaného odpadu, nemá v súčasnosti spracovaný platný POH. Nová legislatíva už túto povinnosť nevyžaduje.

Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	282,58	282,76	311,66	346,02	383,39	381,37	407,7	446,35	427,1	414,95	439,98
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	58,63	57,46	88,86	122,26	156,65	157,25	181,9	222,55	216,11	209,51	229,12
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	217,12	224,46	222,35	223,76	226,75	224,11	222,16	220,81	206,79	202,11	206,46
% zhodnoc. kom. odpadu	20,75	20,32	28,51	35,33	40,86	41,23	44,62	49,86	50,6	50,49	52,08
% recyklácia	12,57	16,58	28,05	35,16	40,86	41,23	44,59	49,51	50,36	50,37	51,82
% miera skládkovania	68,84	79,34	71,34	64,67	59,14	58,77	54,47	49,47	48,41	48,66	46,93

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Obec Čierny Balog má komplexne spracovaný a realizovaný spôsob likvidácie odpadov, vrátane zhodnocovania odpadov každého druhu a kategórie. Obec Čierny Balog nakladá so vzniknutým odpadom v zmysle platnej legislatívy v odpadovom hospodárstve, predovšetkým podľa zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a podľa jeho vykonávacích vyhlášok. Jednotliví pôvodcovia odpadov z komunálneho odpadu separujú sklo, kovy, plasty, papier, textil, železo, pneumatiky, autobatérie, odpad obsahom škodlivín, drobný stavebný odpa. Plasty, papier, kovové obaly a tetrapakové obaly (VKM) triedia obyvatelia do vriec, ktoré sa zbierajú a odvážajú 18-krát za mesiac. Ostatné komodity sa triedia na zbernom dvore alebo sa zväžajú v rámci organizovaného zberu. Vytriedené druhy odpadov sú prostredníctvom oprávnených organizácií odovzdávané na recykláciu. Vyseparovaný nebezpečný odpad je potrebné zhromažďovať oddelene od ostatných druhov odpadov v pevných, nepriepustných obaloch a v miestach zabezpečených proti poveternostným vplyvom. Ich prepravu a zneškodnenie zabezpečuje obec u oprávnenej firmy. Nadrozmerný odpad, vyradené zariadenia a elektrospotrebiče, akumulátory, obyvatelia v rámci organizovaného zberu odovzdávajú organizácii, ktorá má oprávnenie na nakladanie s takýmto odpadom. Uvedený odpad je ďalej materiálovo a energeticky zhodnocovaný. Odpady vzniknuté pri stavebnej činnosti charakteru prebytočnej zeminy, sute, zmesi betónu a pod. je ukladany na skládku zeminy organizáciami, oprávnenými na takúto činnosť a stavebnými organizáciami podľa usmernenia obecného úradu.

Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi, vznikajúcimi v obci cez VZN. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v nadväznosti na zákon o odpadoch. V súčasnosti sa v riešenom území nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov obce na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia.

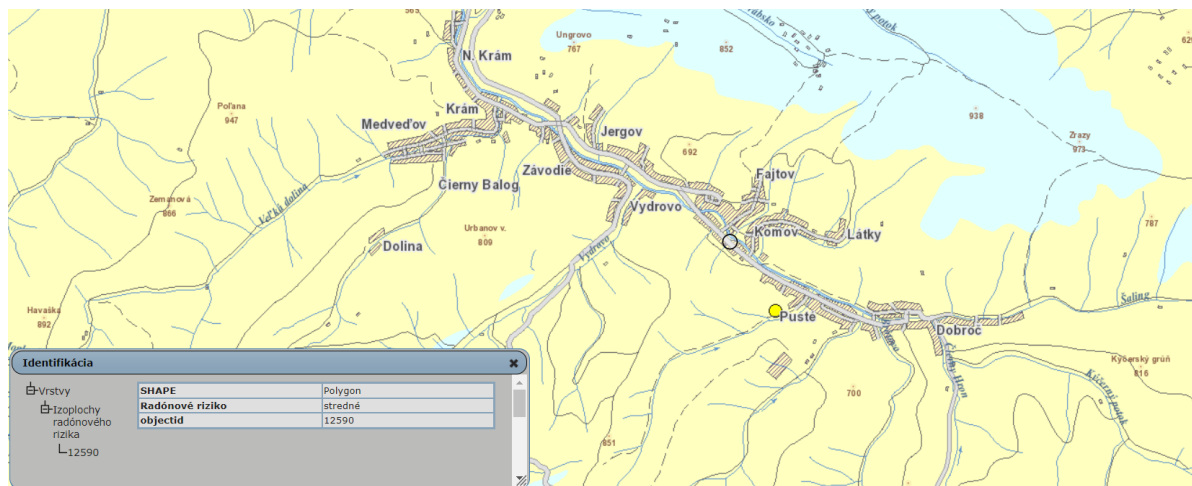
V súčasnom období je separovaný zber v obci zameraný najmä na separáciu skla, železného šrotu, papiera a plastov. Triedenie komunálneho odpadu je zabezpečené prostredníctvom farebných 1100 l kontajnerov poskytnutých združením obcí Ekológ v rámci projektu z fondov EU a následne organizáciou zodpovednosti výrobcov ENVIPAK, s ktorou má obec uzatvorenú zmluvu, a ktorá poskytuje aj vrecia na vrecový systém triedenia pre ostatné komodity. Zvoz taktiež zabezpečuje toto združenie. Co sa týka biologicky rozložiteľných odpadov, najmä zeleného odpadu, podporuje sa najmä domáce kompostovanie. V roku 2015 obec odovzdala do takmer 900 domácností domové kompostéry s objemom 650 l. Kompostéry boli obstarané z dotácie z Environmentálneho fondu. S pomocou organizácie CEPA – Priatelia Zeme bolo v obci vybudované menšie obecné kompostovisko v časti Jánošovka. Toto kapacitne nestačí na zhodnocovanie odpadu z verejných priestranstiev. V blízkosti obce ani v okrese sa nenachádza zariadenie na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov (kompostáreň, bioplynová stanica a pod.). Preto obec vypracovala projekt zriadenia obecného kompostoviska v lokalite Šánsko na pozemku prenajatom od LESOV SR, š. p. v k. ú. Valaská. Z podporeného projektu boli v rokoch 2020-2023 zakúpené veľkokapacitné kontajnery, nákladné vozidlo, traktor s príslušenstvom, vlečka, drvič bioodpadu, preosievač kompostu a boli realizované stavebné úpravy plochy kompostoviska. Nutné je ešte dobudovanie prestrešenia pre techniku a vysporiadanie pozemku, najlepšie jeho odkúpenie do vlastníctva obce. V obci je zabezpečený zber nebezpečných odpadov, ako aj veľkorozmerných odpadov. V obci Čierny Balog sa nachádza uzavretá skládka komunálneho odpadu (1995), ktorej rekultivácia je obsiahnutá aj v samotnom Programe odpadového hospodárstva obce (PHRSR, 2016). Táto skládka bola uzavretá a rekultivovaná v rámci projektu z fondov EU v roku 2010. Zmesový komunálny odpad zbiera obec cez vlastnú príspevkovú

organizáciu Zahorka a odpad sa ukladá na skládke odpadov v lokalite Brezno – Rohozná, ktorú prevádzkuje spoločnosť Sekológ, s.r.o., ktorej vlastníkom je združenie obcí Ekológ.

Radónové riziko

Podľa mapy Prognóza radónového rizika (Čížek, P., a kol., In: Atlas krajiny SR, 2002) sa riešené územie nachádza **v oblasti so stredným radónovým rizikom**. Postup stanovenia presnej objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu, priepustnosti základových pôd riešeného územia ako bude potrebné vykonať v ďalších stupňoch projektovej prípravy.

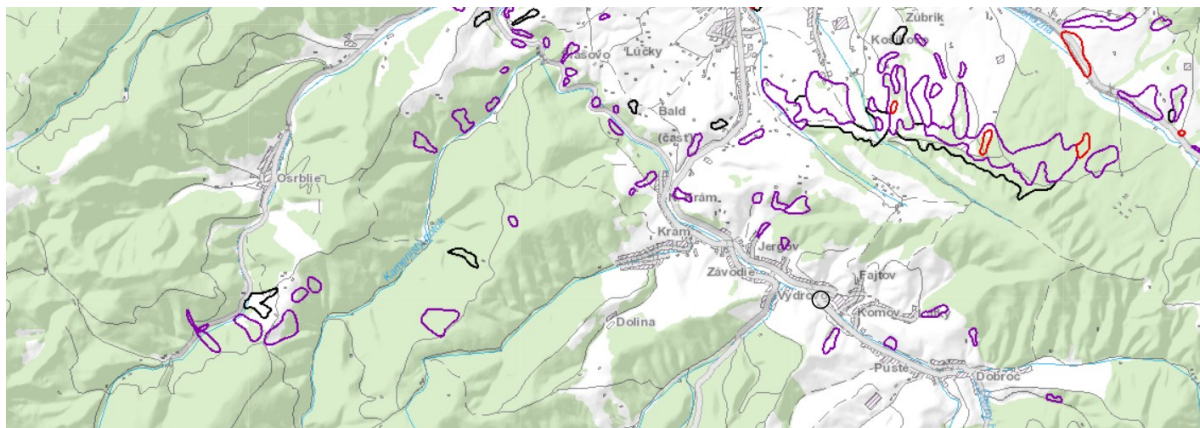
Obrázok: radónové riziko v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.9.2025, <https://apl.geology.sk/radio/>

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón - 222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia - 226, ktorého rozpadom Rn - 222 vzniká. Z hĺbky sa radón dostáva rôznymi cestami (neotektonické netesné zlomy) priepustné horniny, otvorené zóny hornín a d'. a dostáva sa v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných miestností. Pod pojmom radónové riziko z geologického prostredia možno rozumieť pravdepodobnosť výskytu zvýšenej úrovne objemovej aktivity Rn. U jestvujúcich stavieb je max. prípustná hodnota aktivity radónu stanovená medzinárodnou komisiou pre rádiologickú ochranu do 200 Bq / m³ a u novostavieb 100Bq / m³. Aktivita 222Rn nad 50Bq/l a sleduje prieskumom obecných vodovodov. V katastrálnom území obce prevláda stredné radónové riziko.

Svahové deformácie

V predmetnom území sú zaregistrované aktívna, potenciálne a stabilizované svahové deformácie. Územie so zaregistrovanými svahovými deformáciami je zaradené do rájónu nestabilných území so stredným až vysokým rizikom aktivizácie svahových pohybov vplyvom prírodných podmienok, s možnosťou rozširovania existujúcich svahových pohybov. Územie je veľmi citlivé na negatívne antropogénne zásahy. Bezprostredné okolie zaregistrovaných zosuvov je zaradené do rájónu s početnými svahovými pohybmi. Svahové deformácie v predmetnom území ovplyvňujú možnosti využitia územia pre stavebné účely.

Obrázok: svahové deformácie v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.8.2025, <http://apl.geology.sk/geofond/zosuvy/>

Seizmicita

Podľa seizmického ohrozenia územia v hodnotách makroseizmickej intenzity (pre 90% pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov, tj. periódu návratnosti 475 rokov) patrí sledované územie podľa Medvedejevovej-Sponheuerovej-Kárnikovej stupnice MSK-64 medzi územia s ohrozením od 6° do 8°MSK-64. Východná časť katastra obce patrí medzi územia so stupňom seizmického ohrozenia 6°až 7°MSK-64, ostatná časť územia 7-8°MSK-64. Samotné seizmické ohrozenie predstavuje pravdepodobnosť neprekročenia pohybu stanovenej úrovne počas daného časového intervalu. Seizmické ohrozenie územia v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží (pre 90% pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov, tj. periódu návratnosti 475 rokov) sa v území mikroregiónu pohybuje v rozmedzí 1,00 až 1,29 m.s⁻². Maximálna očakávaná seizmická intenzita, podľa Európskej makroseizmickej stupnice je 6 °EMS98. V samotnom území sa nenachádza žiadne epicentrum makroseizmicky pozorovaných zemetrasení (1034-1999), v okolí je to najmä epicentrum na juh od obce Sihla (5 °MSK-64), v širšom okolí najmä Brezno a Banská Bystrica (6°MSK-64) (PHRSR, 2016).

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s poľnohospodárskou činnosťou, so zastavanou plochou obce Čierny Baloga tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z lesnej a poľnohospodárskej výroby a únikmi z kanalizácií a septikov. Medzi zdroje, ktoré môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia, patria aj prevádzky priemyselnej výroby a pod..

Kontaminácia pôdy

Dotknuté územie, napriek skutočnosti, že sa vyznačuje vysokým stupňom lesníckej, poľnohospodárskej a priemyselnej produkcie, patrí k oblastiam s viac kontaminovanými pôdami. Pri poľnohospodárskych pôdach možno reálne predpokladať, že vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu v lesníctve a poľnohospodárstve dochádza v týchto pôdach ku kontaminácii olejmi, zvieratami, a výrobnou ľudskou činnosťou. V zastavanom území sa kontaminované pôdy nachádzajú v okolí komunikácií a výrobných areálov. Tiež sa vyskytujú určité formy znečistenia pôd na okraji zástavby obce spojené so spôsobom bývania v dotknutom území, najmä z pestovateľskej činnosti a drobnochovateľstva.

Degradácia pôdy eróziou

Vonkajšími faktormi mechanickej degradácie pôd sú vietor a zrážky podporované typom reliéfu a antropogénnou činnosťou. Reliéf v riešenom území je hornatý, s prejavmi vodnej erózie. Erózia v menšom meradle sa môže prejaviť aj v blízkosti vodného toku Čierny Hron, kde sú procesy zmyývania a akumulácie intenzívnejšie. Na druhej strane odkrytý terén s prevahou poľnohospodársky obrábanej ornej pôdy poskytuje priam ideálne podmienky pre veternú eróziu, najmä v mimovegetačnom období.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách (230/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 532/2005 Z. z., 359/2007 Z. z., 514/2008 Z. z., 515/2008 Z. z., 384/2009 Z. z., 134/2010 Z. z., 556/2010 Z. z., 258/2011 Z. z., 408/2011 Z. z., 306/2012 Z. z., 321/2012 Z. z., 180/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 409/2014 Z. z., 262/2015 Z. z., 303/2016 Z. z., 277/2017 Z. z., 51/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 305/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 74/2020 Z. z., 516/2021 Z. z., 516/2021 Z. z., 253/2022 Z. z., 517/2022 Z. z., 74/2023 Z. z., 525/2023 Z. z., 525/2023 Z. z., 272/2023 Z. z., 277/2024 Z. z., **26/2025 Z. z.**) a o zmene a doplnení zákona

Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Na území obce Čierny Balog sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav. Najvýznamnejším zdrojom znečistenia vôd v regióne sú to skladovacie objekty a manipulačné priestory poľnohospodárskych a lesníckych podnikov, výroba a chýbajúce (prípadne nedobudované) kanalizačné systémy.

Kvalitu povrchovej vody sleduje SHMÚ v riešenom území v profiloch Hron vo Valaskej (rkm 216,9) a Čierny Hron ústie (rkm 0,05). Kvalita vody je v obidvoch profiloch zaradená od II. po V. triedu kvality. Najnepriaznivejšia je situácia v mikrobiologických ukazovateľoch, čo poukazuje na vypúšťanie nedostatočne čistených splaškových odpadových vôd do tokov.

Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov vyplýva z piatej časti zákona č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon): všeobecná ochrana (§ 30 vodného zákona) platí pre celé územie obce a regionálna – širšia ochrana (§ 31 vodného zákona) sa vzťahuje na chránenú vodohospodársku oblasť CHVO Nízke Tatry - východná časť a chránená vodohospodárska oblasť horné povodie Ipl'a, Rimavice a Slatiny. CHVO je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd, v ktorej sa môže vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí ich všestranná ochrana a obnova ich zásob. Špeciálna – sprísnená ochrana (podľa § 32 vodného zákona) sa vzťahuje na vyhlásené ochranné pásma vodárenských zdrojov: OP II. stupňa vodárenského zdroja Fajtov Čierny Balog, OP II. stupňa vodárenského zdroja Urbanov vrch Čierny Balog a OP II. stupňa vodárenského zdroja Kulaška Čierny Balog. Ďalej sem patrí ochrana povodí vodárenských tokov. V riešenom území sú ustanovené vyhláškou MP SR č. 525/2002 nasledovné vodárenské toky: Čierny potok km 11,85 – 25,70 a Čierny Hron km 1,35 – 4,30. Vodárenské toky sú vodné toky, ktoré sa využívajú alebo môžu využívať ako vodárenské zdroje (PHRSR, 2016).

Erózia pôdy

Erózia pôdy je rozrušovanie (lat. erode = hrýzt') povrchu pevnín vodou, ľadom a vetrom. V závislosti od podmienok sa prejavuje jednotlivo alebo v určitej kombinácii. Znamená odnos pôdnej hmoty (denudácia), jej premiestňovanie do iných polôh (transport) a ukladanie (akumulácia) vo forme nánosov alebo prekryvu (Bedrna, 2002).

Zastúpenie kategórií ohrozenosti vodnou eróziou v okrese Brezno (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória eróznej ohrozenosti			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Brezno okres	7,20	23,74	19,50	49,57
Banskobystrický kraj	24,43	23,69	23,52	28,36

Zdroj: 10.8.2025, http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/vod/vod.aspx

Priame **okolie ako aj kataster obce** predstavuje územie výrazne ohrozené eróziou.

2.6. OBYVATEĽSTVO

V obci žije viac ako 96,38 % obyvateľov so slovenskou národnosťou. Celkovo viac ako 82, 44% obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Čierny Balog v roku 2024.

Býajúce obyvateľstvo v obci Čierny Balog(rok 2024)

	spolu	ženy	0-14	65+	15-65
obec Čierny Balog	4916	2428	765	804	3347

Zdroj: ŠÚ SR, 2025

V roku 2024 žilo v obci celkovo 4916 obyvateľov. V tomto roku žilo v obci 2428 žien. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov - 3347. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru obyvateľstva obce Čierny Balog podľa vierovyznania v roku 2021. Obec je podľa kritéria vierovyznania s jedným dominantným vierovyznaním - rímskokatolíckym (82,44 %). K Evanjelickému vierovyznaniu sa hlásilo 0,85 % obyvateľov. Pri 3,48 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 11,18% obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Rímskokatolícka cirkev	4173	82,44
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	43	0,85
Gréckokatolícka cirkev	29	0,57
Reformovaná kresťanská cirkev	3	0,06
Pravoslávna cirkev	4	0,08
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	12	0,24
iné	56	1,11
bez vyznania	566	11,18
nezistené	176	3,48
Spolu	5062	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,38 %. Oficiálne žije v obci 0,24 obyvateľov českej národnosti. Oficiálne tu žije 108 obyvateľov nezistenej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	4879	96,38
Maďarská	2	0,04
Rómská	47	0,93
Rusínská	1	0,02
Česká	12	0,24
Nemecká	1	0,02
Moravská	1	0,02
Poľská	5	0,1
Ostatné	6	0,12
Nezistené	108	2,13
Spolu	5062	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

V okrese Brezno je národnostná štruktúra podobná. Žije tu cca. 54269 obyvateľov slovenskej národnosti a 244 českej národnosti. Postupne klesá počet obyvateľov rómskej národnosti (483) a klesá počet obyvateľov nemeckej národnosti (23). Ostatné národnosti sú sledovanom období relatívne stabilné. Klesol počet obyvateľov moravskej, poľskej a ruskej národnosti (12).

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

ok. Brezno	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Spolu	62971	62616	62298	61959	61630	61269	60905	58965	58672	58297	57916
Slovenská	55271	54989	54755	54474	54244	53969	53647	55050	54827	54582	54269
Maďarská	87	90	94	100	104	111	113	85	89	93	91
Rómska	2108	2105	2102	2096	2090	2087	2078	533	518	495	483
Rusínska	34	33	33	32	32	30	28	27	27	22	21
Ukrajinská	52	52	60	65	65	67	65	48	48	47	49
Česká	246	249	247	247	254	249	271	230	235	237	244
Nemecká	34	38	41	40	41	42	42	26	25	24	23
Poľská	47	47	48	49	50	52	54	23	27	28	30
Chorvátska	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3
Srbská	0	0	0	0	0	0	0	6	7	6	8
Ruská	15	14	15	18	18	18	20	12	12	10	12
Židovská	5	5	5	5	5	5	5	9	8	8	8
Moravská	26	25	24	24	23	23	22	16	16	15	14

Bulharská	5	6	6	6	6	6	6	1	1	1	1
Sliezská	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grécka	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Rumunská	7	7	7	7	7	7	9	3	3	3	3
Rakúska	3	4	4	4	5	5	6	4	4	5	6
Vietnamská	7	8	10	10	11	11	11	21	22	22	22
Iná a nezistená	5030	4951	4856	4791	4685	4597	4538	2889	2821	2717	2650

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Demografia

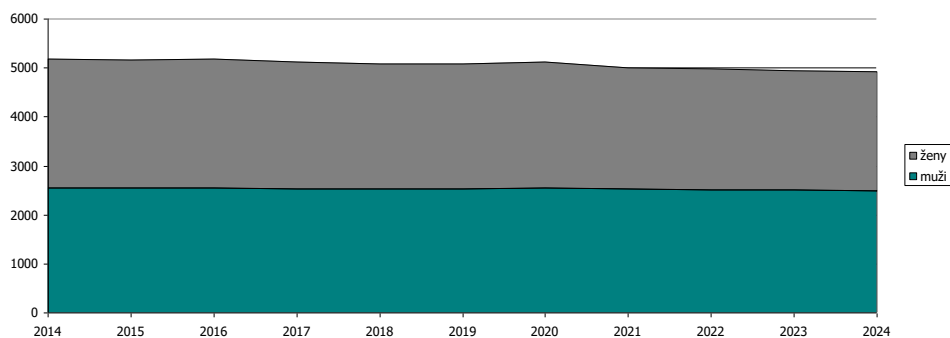
Problémom a zároveň bariérou rozvoja prevažnej časti obcí je postupné znižovanie počtu obyvateľov. V prípade obce Čierny Balog bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov (z dôvodu vzdialenejšej alokácie od dôležitých sídelných pracovných centier). Pokles bol výrazný. Vývoj bol za posledných 10 rokov stabilizovaný.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

o. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
k 1.1.	5206	5185	5168	5181	5132	5081	5090	5062	5011	4980	4947
k 30.6.	5196	5177	5175	5157	5107	5086	5103	5037	4996	4964	4932
k 31.12	5185	5168	5181	5132	5081	5090	5116	5011	4980	4947	4916
muži	2555	2557	2553	2534	2526	2540	2555	2532	2515	2506	2488
ženy	2630	2611	2628	2598	2555	2550	2561	2479	2465	2441	2428
Index	-	0,997	1,003	0,991	0,990	1,002	1,005	0,979	0,994	0,993	0,994

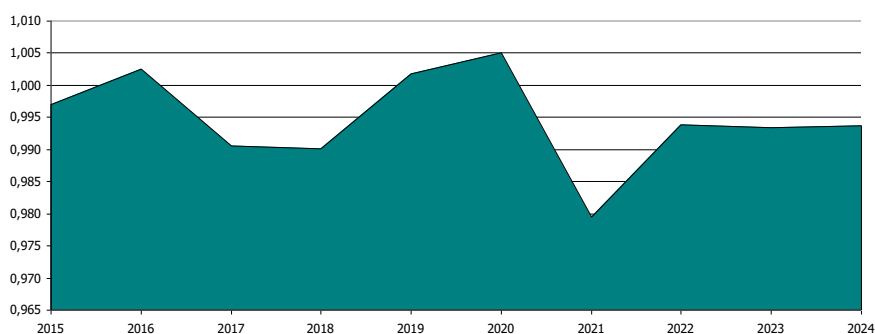
Priemer Ix

Zdroj: ŠÚSR, 2014-2024, DataCubes

Obrázok: Vývoj počtu mužov a žien

Zdroj: ŠÚSR, 2014-2024, DataCubes

Obrázok: Vývoj rastového indexu v obci

Zdroj: ŠÚSR, 2014-2024, DataCubes

Počas sledovaného obdobia počet obyvateľov klesol o 269(5,18 %). Priemerný index dosiahol hodnotu 0,998, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,471 %. K najvyššiemu nárastu došlo v roku 2020, kedy vzrástol počet obyvateľov o 15 osôb. K roku s najvyšším poklesom obyvateľstva patril rok 2021 a 2017, kedy klesol počet obyvateľov o 23 a 19. V roku 2024 bol zaznamenaný pokles o 18 obyvateľov. K vysokému úbytku došlo v roku 2022 (-17). V obci žije väčší počet mužov ako žien (2428).

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese Brezno, ako aj prirodzený prírastok v obci Čierny Balog.

Prirodzený prírastok

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. Brezno HMPP	-1,95	-2,48	-2,24	-2,49	-2,44	-2,91	-3,98	-6,11	-2,82	-3,15	-3,82
prirodzený prírastok	1	-20	9	-6	-12	-4	7	-7	6	-14	-7
hrubá miera pr. prí.	0,19	-3,86	1,74	-1,16	-2,35	-0,79	1,37	-1,39	1,2	-2,82	-1,42

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov v 4 rokoch sledovaného obdobia. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2015 a to -20 osôb.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Čierny Balog. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2017, kedy hrubá miera dosiahla 9,51. Do roku 2024 klesol tento počet na 8,05. V súčasnosti je v obci nerovnomerný trend. Najvyšší počet živonarodených bol evidovaný v roku 2020 a 2022 a to 62 a 59 osôb.

Počet živonarodených

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. Brezno HM	8,79	8,55	9,06	9,51	9,31	8,98	9,35	9,36	9,4	8,55	8,05
narodení	55	49	49	49	54	52	62	56	59	32	36
živonarodení	55	48	49	49	53	51	61	56	59	32	36
hrubá miera živorod.	10,59	9,27	9,47	9,5	10,38	10,03	11,95	11,12	11,81	6,45	7,3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. Potratovosť v obci je na nižšej priemernej úrovni, ako je priemer okresu. V obci sa počas sledovaného obdobia vyskytol najväčší počet potratov v rokoch 2015 (19) a 2023 (17).

Počet potratov

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. Brezno HM	2,82	3,26	3,71	3,14	3,14	3,24	2,37	2,58	2,45	2,5	2,39
potratovosť	15	19	15	15	10	15	15	15	13	17	14
hrubá miera potratovosti	2,89	3,67	2,9	2,91	1,96	2,95	2,94	2,98	2,6	3,43	2,84
index potratovosti	27,27	38,78	30,61	30,61	18,52	28,85	24,19	26,79	22,03	53,13	38,89
ukončené tehotenstvá	70	68	64	64	64	67	77	71	72	49	50
hrubá miera uk. tehot.	13,47	13,14	12,37	12,41	12,53	13,17	15,09	14,1	14,41	9,87	10,14

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s trendom poklesu v posledných rokoch sledovaného obdobia. Počet kolíše okolo 12,12 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2021 (15,47).

V obci Čierny Balog možno sledovať rastúci aj klesajúci trend. V roku 2014 bolo evidovaných 10,39 zomretých na 1000 obyvateľov, v roku 2024 to bolo 8,72. V roku 2023 to bolo 9,72 zomretých na 1000 obyvateľov.

Počet zomretých

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. Brezno HM	10,74	11,04	11,3	12,01	11,75	11,9	13,33	15,47	12,22	11,7	11,87
zomretí	54	68	40	55	65	55	54	63	53	46	43
hrubá miera úmrtnosti	10,39	13,14	7,73	10,67	12,73	10,82	10,58	12,51	10,61	9,27	8,72

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t. j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend. Negatívny vývoj súvisí s väčšou vzdialenosťou obce Čierny Balog od hlavných centier trhu práce. V roku 2020 presahoval počet prisťahovaných počet vystáňovaných a to celkovo o 19 osôb, v roku 2019 to bolo 13. Najvyššia negatívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2021 (- 44). Negatívnym obdobím boli roky od 2021 do roku 2024.

Saldo sťahovania

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. BreznoHM	-3,67	-3,17	-2,85	-2,96	-2,88	-2,96	-1,98	-2,01	-2,16	-3,27	-2,74
migračné saldo	-22	3	4	-43	-39	13	19	-44	-37	-19	-24
hr. miera migr. salda	-4,23	0,58	0,77	-8,34	-7,64	2,56	3,72	-8,74	-7,41	-3,83	-4,87

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Čierny Balog. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia SR.

Migrácia obyvateľstva

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
prisťahovaní	53	65	66	45	58	74	81	39	27	66	55
vystáňovaní	75	62	62	88	97	61	62	83	64	85	79

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

V sledovanom období počet vystáňovaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2018- celkovo až 97 vystáňovaných a v roku 2023 - 85 obyvateľov. V roku 2022 počet vystáňovaných dosiahol hodnotu 64. Najväčší počet prisťahovaných bol zaznamenaný v roku 2020, kedy sa do obce prisťahovalo celkovo 81 obyvateľov. V roku 2024 sa do obce prisťahovalo 55 osôb.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok nevykázal v okrese v sledovanom období kladnú hodnotu, len zápornú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. Brezno HM	-5,62	-5,65	-5,09	-5,46	-5,32	-5,87	-5,96	-8,12	-4,98	-6,41	-6,56
celkový prírastok	-21	-17	13	-49	-51	9	26	-51	-31	-33	-31
hrubá miera celk. pr.	-4,04	-3,28	2,51	-9,5	-9,99	1,77	5,1	-10,13	-6,21	-6,65	-6,29

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2018 a 2021, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu -51. K ďalšiemu najvyššiemu celkovému úbytku v obci počas sledovaného obdobia došlo v roku 2017a to - 49 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Čierny Balog. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2014 pripadalo 4,23. Do roku 2024 bol ich počet na hodnote 4,25.

Počet sobášov

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. BreznoHM	4,23	4,41	4,58	4,97	5,21	4,93	3,7	4,56	5,53	5,04	4,25

sobášnosť	18	25	26	24	24	26	23	25	28	25	21
hrubá miera sobášnosti	3,46	4,83	5,02	4,65	4,7	5,11	4,51	4,96	5,61	5,04	4,26

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci nižšia, ako v prípade okresu. Najvyšší počet sobášov sa uskutočnil v roku 2022. V prípade rozvodovosti boli hodnoty nad úrovňou okresu. K najväčšiemu počtu rozvodov došlo v roku 2014 a to 11.

Počet rozvodov

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
okr. Brezno HM	1,77	2,05	1,33	1,35	1,36	1,56	1,16	1,27	1,36	1,49	1,36
rozvodovosť	11	8	8	9	9	4	9	5	3	8	8
hrubá miera roz.	2,12	1,55	1,55	1,75	1,76	0,79	1,76	0,99	0,6	1,61	1,62

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Hustota obyvateľ'ov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľ'ov na km². Hustota obyvateľ'stva v obci je nad úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k zmene hustoty obyvateľ'stva. V roku 2014 dosiahla hustota hodnotu 35,32 a v roku 2024 mala hodnotu 33,52. Nachádza sa hlboko pod úrovňou hustoty vidieka (61,86).

Hustota obyvateľ'ov na km² k 31.12. podľa územie a rok

O. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mestá	405,9	405,13	400,79	399,84	399,06	398,27	394,81	392,06	389,2	386,88	384,96
vidiek	59,61	59,87	60,03	60,34	60,66	60,98	61,23	61,31	61,57	61,86	62,09
SR	110,51	110,61	110,75	110,93	111,08	111,23	111,33	110,98	110,78	110,67	110,58
okr. Brezno	49,91	49,63	49,36	49,11	48,84	48,57	48,28	46,79	46,49	46,22	45,92
O. Čierny Balog	35,32	35,19	35,18	35,05	34,71	34,57	34,69	34,24	33,96	33,74	33,52

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Veková štruktúra obyvateľ'stva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľ'ov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľ'ov ku koncu obdobia (31.12.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Spolu	5185	5168	5181	5132	5081	5090	5116	5011	4980	4947	4916
0	52	50	52	50	52	51	63	54	57	34	35
1-4	215	212	209	206	205	202	212	223	221	219	196
5-9	281	280	281	275	274	269	257	256	269	262	258
10-14	306	307	310	312	282	278	284	279	271	272	276
15-19	306	298	290	276	288	305	302	288	289	281	279
20-24	407	383	364	351	338	314	298	283	265	277	279
25-29	406	413	412	402	389	383	359	328	316	297	277
30-34	361	370	394	393	384	384	393	379	360	354	345
35-39	396	379	362	355	352	339	351	360	355	349	348
40-44	395	411	415	394	386	377	372	350	351	347	335
45-49	385	383	358	356	365	396	406	403	385	374	359
50-54	407	388	407	407	392	374	379	356	355	361	384
55-59	331	359	345	370	375	387	373	393	392	397	359
60-64	244	254	290	282	294	315	340	326	353	356	382
65-69	204	196	204	215	219	226	236	259	257	272	291
70-74	155	160	153	159	169	180	170	173	181	186	190
75-79	140	140	142	138	129	124	132	126	132	144	152
80-84	113	106	107	103	104	97	97	99	98	88	91
85-89	59	56	59	61	58	60	61	53	50	58	55

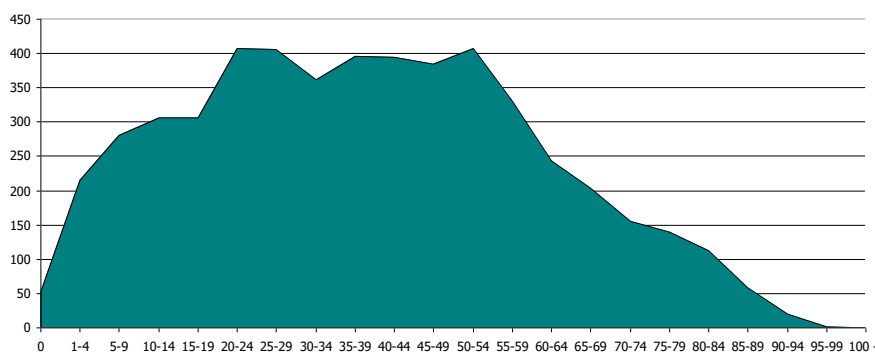
90-94	20	21	24	21	22	25	24	22	18	14	19
95-99	2	2	3	6	4	4	7	1	5	5	6
100 -	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

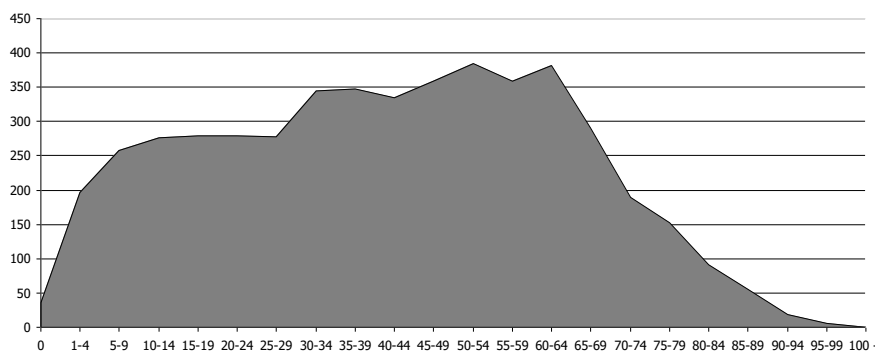
K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 60 -69 rokov. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Čierny Balog.

Veková štruktúra obyvateľstva

2014

2024

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k ďalšiemu poklesu počtu obyvateľov. Zmeny nastanú hlavne v štruktúre obyvateľov predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku. Do roku 2035 by mal celkový počet obyvateľov činiť 4758. Vekové skupiny by mali mať rovnomerný vývoj. Intenzívnejší vývoj by mal pokračovať vo vekových skupinách od 25 do 29 rokov.

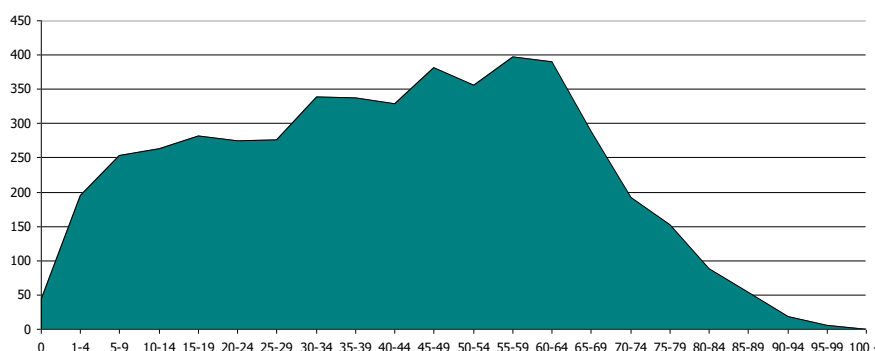
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Spolu	4921	4905	4889	4874	4856	4839	4824	4807	4791	4775	4758
0	44	43	42	41	40	39	37	36	35	34	33
1-4	195	193	191	190	188	186	185	183	181	180	178
5-9	254	252	249	247	244	241	239	236	234	231	229
10-14	263	259	255	250	246	242	237	233	229	225	220
15-19	282	280	279	277	276	274	273	271	270	268	267
20-24	275	273	270	268	265	263	260	258	255	253	250
25-29	276	262	247	233	219	205	190	176	162	147	133
30-34	339	337	335	333	330	328	326	324	322	319	317
35-39	338	335	332	328	325	322	318	315	311	308	305
40-44	329	322	314	306	298	291	283	275	268	260	252

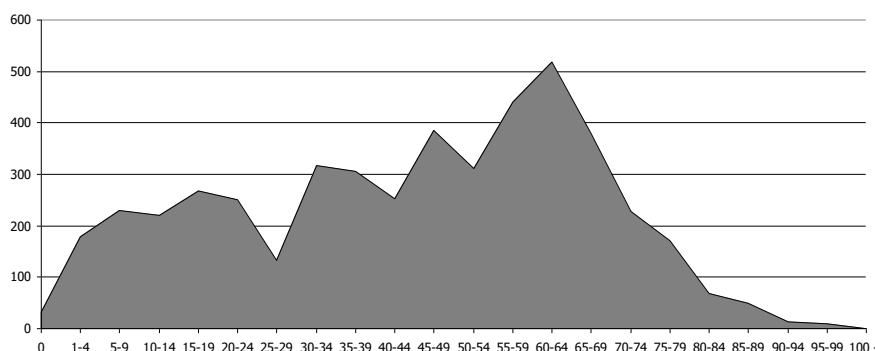

45-49	382	382	383	383	384	384	385	385	385	386	386
50-54	356	351	347	342	338	333	329	324	320	315	311
55-59	397	401	406	410	414	419	423	427	432	436	440
60-64	390	403	416	429	442	454	467	480	493	506	519
65-69	289	298	307	317	326	335	344	353	362	371	380
70-74	192	195	199	203	206	210	213	217	220	224	228
75-79	153	155	157	159	160	161	163	165	166	168	170
80-84	88	86	84	82	80	78	76	74	72	70	68
85-89	54	54	53	53	53	52	52	51	51	50	50
90-94	18	18	17	17	17	16	16	15	15	15	14
95-99	6	6	6	7	7	7	7	8	8	8	9

Prognózaná veková štruktúra obyvateľstva 2025

2035

Ďalšie demografické charakteristiky

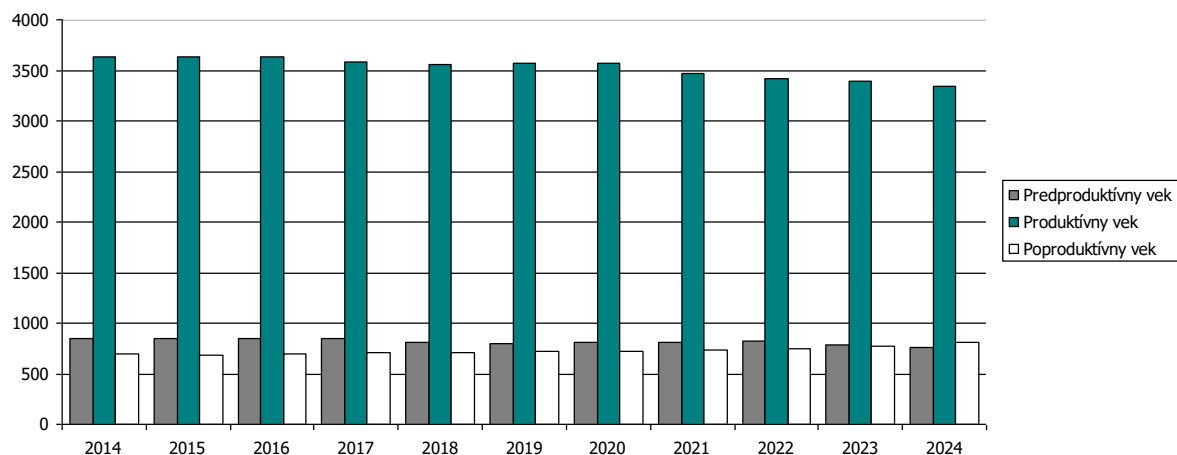
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o 111. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles o 89 obyvateľov. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 291.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Predproduktívny vek	854	849	852	843	813	800	816	812	818	787	765
Produktívny vek	3638	3638	3637	3586	3563	3574	3573	3466	3421	3393	3347
Poproduktívny vek	693	681	692	703	705	716	727	733	741	767	804

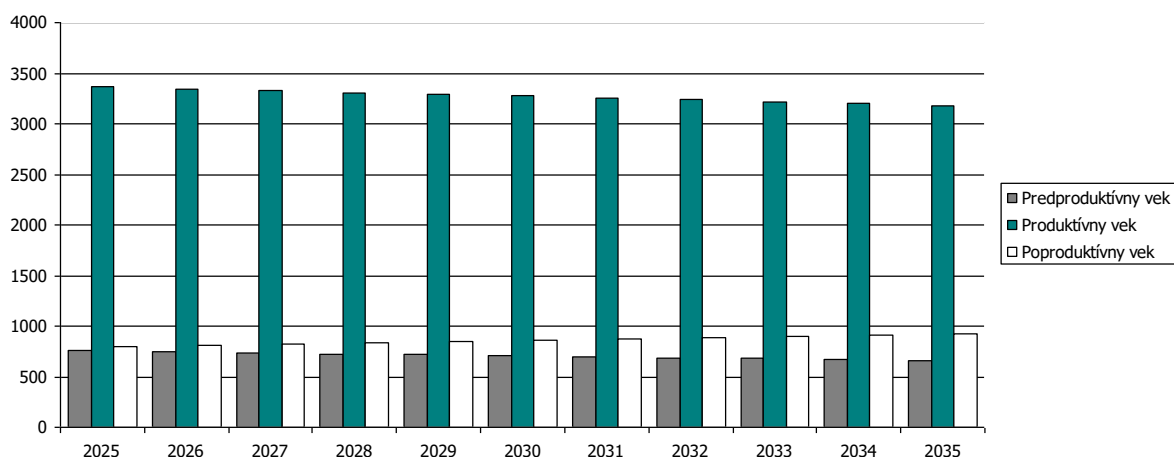
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekových skupinách poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2035.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2035

Do roku 2035 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine poproduktívneho veku. Vo vekovej skupine poproduktívneho veku sa predpokladá nárast o 117 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2035

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Predproduktívny vek	756	746	736	727	718	708	698	689	679	670	660
Produktívny vek	3364	3347	3328	3310	3290	3273	3254	3236	3217	3199	3180
Poproduktívny vek	801	813	825	837	848	859	871	883	894	906	918

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 50 do 54 rokov a 60 - 64 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 25 do 29 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2014 až 2024 bol zaznamenaný v skupine 15 - 54 rokov.

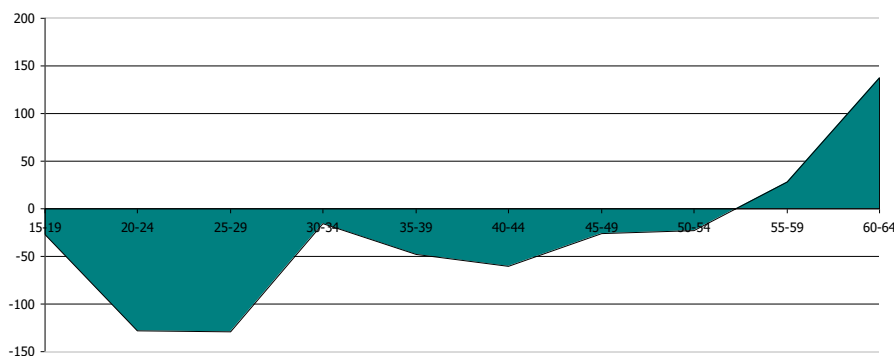
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2014 a 2024

Vek	2014	2024	rozdiel 2024 - 2014
15-19	306	279	-27
20-24	407	279	-128
25-29	406	277	-129
30-34	361	345	-16
35-39	396	348	-48
40-44	395	335	-60

45-49	385	359	-26
50-54	407	384	-23
55-59	331	359	28
60-64	244	382	138

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Z ekonomického hľadiska daná štruktúra je vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,38 %. Oficiálne žije v obci 0,24 obyvateľov českej národnosti. Oficiálne tu žije 108 obyvateľov nezistenej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	4879	96,38
Maďarská	2	0,04
Rómska	47	0,93
Rusínska	1	0,02
Česká	12	0,24
Nemecká	1	0,02
Moravská	1	0,02
Poľská	5	0,10
Ostatné	6	0,12
Nezistené	108	2,13
Spolu	5062	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

V okrese Brezno je národnostná štruktúra podobná.

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so stredným odborným vzdelaním - s maturitou - 23,11 % a s učňovským vzdelaním - 24,99 %. Obyvatelia so základným vzdelaním boli zastúpení 23,41 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012

dosiahnuté vzdelanie	počet	%
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	564	11,14
základné	1185	23,41
stredné odborné učňovské (bez maturity)	1265	24,99
úplné stredné (s maturitou)	1170	23,11
vyššie odborné vzdelanie	192	3,79
vysokoškolské	528	10,43
bez školského vzdelania (15+ rokov)	13	0,26
nezistené	145	2,86

Spolu
Zdroj: statistics.sk, 10.2.2021

5062

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2019 klesajúci trend. V roku 2020 ovplyvnila nezamestnanosť pandemická situácia a opatrenia vlády SR (297). V roku 2024 bolo v obci 196 nezamestnaných.

Miera evidovanej nezamestnanosti v obci

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nezamestnaná spolu	536	444	362	256	212	200	297	237	257	205	196
Nezamestnaní ženy	278	240	216	150	134	132	178	146	151	120	104
% miera nezamest.	14,7	12,2	10,0	7,1	6,0	5,6	8,3	6,8	7,5	6,0	5,9

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Nezamestnanosť v obci mala za posledných 4 roky (od roku 2021) rovnomerný vývoj. V roku 2014 bolo v obci Čierny Balog 536 nezamestnaných žien.

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územia, pohlavia a rok v %

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kraj Banskobystrický	8,9	8,0	6,3	4,3	3,4	3,3	4,9	4,6	3,9	3,5	3,0
Okres Brezno	13,4	12,5	9,8	6,0	4,4	4,4	8,7	6,7	6,6	5,3	4,3
Muži	11,9	11,2	7,9	4,0	3,2	3,6	7,3	5,4	5,2	3,9	2,8
Ženy	15,1	14,1	12,2	8,3	5,8	5,4	10,3	8,2	8,3	7,0	6,0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2024 dosiahla úroveň 6,0 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2014 (11,90 %).

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa veku priamo v obci. Najviac obyvateľov spadalo do vekovej skupiny od 55 do 59 rokov a 40 - 49.

Nezamestnaní podľa veku v auguste 2025

Čierny Balog	UoZ spolu	v tom										n/a
		do 20r.	20-24r.	25-29r.	30-34r.	35-39r.	40-44r.	45-49r.	50-54r.	55-59r.	60r. a viac	
Spolu	197	7	18	20	20	24	24	14	20	34	16	0
Ženy	124	2	11	12	11	17	19	8	14	18	12	0

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2024

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti znevýhodnených skupín. V prípade absolventov dochádza k výraznému poklesu počtu - 78. Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov klesol z 2678 na 864 osôb.

Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení

Okr. Brezno	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A	122	138	114	79	59	62	98	73	72	63	66
B	331	210	156	108	83	84	143	98	70	73	78
C	78	49	28	18	9	21	24	22	23	19	20
D	2 678	2 619	2 096	1 136	840	761	1 228	1 240	1 080	1 042	864

A - Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP
B - Počet uchádzačov o zamestnanie – absolventi
C - Počet uchádzačov o zamestnanie – mladiství
D - Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie
Zdroj: DataCubes ŠÚ, 2014-2024

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa vzdelania v obci. Najviac nezamestnaných bolo vo vzdelanostnej skupine - nižšie a vyššie sekundárne vzdelanie.

Štruktúra UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania (ISCED) august 2025

Čierny Balog	UoZ spolu	0	1	2	3	4	5	6	7	8	n/a
Spolu	197	0	9	63	99	9	0	6	10	1	0
Ženy	124	0	8	40	57	7	0	5	7	0	0

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2025

ISCED (The International Standard Classification of Education) - Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania

0	predprimárne vzdelanie
1	primárne vzdelanie
2	nižšie sekundárne vzdelanie
3	vyššie sekundárne vzdelanie
4	post sekundárne neterciárne vzdelanie
5	terciárne vzdelanie (nie VŠ)
6	terciárne vzdelanie (VŠ 1.stupeň)
7	terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň)
8	terciárne vzdelanie (VŠ 3.stupeň)

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2025

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Tri najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 0 do 3 mesiacov, 4 až 6 mesiacov. Tretou najpočetnejšou skupinou je skupina od 7 do 9 mesiacov.

Nezamestnaní podľa dĺžky evidencie v júl 2025

Čierny Balog	UoZ spolu	do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.
Spolu	197	48	34	36	14	16	6	3	5	4	3	28
Ženy	124	34	15	22	7	10	5	2	3	2	1	23

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2025

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Brezne, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemysel (34,2%), vzdelávanie (15,4 %), verejná správa (10,5 %), obchod(6,9%) a zdravotníctvo/ vzdelávanie (cca. 9 %).Od roku 2014sa podiel priemyslu na zamestnaní znížil. Druhý najvýraznejší pokles nastal v prípade obchodu.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pol'nohospodárstvo, lesn...	7,9	7,9	5,6	5,5	8,6	5,4	4,2	7,9	4,5	5,4	3,6
Priemysel spolu	37,1	36,2	38,6	39,8	38,5	40,3	38,4	42,4	39,6	42,3	34,2
Priemyselná výroba	35,8	34,8	36,9	38,0	36,9	38,5	36,7	40,8	37,9	40,5	32,4
Dodávka elektriny, plynu...	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
Dodávka vody; čistenie a ...	1,2	1,2	1,5	1,7	1,5	1,7	1,7	1,7	1,6	1,7	1,6
Stavebníctvo	1,7	1,7	1,3	1,3	1,9	2,4	4,5	2,8	2,7	4,3	4,2
Veľkoobchod a maloobch...	12,3	12,3	11,7	12,4	12,6	11,2	8,2	7,6	7,6	7,4	6,9
Doprava a skladovanie	3,1	3,1	3,2	3,3	2,7	2,9	3,0	2,7	2,4	2,5	2,3
Ubytovacie a stravovací...	2,5	2,4	2,5	0,7	0,5	0,7	1,3	0,7	3,5	0,5	2,5
Informácie a komunikácia	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8
Finančné a poisťov. činnosti	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Činnosti v oblasti nehnut.í	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,9	0,4	0,7	0,5	0,3	0,3
Odborné, vedecké a tech...	0,3	1,4	1,6	0,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Administratívne a podpo...	1,2	1,0	1,5	1,6	1,4	1,2	1,6	1,3	1,2	1,4	1,4
Verejná správa a obrana; ...	9,4	10,0	8,6	8,8	9,9	9,4	11,6	7,8	8,7	8,8	10,5
Vzdelávanie	14,0	13,2	13,9	14,2	11,2	11,7	12,0	11,9	12,8	13,7	15,4
Zdravotníctvo a soc. po...	6,2	6,4	6,4	6,4	7,4	8,9	9,3	9,1	9,7	8,4	9,0
Umenie, zábava a rekreácia	1,2	1,2	1,4	1,6	1,7	1,3	1,5	1,4	3,4	1,4	6,2
Ostatné činnosti	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Obyvatelia sú prevažne zamestnaní v meste Brezno, Banská Bystrica alebo hlavnom meste Bratislava. Pracovné príležitosti poskytuje aj obec v malých výrobných prevádzkach.

2.8. BÝVANIE

Pôvodná ľudová zástavba

Zástavba zrubová i murovaná. Väčšinou trojpriestorové domy so sedlovými strechami, doskovým štítom, novšie i bez podlomenice. Krytina šindľová. Mazanie a bielenie zrubových domov novšieho dáta. V izbách palubovky. Za domami šopy, prípadne maštale. Dvory otvorené i uzavreté vysokými doštenými bránami, čo v uličnej zástavbe vytvára jednoliaty celok drevenej architektúry. Zrubová architektúra sa zachovala hlavne v osadách patriacich k obci. V osade Pusté sa zachoval dvojpriestorový zrubový z r. 1909, za pitvorom má šopu. Dom č. 393 trojpriestorový s otvoreným dvorom. Oba domy majú v pitvore otvorené ohnisko, z ktorého sa vykuruje aj pec v izbe. Pred oblokmí izby predzáhradka. V osade Dobroč trojpriestorové zrubové dvojdomy (č. 588 – 641). Ohniská v pitvore sú široké a zaberajú polovicu priečky steny medzi pitvorom a izbou. Dom č. 1033 v osade Nový Krám je zrubový trojpriestorový so šopou a kuchyňou namiesto pitvora, postavený v r. 1923 pri budovaní železničnej trate (podobne i rad susedných domov). Domy dvojsovým priečelím orientované na cestu majú predzáhradky. V chotári obce drevorubačské a uhliarske koliby. Po r. 1945 murované domy s pôdorysom štvorca i tvaru L so zvýšeným suterénom a manzardami, v záhradkách (PHRSR, 2016).

Súčasná zástavba

Prevládajúcou funkciou obce Čierny Balog je bývanie a lesnícka výroba. Pôvodná zástavba obce Čierny Balog vznikala ako hromadná dedina. Nachádza sa tu individuálna bytová výstavba a v malej miere hromadná bytová výstavba.

Sídlo plní funkciu výroby, vybavenosti, bývania a individuálne rekreácie (chalupárstvo) a športu. Obec je sídelný konglomerát pozostávajúci z častí Čierny Balog, Dobroč, Fajtov, Jánošovka, Komov, Krám, Medved'ov, Pusté.. Jedná sa o skupinovú cestnú zástavbu, väčšia časť zástavby pochádza z 19. stor. a 1. pol. 20. stor., ktorá bola v povojnovom období výrazne doplnená o novú uličnú zástavbu vo všetkých častiach obce. Väčšia časť vybavenosti je sústredená do časti Čierny Balog. V tomto priestore dominuje objekt kostola, dom kultúry a nákupné centrum. V poslednom období dochádza k rozvoju urbanizácie Vydrovskej doliny, kde bol zriadený lesnícky skanzen (r. 2003). Ďalší rozvoj obce sa predpokladá v časti Medved'ov – Urbanov Vrch, kde sa počíta s vybudovaním areálu zimných športov (PHRSR, 2016).

Obec sa sústreďuje na individuálnu výstavbu, čiže na výstavbu rodinných domov. Intenzita novej bytovej výstavby sa zvýšila začiatkom tohto desaťročia, v súčasnosti sú vyčlenené lokality na individuálnu bytovú výstavbu (Brezinka, Komov - Látky, Krám). Obec nemá k dispozícii viac plôch vhodných na výstavbu rodinných domov. Príčinou je aj chýbajúca kanalizácia. V budúcnosti je možné predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, miestami nevyhovujúci. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila. Najnižšia úroveň bývania je v obydliach osídlených marginalizovanou rómskou komunitou, teda v rómskych osadách v častiach Pusté, Č. Balog – ul. Vydrovo a Medved'ov – ul. Do Doliny. V osadách chýba základná infraštruktúra. Drobné stavby – chatrče, prístavby sú väčšinou nelegálne postavené. Chýbajú tu rozvody pitnej vody, kanalizácia.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytového fondu podľa obdobia výstavby. Najviac bytov bolo vybudovaných v období 1961 - 1980 a 1945 až 1960. Najmenej bytov bolo vybudovaných do roku 1919 a 2011 a neskôr.

Domový fond podľa obdobia výstavby		
obdobie výstavby	počet	podiel (%)
do roku 1919	75	4,55
1919 - 1945	201	12,19
1946 - 1960	454	27,53
1961 - 1980	517	31,35
1981 - 2000	198	12,10
2001 - 2010	73	4,43
2011 - 2015	57	3,46
2016 a neskôr	61	3,70
nezistené	13	0,79
Domy spolu	1649	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najväčší podiel domového fondu tvorili rodinné domy - 1522(92,3 %) bytové domy -18 (1,90 %) v roku 2021.

Domový fond podľa typu budovy		
typ budovy	počet	podiel (%)
rodinný dom	1522	92,3
bytový dom	18	1,90
polyfunkčná budova	2	0,12
ostatné budovy na bývanie	47	2,85
neskolaudovaný rodinný dom	29	1,76
núdzový objekt neurčený na bývanie	10	0,61

inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	6	0,36
ostatné	9	0,55
nezistený	6	0,36
Domy spolu	1649	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska počtu obytných miestností boli v obci Čierny Balog najviac zastúpené byty s počtom obytných miestností 3 a následne s 4 a 2 obytnými miestnosťami. Okolo 15,45 % tvorili byty s 2 a 9,74 % byty 6 + obytnými miestnosťami. Byty s 1obytnou miestnosťou boli zastúpené v počte 108.

Štruktúra bytového fondu

počet miestností	počet	podiel (%)
1 obytná miestnosť	108	6,22
2 obytné miestnosti	268	15,45
3 obytné miestnosti	576	33,20
4 obytné miestnosti	359	20,69
5 obytných miestností	236	13,60
6 a viac obytných miestností	169	9,74
Nezistené	19	1,10
Byty spolu	1735	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania pitnou vodou bolo 1004 bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete. Bez pripojenia na vodovod sa v obci byty nachádzali v počte 71.

Domový fond - vodovod

typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1004	60,89
v dome - vlastná	212	12,86
mimo domu - z verejnej siete	301	18,25
mimo domu - vlastná	45	2,73
bez prípojky	71	4,31
nezistený	16	0,97
Domy spolu	1649	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

V obci je vybudovaná kanalizačná sieť (45,60 %). Vybudovaný septik, prípadne žumpu malo 750 domov.

Domový fond - kanalizácia

typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	750	45,48
prípojka na kanalizačnú sieť	752	45,60
domáca čistička odpadových vôd	9	0,55
bez kanalizácie	125	7,58
nezistený	13	0,79
Domy spolu	1649	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na

poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2024 bol ich počet 490.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fyz. osoby – podnik.	488	470	488	498	523	526	484	486	518	508	490
Živnostníci	467	456	471	479	494	506	464	465	496	485	472

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes

Celkovo je v obci činných 106 právnických osôb (podľa ORSR 99 podnikateľských subjektov). Z celkového počtu bolo 81 ziskových a 25 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci											
o. Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Právnické osoby spolu	94	73	75	88	97	98	107	100	100	99	106
Práv. osoby ziskové	58	61	62	63	68	72	76	68	70	72	81
Práv. osoby neziskové	36	12	13	25	29	26	31	32	30	27	25

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes

V obidvoch skupinách došlo v sledovanom období k nárastu subjektov. Uvedené súvisí so samotným rozvojom obce a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti.

Pol'nohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Čierny Balog, ktorá je začlenená do okresu Brezno, kraj Banskobystrický. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 2768,5 ha, z čoho orná pôda zaberá 164,7 ha. Trvalé trávnaté porasty majú zastúpenie – 2539,1ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere mierne klesá. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 18,8 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Čierny Balog											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
% z celkovej výmery	19,1	18,9	18,9	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8
Pol'n. pôda - spolu	2 807,0	2 785,4	2 785,2	2 772,7	2 772,4	2 772,0	2 771,9	2 771,5	2 770,8	2 769,9	2 768,5
- orná pôda	166,2	165,9	165,8	165,6	165,7	165,6	165,5	165,3	165,2	164,9	164,7
- záhrada	64,9	64,9	64,9	64,8	64,8	64,7	64,6	64,8	64,8	64,7	64,6
- trvalý trávny porast	2 575,9	2 554,6	2 554,5	2 542,3	2 541,9	2 541,8	2 541,7	2 541,4	2 540,8	2 540,3	2 539,1

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Rastlinná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú zemiaky a viacročné krmoviny.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zrniny spolu	4,06	3,63	4,15	4,19	3,79	4,02	4,45	4,51	3,81	4,64	2,87
Obilniny	4,06	3,63	4,15	4,21	3,79	4,02	4,5	4,54	3,83	4,64	2,94
Olejníny	3,85	1,53	1,89	2,08	1,98	1,96	1,95	1,93	2,24	4,17	2,79
Zemiaky	11,75	8,49	12,33	8,76	9,18	7,22	9,06	15,21	9,11	11,65	12,47
Viacročné krmo.	4,59	4,71	5,86	5,41	5,87	5,39	5,64	5,04	2,96	7,03	8,42

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Brezno. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov oviec, hovädzieho dobytku a hydiny.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat

Ok. Brezno	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A	34,7	31,3	32,7	32,7	34,7	34,4	35,7	37,4	37,0	38,4	37,4
B	16,0	15,2	15,1	14,6	15,0	16,0	17,7	19,6	20,0	19,7	19,0
C	98,4	82,2	85,1	87,0	88,3	81,6	86,0	78,2	82,4	87,6	76,4
D	37,5	34,9	35,0	34,5	36,2	31,1	4,9	6,6	4,9	4,0	3,0
E	2632,1	658,7	2781,7	2577,3	714,8	734,0	-	-	-	-	-
F	622,3	588,3	613,6	611,1	638,4	655,6	-	-	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

A - Hovädzí dobytok (na 100 ha poľ. p.), B - Kravy (100 ha p. p.), C - Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy), D - Ošípané (na 100 ha or. pôdy), E - Hydina (na 100 ha or. pôdy), F - Sliepky (na 100 ha or. pôdy).

Výroba a remeselnícke živnosti

V obci sa nachádzajú menšie a stredné výrobné zariadenia. Rozvoj nezávadných remeselníckych živností sa navrhuje lokalizovať do okrskov so zmiešanou funkciou; ostatné do účelových areálov (novonavrhnuté areály a existujúce areály) mimo obytné územie.

Maloobchod a služby

Komerčné služby a obchod je v obci zastúpený pomerne dostatočne. Vzhľadom na štruktúru obce a pomerne slabo osídlený a rozptýlený kataster sú možnosti rozvoja pomerne obmedzené. V obci sa nachádzajú prevádzky maloobchodu – zmiešaný tovar. Komerčné služby a obchod sú lokalizované v účelových zariadeniach a čiastočne v bifunkčných rodinných domoch. Ich dimenzovanie vyplynie z potreby trhu. Navrhuje sa posilniť polyfunkčnosť na hlavných osiach obce a účelovo vytvoriť samostatné objekty v obci i mimo nej. V centre obce je nákupné stredisko COOP Jednoty otvorené i cez víkend.

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území.

Materská škola

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečujú 3 Materské školy. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a predprimárne vzdelávanie deťom od troch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu

perceptuálne – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materské školy sú materskými školami rodinného typu, sú zamerané na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracujú s rodičmi detí.

V obci sa nachádzajú 3 materské školy: Materská škola Čierny Balog – Krám – jednotriedna, Materská škola Čierny Balog – Dobroč - dvojtriedna a Materská škola Čierny Balog, ul. Hlavná- trojtriedna – nadstavba a prístavba bola zrealizovaná v rokoch 2018/2019.

Materské školy majú 6 tried, v ktorých vyučuje 12 učiteliek. V roku 2024 bolo evidovaných v materskej škole 128 detí.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2014 do roku 2024.

Materská škola											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MŠ spolu	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
MŠ spolu - deti	108	107	109	104	127	130	116	122	129	129	128
MŠ - štátne - triedy	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6
MŠ - štátne - učitelia	10	10	10	10	12	12	12	12	12	12	12

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Materská škola Krám sídli v rekonštruovanej budove vo veľmi dobrých podmienkach. Materská škola Dobroč sídli v budove, ktorá bola v roku 2025 zateplená a na streche bola inštalovaná fotovoltika s výkonom 5 kW. Areál má potenciál na rozvoj a dobudovanie. Vedľajšia staršia nevyužitá budova je plánovaná na asanovanie a výstavbu novej budovy s cieľom rozšírenia kapacity materskej školy. Projektová dokumentácia novej budovy materskej školy bola vypracovaná v roku 2025. Materská škola Č. Balog sídli v budove vo vlastníctve Lesov SR, š.p. V roku 2015 odkúpila túto budovu obec. Budova bola zrekonštruovaná, nadstavba a prístavba bola zrealizovaná v rokoch 2018/2019.

Základná škola

Koncepcné zámery školy vychádzajú zo záujmov rodičov a žiakov. Hlavné ciele výchovy a vzdelávania sú zamerané na výučbu cudzích jazykov, informatizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu, rozširovanie a skvalitňovanie počítačovej gramotnosti žiakov a na športové aktivity žiakov. Pri škole pôsobí školské športové stredisko zamerané na biatlon. Vyučuje sa v 16 triedach. Okrem nich má škola špeciálnu učebňu pre vyučovanie fyziky a chémie, nemeckého jazyka, výtvarnej výchovy, počítačovú učebňu, dielne na obrábanie dreva a kovov, cvičnú kuchynku, samostatnú dvojhalovú telocvičňu. Je vybudovaná multimediálna učebňa s interaktívnou tabuľou. Od 1.9.2009 pôsobí v obci ako jediná základná deväťročná škola. Základné školy s ročníkmi 1-4 na Kráme a Dobroči boli zrušené a Základná škola Čierny Balog - Jánošovka prebrala žiakov i z týchto malotriednych škôl. Škola má: 9 ročníkov, 16 tried - 9 tried na I. stupni, 9 tried na II. stupni, 340 žiakov, 4 oddelenia školského klubu detí, 22 pedagogických zamestnancov, 5 vychovávateľiek a 6 asistentiek učiteľa (15.9.2025, <http://www.ciernybalog.sk/zakladna-skola.phtml?id3=35103>).

Základná škola má 18 tried v ktorých vyučuje 23 učiteľov. V roku 2024 bolo evidovaných v základnej škole 357 detí. V roku 2024 dostala škola čestný názov Základná škola Jozefa Dekreta Matejovie.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2014 do roku 2024.

Základná škola											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ZŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ spolu - deti	384	399	400	385	366	355	345	336	340	345	357
ZŠ - štátne - triedy	20	21	21	20	20	19	19	17	19	19	18
ZŠ - štátne - učitelia	28	30	29	32	32	26	26	25	24	25	23

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Základná škola má k dispozícii 1 školskú jedáleň s kapacitou 116 miest pri stoloch. V roku 2024 bolo evidovaných 370 stravníkov.

Školská jedáleň

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ŠJ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ŠJ miesta pri stoloch	92	100	100	100	100	100	100	100	100	116	116
ZŠ - stravníci	252	261	268	272	269	322	321	327	324	365	370

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

Špeciálna základná škola

Špeciálna základná škola sídli v centre obce Čierny Balog neďaleko stanice Čiernohronskej železničky. Škola sa zameriava na všestranný rozvoj osobnosti našich žiakov a ich prípravu na reálny život. Svoje ciele dosahuje uplatňovaním moderných vyučovacích metód, žiakov motivuje k dosahovaniu čo najlepších výsledkov v učení rôznymi formami výchovno-vzdelávacej práce. Osobitná škola Čierny Balog - Medveďovo bola založená v roku 1979 v budove zrušenej ZDS pre 1.-5. ročník v Medveďove. Za riaditeľa školy bol menovaný Mgr. Peter Daniš. Počiatkový stav žiakov bol 8. Od školského roka 1991/92 bola škola presťahovaná do priestorov bývalej ZDS a MŠ v Čiernom Balogu a za riaditeľku školy vymenovaná Mgr. Mária Turňová. V roku 2005 sa stala riaditeľkou školy Mgr. Anna Jozefíková. V roku 2010 a 2015 bola znovu menovaná do funkcie riaditeľky školy Mgr. Anna Jozefíková. Od 01. 11. 2020 bola menovaná do funkcie riaditeľky školy Mgr. Renáta Cabanová.

Priestorové podmienky pre výchovno-vzdelávací proces sú vyhovujúce, tri triedy sú priechodné, čo môže narúšať vyučovanie. Chýbajúcu telocvičňu nahrádza trieda, ktorá je prispôbená na vyučovanie telesnej a športovej výchovy.

Materiálno-technické vybavenie školy je nedostatočné, učebné pomôcky sú zastarané. Štyri triedy máme vybavené interaktívnou tabuľou. Cvičnú kuchynku a dielne je potrebné vybaviť materiálom a novým, modernejším inventárom.

Rozvody elektroinštalácie boli rekonštruované v roku 2013. Okná na budovách školy boli vymenené v decembri 2014. Urobili sme výmenu odkvapových rúr na vedľajšej budove a čiastočnú výmenu odkvapových rúr na hlavnej budove v roku 2015. V hlavnej budove boli v roku 2016 urobené nové podlahy a v roku 2018 boli zrekonštruované WC a vstup do budovy školy. Jedna miestnosť v škole je prerobená na školskú výdajňu stravy, ktorá bola zaradená do siete škôl a školských zariadení od 01. 09. 2023.

V máji 2022 bol ukončený projekt „Zníženie energetickej náročnosti verejných budov“, v rámci ktorého prebehla kompletná hydroizolácia a zateplenie obidvoch budov a pochôdznych povál, bolo zmodernizované kúrenie - vykurovanie pomocou tepelných čerpadiel (15.8.2025, <https://szscbalog.edupage.org/zaverecnasprava/?eqa=Y21kPVphdmVpZW50YWNwcmF2YVZpZXdlciZ5ZWYyWQ9MjAyMw%3D%3D>).

Špeciálna škola

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
školy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
žiaci	79	77	68	68	76	69	70	71	64	57	55
učitelia	9	11	11	11	11	11	12	12	11	11	12

Zdroj: 29.9.2025, ŠÚ SR, DataCubes,

2.11. SOCIÁLNA OBLASŤ

Sociálne služby v obci Čierny Balog sa poskytujú v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Poskytovateľmi sociálnych služieb môžu byť obec, vyšší územný celok a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok a príspevkov, ktoré vypláca ÚPSVaR v Brezne. Obec Čierny Balog zatiaľ nezriadila žiadne vlastné zariadenie sociálnych služieb. Zo sociálnych služieb poskytuje opatrovateľskú

službu, odľahčovacíu službu, sociálne poradenstvo. Realizuje národný projekt SPOLU PRE KOMUNITU, aktivita Terénna sociálna práca a Národný projekt Podpora opatrovateľskej služby.

Obec je povinná zabezpečovať najmä opatrovateľskú službu, ktorá je určená osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby. Ide o zákonom ustanovenú povinnosť obce. Súčasťou originálnych kompetencií obce je aj poskytovanie odľahčovacej služby, ktorá umožňuje dočasné zastúpenie osoby poskytujúcej opatrovateľskú službu. Obec môže tieto služby poskytovať prostredníctvom vlastných zamestnancov alebo ich zabezpečiť iným registrovaným poskytovateľom sociálnych služieb.

Opatrovateľská služba je v obci podporená aj prostredníctvom spomenutého národného projektu, ktorý je časovo obmedzený a umožňuje financovanie pracovných miest opatrovateľiek. Tento projekt nenahrádza zákonnú povinnosť obce, ale dopĺňa jej kapacity a umožňuje rozšíriť dostupnosť služby pre obyvateľov.

V obci sa realizuje aj národný projekt SPOLU PRE KOMUNITU – aktivita Terénna sociálna práca. Projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu a jeho cieľom je posilniť dostupnosť sociálnej práce v prirodzenom prostredí obyvateľov, podporiť riešenie sociálnych problémov priamo v teréne a zvýšiť efektívnosť sociálnej intervencie. Národné projekty nie sú zákonnou kompetenciou obce, ale predstavujú doplnkový nástroj na riešenie sociálnych potrieb obyvateľov obce.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno je orgánom výkonu štátnej správy na úseku štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci, posudkovej činnosti a kompenzácií dôsledkov ŤZP. Jeho úlohou je integrovaná posudková činnosť, rozhodovanie o peňažných príspevkoch na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. a poskytovanie príspevkov na opatrovanie, osobnú asistenciu, prepravu, hygienu, pomôcky a ďalšie formy kompenzácie. Peňažné príspevky na kompenzáciu nie sú sociálnymi dávkami; ide o samostatný systém podpory osôb so zdravotným postihnutím. Obyvatelia obce najčastejšie žiadajú o príspevok na opatrovanie, osobnú asistenciu, príspevok na prepravu, hygienu a kompenzačné pomôcky.

V roku 2025 sa zásadne zmenil postup posudzovania odkázanosti, ktorý od septembra 2025 vykonáva štát, resp. Úrad práce, soc. vecí a rodiny. Očakáva sa zavedenie nového modelu financovania sociálnych služieb, úprava kompetencií medzi obcami, VÚC a štátom, ako aj zvýšené nároky na kapacity opatrovateľskej služby. Pre obec Čierny Balog to bude znamenať potrebu prehodnotiť kapacity sociálnych služieb, pripraviť sa na nové administratívne a finančné požiadavky a prispôbiť systém podpory obyvateľov novým legislatívnym podmienkam.

Následujúca tabuľka prezentuje ponuku sociálnych služieb v okrese a následne v obci Čierny Balog.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Brezno	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet zariadení	16	17	17	16	15	15	14	14	14	14	14
P.m. k 31.12 spolu	578	586	629	529	510	503	466	487	487	487	487
P.m. v zar. pre seniorov	103	125	127	133	133	164	132	163	163	163	163
P.m. v d. soc. služ. pre PDO	294	288	339	333	329	294	291	279	279	279	279
P.m. v d. soc. služ. pre PDE	24	18	18	20	17	14	12	14	14	14	14

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2025

MISERICORDIA n.o.

je neverejný poskytovateľ sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. a akreditovaný subjekt Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Organizácia pôsobí v regióne dlhodobo a predstavuje významného odborného partnera pri zabezpečovaní dostupných, preventívnych a podporných služieb pre deti, rodiny a osoby v nepriaznivej sociálnej situácii.

MISERICORDIA n.o. poskytuje základné a špecializované sociálne poradenstvo, ktoré je zamerané na podporu jednotlivcov a rodín pri riešení sociálnych, rodinných, výchovných a životných problémov. Poradenstvo je poskytované individuálne aj skupinovo, pričom organizácia využíva multidisciplinárny prístup a prepojenie odborníkov z oblasti sociálnej práce, psychológie, špeciálnej pedagogiky a sociálnej rehabilitácie.

Súčasťou činnosti organizácie je **nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu**, ktorá poskytuje bezpečný priestor, krízovú intervenciu, podporu pri riešení problémov a prevenciu

sociálno-patologických javov. Služba je dostupná bez objednania a bez administratívnych bariér, čo umožňuje včasné zachytenie ohrozenia a posilnenie ochranných faktorov detí a mladých ľudí.

Dôležitou súčasťou poskytovaných služieb je **služba včasnej intervencie**, určená rodinám so zdravotne znevýhodneným dieťaťom vo veku od 0 do 7 rokov. Multidisciplinárny tím odborníkov poskytuje rodinám podporu pri rozvoji dieťaťa, sprevádza ich v procese diagnostiky, pomáha pri orientácii v systéme sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti a kompenzácií a posilňuje rodičovské kompetencie. Služba je poskytovaná terénnou formou, priamo v prirodzenom prostredí rodiny.

Organizácia vykonáva aj opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, najmä výchovné opatrenia, terénnu sociálnu prácu s rodinou, krízovú intervenciu a odborné sprevádzanie rodín v ohrození. Súčasťou práce je aj vyhľadávacia činnosť, sieťovanie s poskytovateľmi sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti, školskými zariadeniami a odborníkmi, ako aj diagnostika pre účely primárneho vzdelávania, ktorá pomáha pri identifikácii potrieb dieťaťa a pri nastavovaní podpory v školskom prostredí.

MISERICORDIA n.o. prevádzkuje **zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa** – Jasličky Čin Čin v Banskej Bystrici a Centrum pre rodinu MISERICORDIA n.o. v Brezne. Tieto zariadenia podporujú zosúladovanie rodinného a pracovného života a poskytujú odbornú starostlivosť pre najmenej deti.

Významnou súčasťou činnosti organizácie je **vzdelávanie zaradené** do systému celoživotného vzdelávania. MISERICORDIA n.o. realizuje odborné programy zamerané na získanie alebo zvýšenie kvalifikácie v oblastiach opatrovateľstvo, opatrovanie detí a inštruktor sociálnej rehabilitácie. Súčasne poskytuje akreditované vzdelávacie programy Ministerstva školstva SR, medzi ktoré patria lektor, účtovník a mediátor. Vzdelávanie je orientované na rozvoj odborných kompetencií, podporu zamestnatel'nosti a posilnenie pracovného uplatnenia účastníkov.

Organizácia implementuje aj dopytovo orientované projekty Krok za krokom I a Krok za krokom II, ktoré sú zamerané na aktivizáciu, rozvoj pracovných zručností a podporu zamestnatel'nosti cieľových skupín. Projekty prispievajú k sociálnej inklúzii, zvyšovaniu kvalifikácie a k lepšiemu uplatneniu účastníkov na trhu práce.

MISERICORDIA n.o. je podporovaná mestom Brezno a Banskobystrickým samosprávnym krajom. Obec Čierny Balog v súčasnosti kapacity organizácie systémovo nevyužíva, avšak obyvatelia obce služby MISERICORDIA n.o. využívajú individuálne podľa svojich potrieb. Táto skutočnosť predstavuje potenciál pre budúcu spoluprácu a rozvoj sociálnych služieb na komunitnej úrovni.

Názov	Cesta von
Adresa sídla	Miletičova 567/30, 82108 Bratislava - mestská časť Ružinov
IČO	51656957
Právna forma	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Typ poskytovateľa	neverejný poskytovateľ
Sociálna služba	
ID sociálnej služby	5170195
Druh sociálnej služby	terénna sociálna služba krízovej intervencie
Forma poskytovania	terénna
Cieľová skupina	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom FO v krízovej sociálnej situácii pre nepriaznivé životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností FO v krízovej sociálnej situácii pre ohrozenie správaním iných osôb alebo obeť správania iných fyzických osôb FO v krízovej sociálnej situácii pre zotrvávanie v segregovanej lokalite s prítomnosťou chudoby FO v krízovej sociálnej situácii z dôvodu nezabezpečenia nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb FO v krízovej sociálnej situácii z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania
Veková kategória	-
Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe	-
Miesto poskytovania	Čierny Balog
Kapacita	-
Poskytovaná od	01.09.2024
Poskytovaná do	-
Dátum zápisu do registra	12.08.2024

Opatrovateľská služba §41 zákona 448/2008

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 zodpovedajúce činnostiam, ktoré podľa integrovaného posudku fyzická osoba nie je schopná samostatne vykonávať alebo je schopná ich vykonávať s dohľadom, v rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom pre stupeň odkázanosti tejto fyzickej osoby, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby v zmluve o poskytovaní sociálnej služby nedohodne na nižšom rozsahu. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008.

Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe:

- a) ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba,
- b) ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak zákon neustanovuje inak,
- c) ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu,
- d) ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou.

To neplatí, ak fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie

- a) sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení,
- b) sa poskytuje odľahčovacia služba,
- c) ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac 40 hodín mesačne.

Názov	Obec Čierny Balog
Adresa sídla	Závodie 2/2, 97652 Čierny Balog
IČO	00313343
Právna forma	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)
Typ poskytovateľa	obec/mesto
Sociálna služba	
ID sociálnej služby	3032448
Druh sociálnej služby	opatrovateľská služba
Forma poskytovania	terénna
Cieľová skupina	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Veková kategória	-

Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe

-	
Miesto poskytovania	Čierny Balog
Kapacita	-
Poskytovaná od	23.11.2009
Poskytovaná do	-
Dátum zápisu do registra	23.11.2009
Dátum výmazu z registra	-

Priamo v obci je činných niekoľko zariadení sociálnych služieb: Komunitné centrum n. o. Čierny Balog, Občianske združenie PARADISO, Centrum pre deti a rodiny Valaská – rodinná bunka v m.č. Pusté).

Komunitné centrum n. o. Čierny Balog

V januári 2002 organizáciu založila Obec Čierny Balog a Vydra – vidiecka rozvojová aktivita za účelom osamostatnenia komunitných programov Vydry realizovaných v obci od roku 1998 a ich rozšírenia o sociálne služby. V budove Komunitného centra n. o. sa realizujú programy pre deti, mládež a dospelých, poskytujú sa drobné služby a poradenstvo pre občanov, organizujú sa kultúrno-spoločenské podujatia. V máji 2003 Komunitné centrum n. o. zriadilo klub dôchodcov Dôvera v miestnej časti Dobroč. V júli 2003 bolo Komunitné centrum n.o. zaradené do registra poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja ako neštátne zariadenie poskytujúce sociálne služby – terénnu opatrovateľskú službu (PHRSR, 2016). V súčasnosti táto organizácia nevykazuje žiadnu činnosť.

Občianske združenie PARADISO

Vzniklo 26. 8. 1997 a je registrované v Registri občianskych združení MV SR. Členmi združenia sú dobrovoľníci – fyzické a právnické osoby. Združenie je zamerané na sociálne, humanitné a kultúrne aktivity. Medzi ne patrí prednášková činnosť, zahraničné pobyty pre seniorov, výmenné tábory pre deti, najmä pre deti z málo podnetného prostredia, prevencia protidrogových aktivít, sociálna starostlivosť o chorých a sociálne znevýhodnených občanov, kultúrno-spoločenská činnosť pre mentálne postihnutú mládež, plánovanie plodného prežívania voľného času ľudí zamerané na fyzickú činnosť (starostlivosť o areál pri kostole, o cintorín, o pietne miesta v dobročskej časti obce). Občianske združenie Paradiso má 12 členov a 12 dobrovoľníkov. Občianske združenie Paradiso spolupracuje s Obcou Čierny Balog, s neziskovou organizáciou MISERICORDIA a so školami v obci Čierny Balog (PHRSR, 2016).

V obci je od roku 2006 aktívne neformálne združenie **Pomôžme pomáhať**, ktoré sa zameriava na charitatívno-osvetovú činnosť, venuje sa hlavne aktivitám na podporu onkologických pacientov, osvetovej činnosti v oblasti zdravia, organizuje

záujmové aktivity pre zdravotne ťažko postihnutých, osamelých, dôchodcov. Organizuje akciu Bežím pomáhať na podporu onkologických pacientov a zariadení na liečbu onkologických ochorení.

Centrum pre deti a rodiny (CDR)

V obci Čierny Balog sa nachádza rodinná bunka Centra pre deti a rodiny (CDR), ktorá poskytuje starostlivosť pre xxx detí. Rodinná bunka je súčasťou Centra pre deti a rodiny Valaská, ktoré je zariadením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa zákona č. 305/2005 Z. z. Rodinná bunka predstavuje formu CDR rodinného typu, v ktorej deti vyrastajú v malých skupinách v prostredí čo najviac podobnom prirodzenej rodine. Starostlivosť zabezpečuje profesionálny rodič alebo malý odborný tím, pričom dôraz sa kladie na stabilitu, individuálny rozvoj dieťaťa a podporu jeho vzťahových väzieb.

Centrum pre deti a rodiny Valaská zabezpečuje pre deti umiestnené v rodinnej bunke v obci Čierny Balog pobytovú starostlivosť, ako aj ambulantné a terénne odborné činnosti. Súčasťou jeho činnosti je aj vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK), ktoré zahŕňajú najmä:

- sanáciu rodinného prostredia,
- odborné poradenstvo a sprevádzanie rodín,
- podporu pri návrate dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia,
- spoluprácu s obcou, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími odborníkmi,
- podporu náhradnej rodinnej starostlivosti.

Sanácia rodinného prostredia je zameraná na obnovu funkčnosti rodiny, posilnenie rodičovských kompetencií a vytvorenie podmienok pre bezpečný návrat dieťaťa domov. CDR zároveň poskytuje odbornú pomoc rodinám v ohrození, aby sa predišlo umiestneniu dieťaťa mimo rodiny.

Rodinná bunka CDR v obci Čierny Balog predstavuje dôležitý prvok systému sociálnoprávnej ochrany detí v regióne. Jej prítomnosť zvyšuje dostupnosť odbornej starostlivosti pre deti, ktoré nemôžu vyrastať vo vlastnej rodine, a zároveň podporuje spoluprácu medzi obcou, CDR a ďalšími inštitúciami pri riešení situácií detí v ohrození.

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znížovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znížovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legítimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane jeho individuálnych schopností a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickou vybavenosťou, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným so základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V obci Čierny Balog sú vybudované tieto zariadenia: Zdravotné stredisko s nasledujúcimi ambulanciami - obvodný lekár pre dospelých – 2 ambulancie, zubný lekár, ambulancia dentálnej hygieny. Gynekologická ambulancia bola zrušená v roku 2015 v dôsledku odchodu lekárky na dôchodok. Nadväzujúca sekundárna a následná zdravotnícka starostlivosť pre občanov obce je zabezpečená v Nemocnici s poliklinikou v Brezne, prípadne v krajskom meste Banská Bystrica. V obci pôsobí miestny spolok „Slovenský Červený kríž“. Jeho predchodcom bol Československý Červený kríž.

V obci chýba detský lekár od roku 2021, kedy detská lekárka odišla do dôchodku. V Zdravotnom stredisku ordinuje počas celého týždňa jeden všeobecný lekár pre dospelých. Druhý všeobecný lekár pre dospelých ordinuje len jeden deň v týždni. Obyvatelia využívajú zdravotnícke služby aj v okresnom meste Brezno (všeobecní lekári odborní lekári, poliklinika, nemocnica). V budove Zdravotného strediska je zriadená lekáreň, predajňa kvetov. Priestory detskej ambulancie a gynekologickej ambulancie sú v čase spracovania tohto dokumentu (k 31.12.2025) nevyužívané.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry zariadení zdravotníckych služieb v obci Čierny Balog.

Zdravotnícke služby v obci

obec Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lekárne a výdajne liekov	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAPL pre dospelých	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1
SAPL pre deti	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
SAPL stomatológa	2	2	2	2	2	1	0	1	2	2	2
SAPL špecialistu	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: DataCubes, 2025

V roku 1932 bola v obci zriadená „Poradňa pre matky a mládež“. V ČSČK obce pracovali miestne dobrovoľníčky už od roku 1950. Až v roku 1960 sa v obecnej kronike objavuje zmienka o činnosti ČSČK v Čiernom Balogu, ktorá trvala do roku 1990. V roku 1993 začal svoju činnosť Miestny spolok Slovenského Červeného kríža, jeho členmi sú dobrovoľníci. Miestny spolok Slovenského Červeného

kríža mal v roku 2015 237 členov a venuje sa zdravotnej výchove obyvateľstva prednáškami lekárov a lektorov Predlekárskej prvej pomoci, zbierkovej činnosti na pomoc ľuďom postihnutým rôznymi živelnými pohromami pod názvom: „Pomôžte pomáhať“, „Ľudia ľuďom“, „Pomoc v núdzi“, taktiež na pomoc onkologicky chorým podporou celonárodnej zbierky: „Liga proti rakovine“. Spoluorganizuje odmeňovanie bezpríspevkových darcov krvi pri odberoch a podujatie: „Priятие bezpríspevkových darcov krvi u starostu obce“. Pre svoje členky pripravuje Mesiac úcty k starším a stretnutie pri životných jubileách. MSSČK spolupracuje s Obcou Čierny Balog, Komunitným centrum n.o., NZ Pomôžme pomáhať, ZŠ Jánošovka.

Z potrieb bývajúcich obyvateľov ako aj z predpokladaného nárastu počtu obyvateľov obce vyplynula potreba rozvoja základných a špecializovaných zdravotníckych služieb doplnením: kožnej a opätovne gynekologickej ambulancie. Nevyhnutné je zabezpečenie detského lekára, potrebný by bol aj druhý zubný lekár a vzhľadom na vek všeobecných lekárov pre dospelých čaká v budúcnosti obec problém aj s potrebou lekára pre dospelých. Vzhľadom na transformáciu zdravotníctva a vznik súkromných ambulančných zariadení a služieb s nízkymi plošnými a priestorovými nárokmi, sa pre účely zdravotníctva môže využiť aj existujúci stavebný fond, pričom doporučujeme umiestnenie takýchto zariadení v ťažiskových polohách obce (PHRSR, 2016).

2.13. ŠPORT

V obci je dobre budovaná športová infraštruktúra. Obyvatelia majú k dispozícii jednu dvojhalovú telocvičňu, 2 otvorené futbalové štadióny, 6 futbalových ihrísk, 4 školské ihriská, 4 lyžiarske vleky, 2 cyklotrasy, 2 značené lyžiarske turistické trasy, 3 poľovnícke revíry, 6 iných zariadení pre voľný čas, 2 relaxačné služby, možnosť jazdy na koni a 3 iné športové ihriská.

V obci sa nachádza lyžiarske stredisko, ktoré disponuje: lyžiarsky vlek - 1 x 1100 m, detský lyžiarsky vlek 250 m, prepravná kapacita vlekov - 1500 osôb / hod., 6 zjazdových tratí rôznej náročnosti s prevýšením 250 m, denne upravované trate vozidlami Bombardier, skiservis, požičovňa lyží, lyžiarsky inštruktor, lyžiarsky výcvik pre školy. Doplnkové služby: verejné korčuľovanie, požičovňa korčulí, parkovisko pre 200 áut zdarma - 50 m od údolnej stanice vlekov, reštaurácia s kapacitou 54 osôb otvorená od 9:00 do 22:00 hod., koliba so špecialitami na grile s kapacitou 25 osôb, rýchle samoobslužné občerstvenie s kapacitou 250 osôb - občerstvenie vo výstupnej stanici vlekov, informačná kancelária (PHRSR, 2016).

Viacúčelové ihrisko na Dobroči sa využíva verejnosťou podľa stanoveného rozpisu, ktorý sa podľa potreby a záujmu môže upraviť, resp. mení počas letných prázdnin. Na ihrisku je možné (okrem futbalu) zahrať tenis, volejbal, nohejbal, basketbal na jeden kôš, výška basketbalového koša sa dá prispôsobiť výške hráčov. Vstup na ihrisko je povolený bez poplatku osobám do 20 rokov (PHRSR, 2016). Viacúčelové ihrisko sa nachádza aj v m. Č. Krám v areáli lyžiarskeho strediska.

Športové kluby

V obci sú činné nasledujúce športové kluby: ŠK Partizán, TJ Tatran, Klub Biatlonu Čierny Balog a neformálny turistický oddiel.

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hrami hier, ako je naháňka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich

	ženy	muži	priemer
15-24	52	45	49
25-39	36	43	40
40-54	39	39	39

55-69	38	36	37
70+	18	48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

V obci je dostatočne budovaná kultúrna infraštruktúra. V obci sa nachádza viacúčelová sála v Kultúrnom dome. Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje obecný úrad v spolupráci s obecným zastupiteľstvom Čierny Balog, Materskými školami a Základnou školou, Folklornou skupinou Kýčera a Malá Kýčera, miestnymi organizáciami, hasičmi a pod. Obec každoročne organizuje vyše 20 menších, prípadne väčších kultúrnych podujatí.

Čierny Balog je tradičný svojím bohatým kultúrnym a spoločenským životom. V porovnaní s inými obcami je počet pravidelných akcií, ktoré sa v obci ročne uskutočnia niekoľko násobne vyšší. Organizátorom väčšiny aktivít je však iba úzka skupina subjektov, najmä obec, OZ Vydra a ČHŽ, n. o.. V obci sa organizujú nasledujúce kultúrne podujatia: Oslobodenie obce - pochod na bežkách, Folklorný festival Už sa fašiang kráti, Fašiangový ples, Deň učiteľov, Seniorská veselica, Oslava patróna obce Čierny Balog, Otvorenie letnej turistickej sezóny, Deň matiek, Stretnutie priamych účastníkov 2.sv. vojny, oslavy ukončenia 2.sv vojny, Deň detí, Deň jubilantov: stretnutie 60 - tníkov, Deň stromu, Preteky automobilov do vrchu, Vydrovské letné tábory, Pochod po stopách SNP, Súťaž DHZ z okresu Brezno "O pohár starostu obce", Stretnutie rodu KOVÁČIK, Balocké pivné dni, Hody farnosti Čierny Balog, Ukončenie letnej turistickej sezóny, Posedenie pri heligónke, Balocké bačovské dni, Katarínske dni Čiernobalockej kultúry, Mikulášska čižmička, Vianočný program FS Kýčera a Uvítanie detí do života (PHRSR, 2016). Najväčšie podujatie v obci Deň stromu, ktorých hlavným organizátorom sú LESY SR, š.p. počas likvidácie lykožrútovej kalamity nebolo v obci organizované, a tak v rokoch 2024 a 2025 organizovala obec Handel'ské dni. Čoraz populárnejším sa stáva podujatie Dobročská držka organizovaná DHZ Dobroč a miestnymi aktivistami.

Verejná knižnica

Obecná knižnica je verejná knižnica, ktorá poskytuje služby širokej verejnosti. Jej hlavnou úlohou je: utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby. Knižný fond tvorí viac ako 7157 knižných jednotiek, ktoré sú rozdelené na: odbornú literatúru pre dospelých, krásnu literatúru pre dospelých, odbornú literatúru pre deti, krásnu literatúru pre deti. Pri Obecnej knižnici je zriadená čítareň, v ktorej si čitatelia počas výpožičných hodín knižnice môžu čítať knihy a časopisy a diskutovať o nich s ostatnými čitateľmi. V knižnici je evidovaných cca. 100 stálych čitateľov.

Verejná knižnica

Obec Čierny Balog	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet knižných jednotiek	9 326	9 326	9 561	9 753	9 900	8 631	8 830	9 056	9 235	9 407	7 157

Zdroj: ŠÚ SR, 2025, DataCubes,

Kultúrne - historické hodnoty obce

Národná kultúrna pamiatka Rímskokatolícky kostol Panny Márie Nanebovzatej v osade Čierny Balog, jednod'ová klasicistická stavba s pravouhlým ukončením presbytéria a vežou tvoriacou súčasť hmoty kostola z roku 1804. Stojí na mieste staršieho dreveného kostola z roku 1753.

Rímskokatolícky kostol Premenenia Pána v časti Dobroč, jednoduchá jednod'ová stavba s polygonálnym ukončením presbytéria a vežou tvoriacou súčasť hmoty kostola z roku 1936.

Úzkorozchodná Čiernohronská železnica, ktorú začali budovať v roku 1908. Na prelome tisícročí začali Lesy SR vo Vydrovskej doline budovať Lesnícky skanzen s expozíciami zameranými na ťažbu a

spracovanie dreva, obhospodarovanie lesa a život drevorubačov (15.8.2025, https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_Balog).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

V obci sa nachádzajú zariadenia na komerčné ubytovanie. K dispozícii je v obci viacero ubytovacích zariadení, či už penziónov, chát, alebo ubytovania na súkromí. Uvádzame prehľad oficiálnych ubytovacích zariadení v obci zaregistrovaných na obecnom úrade.

Zariadenie	kapacita
Apartmány Adrián	30
Penzión Zelený dom	18
Ubytovanie u Richtárov	6
Chalupa u Zajacov	9
Chalupa Jana	10
Chalupa AJA	8
Chalupa a drevenica Šaling	8
Chalupa Slovenka	10
Ubytovanie – L. Nováková	4
Ubytovanie u Deda s Starkej	20
Ubytovanie Málka	6
Chata pod Urbanovým vrchom	6
Chata Baločka	8

Chalupa u Komov	7
Chalupa u Ondříka	12
Chalupa u susedov	5
Domček – Patrik Vránsky-Company	4
Ubytovanie nad školou	4
Ubytovanie u Rosíkov	8
Chata Sviniarka	16
Chata Boldiška	4
Chata Rizne	4
Chata Čerešňa	9
Penzión Urbanov vrch	60
Chata Urbanove sestry	18
Chata Balocké vrchy	14
Vila Flavia	20

Zdroj: www.ciernybalog.sk 2025, PHRSR 2016

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

V obci sa nachádza niekoľko stravovacích zariadení, ktoré sa prevažne viažu na infraštruktúru cestovného ruchu. Nasledujúca tabuľka prezentuje prehľad stravovacích zariadení s kapacitou:

Zariadenie	kapacita
Reštaurácia KOLIBA Urbanov vrch	60
Reštaurácia Lampáreň (ČHŽ)	len počas turistickej sezóny
Reštaurácia Veľké oblaky	100-150 len spoločenské akcie
Bufet u Čika, Koliba Vydrovo	40
Pizzeria v Dome služieb	20

Zdroj: www.ciernybalog.sk, PHRSR 2016

V roku 2014 došlo k poškodeniu budovy s prevádzkou reštaurácia na stanici ČHŽ v dôsledku výbuchu plynu. Po rekonštrukcii budovy – národnej kultúrnej pamiatky, prevádzku prevzala do nájmu Čiernohronská železnica, stravovanie je poskytované naďalej ale len počas turistickej sezóny. Všeobecne možno konštatovať, že stravovacie služby nie sú na dostatočnej úrovni, čo sa týka kapacity. Na druhej strane však je dopyt po stravovacích službách diametrálne odlišný počas turistickej sezóny máj – september a mimo nej. Mimo sezóny sú k dispozícii pre verejnosť len dve zariadenia poskytujúce stravovacie služby – Koliba Urbanov vrch a Koliba Vydrovo vo Vydrovskej doline.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

„Podľa ÚPN – VÚC Banskobystrického kraja je obec Čierny Balog a okolie sídlom významným pre turizmus podhorského funkčného typu celoštátneho významu“. Pre rozvoj cestovného ruchu je nevyhnutné dobudovanie územia aj nová výstavba zariadení cestovného ruchu. Navrhovaná výmera rekreačného územia je 1 250 ha. Navrhovaná návštevnosť je 2 500 osôb v letnej sezóne. Poloha obce vzhľadom na prírodné celky, v ktorých sa územie nachádza predurčuje jeho významné postavenie z hľadiska cestovného ruchu. Ďalšími dôležitými spoločnými faktormi z tohto hľadiska je poloha obce v povodí rieky Čierny Hron, a história prepojenia obcí Čiernohronskou lesnou železnicou, ktorá je v súčasnosti v obnovennej podobe veľmi významnou atraktivitou regiónu. Východisko rozvoja cestovného ruchu tvorí skutočnosť, že región je ekologicky čistým územím s vysokou lesnatosťou, výskytom lovných zvier a bohatstvom vodných tokov. Má bohaté tradície v drevárskom priemysle, v ťažbe a spracovaní železnej rudy. Zachovali sa i tradičné ľudové remeslá, zvyky a ľudová architektúra. Primárnu ponuku cestovného ruchu danú prírodou - prírodný potenciál - charakterizujeme existenciou objektov primárnej ponuky: Čierny Balog leží vo Veporskej časti Slovenského rudohoria – v Balockých vrchoch. Najväčší význam pre cestovný ruch má dolina Kamenistého potoka a Vydrovo. Kamenistá dolina je svojou dĺžkou 25 km najdlhšou a najkrajšou v tejto oblasti, pretože má zachované prírodné prostredie s minimálnymi zásahmi ľudskej činnosti. Vydrovská dolina je najširšou a najslnečnejšou dolinou v regióne, čo ju predurčuje pre rôzne aktivity cestovného ruchu. Do územia obce patrí Národná prírodná rezervácia Dobročský prales, ktorá sa nachádza 6 km južne od čiernobalockej osady Dobroč. V súčasnosti je možné navštevovať Dobročský prales len v doprovode sprievodcu. Od roku 1964 je

Národnou prírodnou rezerváciou aj Klenovský Vepor. Vo výške 1050 m n.m. v sedle medzi Klenovským Veprom a Rozsypkom leží horské rašelinisko Klenovské blatá, bohaté na faunu i flóru. Prínosom pre cestovný ruch sa môže stať v tejto oblasti práve poľovníctvo, ktoré je vyhľadávanou aktivitou predovšetkým pre zahraničných návštevníkov. Do územia obce zasahuje východná časť Chránenej krajiny oblasti Poľana s jedinečnou geologicko-geomorfologickou stavbou podmienenou sopečnou činnosťou, keď sa vytvorila mohutná zložená sopka s priemerom asi 18 km. Informácie o tejto zaujímavosti sú však len v obmedzenej miere sprístupnené pre podmienky cestovného ruchu. Poľovná zver na Poľane (hlavne jelenia a medveď) má výborné trofejové hodnoty. Na Poľane sa nachádza aj Chránený prírodný výtvor Havranka a Prírodná rezervácia Vrchslatina. Medzi Čiernym Balogom a Hroncom bol vybudovaný náučný chodník pre pešiu turistiku. Na 11,5 km úseku môžu záujemcovia vidieť pozostatky lávových prúdov – andezit, blokové zosuny pôdy a vápencové krasy (PHSR 2008-2015, 2008, 87-89).

Primárnu ponuku cestovného ruchu vytvorenú človekom – kultúrno-historický potenciál regiónu charakterizujeme existenciou objektov, akými sú sakrálne stavby a pamiatky. Obec má bohatú drevársku a lesnícku históriu. Hlavnou atraktivitou územia je zachovalá časť pôvodne veľmi rozsiahlej lesnej železnice. Čiernohronska železnica má v súčasnosti obrovský význam pre cestovný ruch, pretože je jedinečnou atraktivitou tohto druhu v celej Európe. Dňa 1. 5. 1992 bola obnovená pravidelná turistická prevádzka na zostávajúcom úseku trate z Hronca do Čierneho Balogu a čiastočne Vydrovskej doliny. Okrem Čiernohronskej železnice sú však z hľadiska cestovného ruchu zaujímavé aj ďalšie kultúrno- historické pamiatky: obec je tvorená komplexom pôvodne drevorubačských handlov z 19. storočia nazývaných čiernohronský handel. V obci sa nachádza klasicistický kostol Nanebevzatia Panny Márie z rokov 1797 – 1804, upravený v 20. st. Nachádza sa v ňom hlavný oltár Panny Márie a kazateľnica, ktoré sú tirolskou prácou z roku 1905, neskorobaroková krstiteľnica z konca 18. storočia, neskorobaroková, polychrómovaná drevorezba „Ukrižovaný“ a patronátne neskorobaroková lavica z konca 18. st. Na chóre sa nachádza neskorobarokový obraz Korunovania Panny Márie z polovice 18. st..

Pamätníky: na budove obecného úradu je umiestnená pamätná tabuľa na pamiatku čiernobalockého štrajku lesných a piliarskych robotníkov v roku 1933; pred budovou obecného úradu je pamätník padlým v I. svetovej vojne; ďalšími pamätníkmi sú: pamätník padlým v SNP, pamätník padlých partizánov, bunker v Starej doline a v doline Brotovo a pomník Jozefa Dekreta Matejovie; lesnícky skanzen vo Vydrovskej doline; symbolický cintorín vo Vydrovskej doline venovaný pamiatke obetí lesov. Je súčasťou lesníckeho skanzenu. Z remesiel sa až do súčasnosti zachovalo kováčstvo, tkáčstvo, košíkárstvo, obuvníctvo, drevorezbárstvo, hrnčiarstvo, výroba ručných prác a maľovanie obrazov. V roku 1995 vznikla v Čiernom Balogu turistická informačná kancelária, ktorej prevádzkovateľom je VYDRA, n. o. TIK poskytuje informácie o ČHŽ, turistických možnostiach v regióne, doprave, zaoberá sa predajom suvenírov, propagačných materiálov a obchodného tovaru. Sprostredkováva ubytovacie a stravovacie služby a predáva a propaguje produkt cestovného ruchu „Vrchárske putovanie“. V posledných rokoch sa podporil rozvoj cestovného ruchu predovšetkým vďaka činnosti a spolupráci organizácií – štvorlístka VYDRA, Čiernohronska železnica, Lesy SR – OZ Č. Balog a obec. VYDRA ďalej ponúka pracovno-programové tábory pre mládež s možnosťou pomôcť pri rekonštrukcii ČHŽ, návštevu Dobročského pralesa a Meandrov Kamenistého potoka so sprievodom, ekologické hry vo Vydrovskej doline a pod. Taktiež Vydrovské letné tábory pre deti. Podnik Lesy SR v spolupráci s VYDRou a obcou vytvoril vo Vydrovskej doline v Čiernom Balogu v roku 2002 Lesnícky skanzen. Náučný chodník s dĺžkou 2900 m a 75 zastávkami oboznamuje s lesným vtáctvom, mokradami, významom lesa pre človeka, lesnými nástrojmi ako aj s významnými lesníkmi a ochrancami prírody. Nachádza sa tu aj prírodný amfiteáter, Vydrovská drevenica a galéria v prírode, či drevená kaplnka ČHŽ v spolupráci s Vydrou ponúka pre jednotlivcov, ucelené skupiny a cestovné kancelárie sprostredkovanie jazdy vlakom ČHŽ na pravidelnej linke aj mimoriadne jazdy, programy v prírode (návštevu prírodných atraktivít), kultúrne programy (ľudovú hudbu, ukážky remesiel, návštevu salaša a drevenej dediny Kysuca, „Marekovho dvora“, ktorý poskytuje služby v oblasti agroturistiky – predovšetkým jazdy na koni a letné tábory pre deti.), ubytovanie a stravovanie (pečený baran, prasa, živánka, guláš v prírode), možnosti turistiky a pod. K ponuke zaujímavej z hľadiska cestovného ruchu patria aj organizované podujatia zahrňujúce napr. lyžiarske preteky, fašiangový sprievod, folklórne festivaly, otvorenie sezóny ČHŽ, Deň detí, Country bál, Beh Rudnou magistrálou, vianočné koncerty, silvestrovské zábavy a i. (PHSR 2008-2015, 2008, 87-89). Najväčším podujatím v obci je Deň stromu organizovaný štátnym podnikom Lesy SR každoročne v júli. Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu má

dolina Čierneho Hrona v úseku Čierny Balog – Hronec-Sv. Ján, a to najmä pre cykloturistiku, letný biatlon, in-line korčuľovanie. Všeobecne možno konštatovať, že v obci chýbajú možnosti viacdnového využitia a doplnkové služby (wellness, bowling a pod.).

V zime je hlavným produktom cestovného ruchu lyžiarske stredisko Urbanov vrch. Prevádzka lyžovania závisí napriek umelému zasnežovaniu od klimatických podmienok. Areál SKI Čierny Balog však napreduje na rozvoji aktivít aj počas celého roka, ponúka vozenie na štvorkolkách, obriu hojdačku a novinkou je rozhľadňa Urbanov klobúk. Okrem toho organizuje vlastné kultúrno-spoločenské akcie.

Tvrďý zásah pre cestovný ruch bol dopad lykožrútovej kalamity a s ňou súvisiaca mimoriadna situácia vyhlásená aj na území obce Čierny Balog. Masívna ťažba stromov v rokoch 2024 a 2025 sa dotkla veľkej plochy lesných porastov v extraviláne obce a aj Vydrovskej doliny. V dôsledku toho z bezpečnostných dôvodov bol zakázaný vstup do Vydrovskej doliny a Lesníckeho skanzenu pre verejnosť najprv úplne, neskôr s výnimkou víkendov. To spôsobilo pokles návštevníkov obce, Čiernohronskej železnice a samozrejme Lesníckeho skanzenu. Deň stromu sa v obci v týchto rokoch neorganizoval. Lesy SR však toto obdobie využili na budovanie skanzenu, opravu chodníkov, vybudovanie občianskej vybavenosti, WC, čo je zárukou ďalšej budúcej prevádzky skanzenu.

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

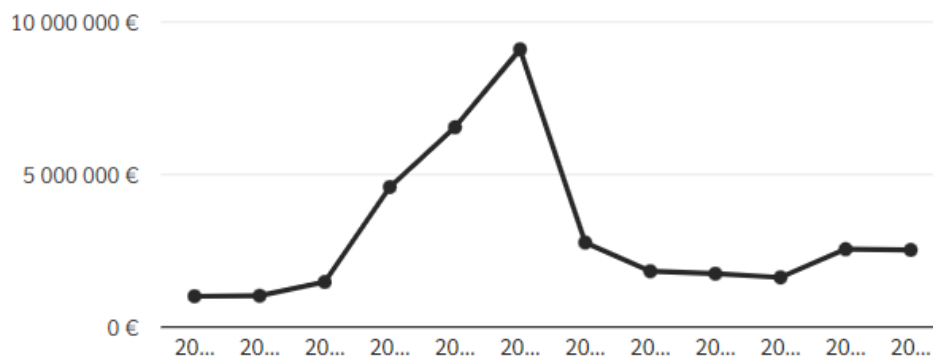
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Spolu za rok 2024

Ekonomická klasifikácia

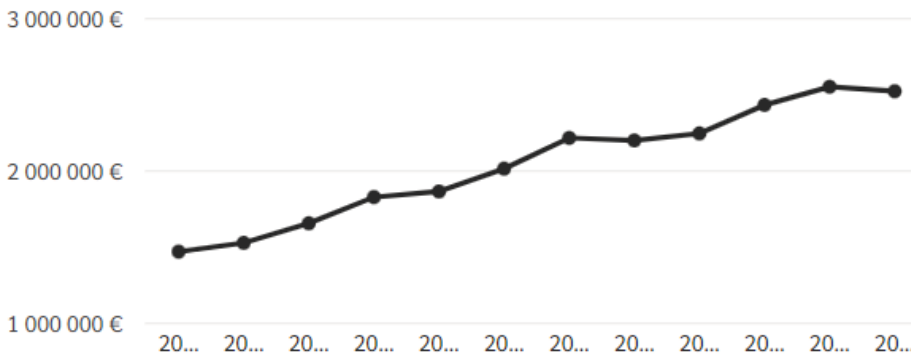
Spolu	5 988 861 €		
názov	suma	podiel z celku / podiel v rámci skupiny	priemer obcí
Granty a transfery	2 527 117 €	42 %	41 %
Tuzemské bežné gr...	2 527 117 €	100 %	98 %
Tuzemské kapitálové gr...	0 €	0 %	1 %

Obrázok: Vývoj grantov a transferov v obci Čierny Balog do 2024

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

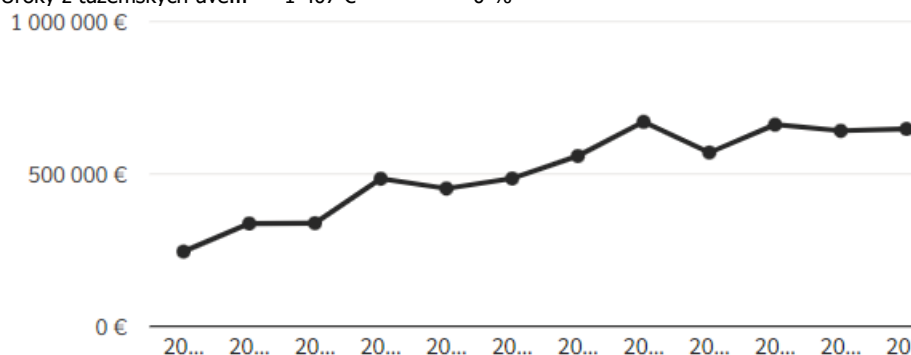
Daňové príjmy	2 523 224 €	42 %	39 %
Dane z príjmov a kapit...	2 075 726 €	82 %	81 %
Dane z majetku	323 850 €	13 %	11 %
Dane za tovary a služby	123 649 €	5 %	8 %

Obrázok: Vývoj daňových príjmov v obci Čierny Balog do 2024

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

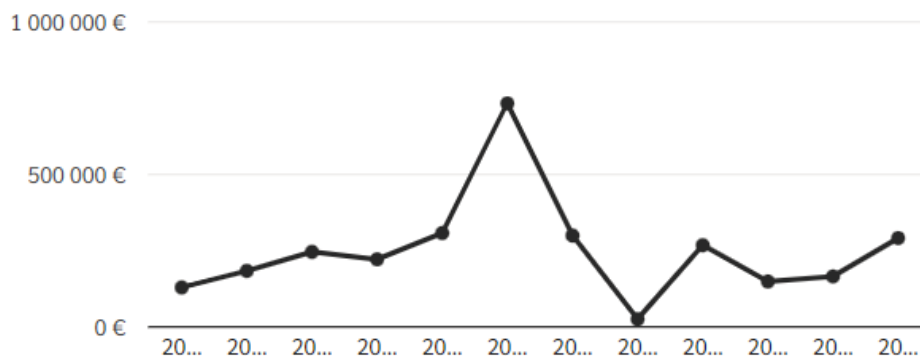
Nedaňové príjmy	647 340 €	11 %	9 %
Administratívne poplatk...	462 730 €	71 %	52 %
Príjmy z podnikania a z vl...	164 829 €	25 %	26 %
Iné nedaňové príjmy	14 421 €	2 %	11 %
Kapitálové príjmy	3 954 €	1 %	10 %
Úroky z tuzemských úve...	1 407 €	0 %	1 %

Obrázok: Vývoj nedaňových príjmov v obci Čierny Balog do 2024

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Príjmy z transakcií s fi...	291 179 €	5 %	8 %
Z ostatných finanč...	291 179 €	100 %	98 %

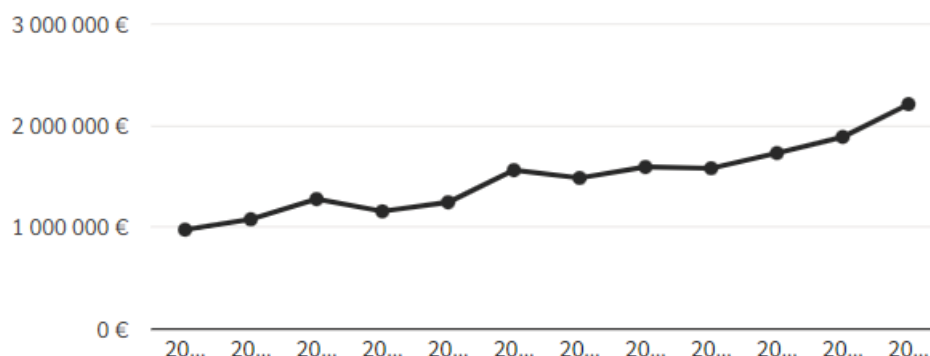
Obrázok: Vývoj príjmov z transakcií.... v obci Čierny Balog do 2024

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Štruktúra výdavkov

Spolu 5 507 108 €

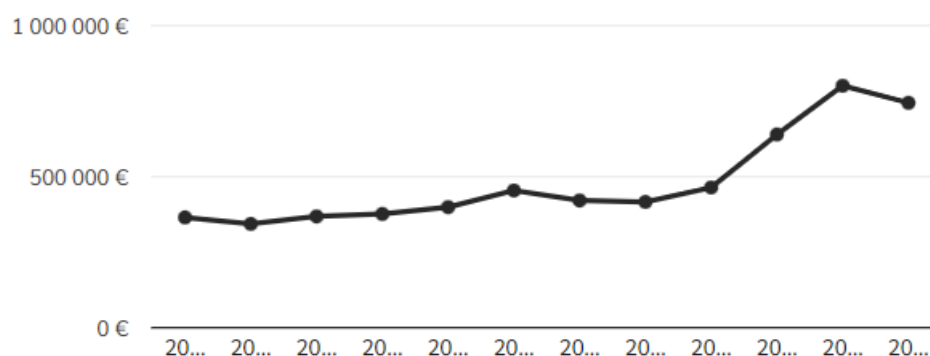
názov	suma	podiel z celku / podiel v rámci skupiny	priemer obcí
Vzdelávanie	2 212 081 €	40 %	46 %
Predprimárne a primárne...	1 026 759 €	46 %	53 %
Sekundárne vzdelávanie	555 548 €	25 %	26 %
Vedľajšie služby v školstve	398 731 €	18 %	13 %
Vzdelávanie nedefinované...	144 990 €	7 %	7 %
Vzdelávanie inde nekategorizované...	86 053 €	4 %	0 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na vzdelávanie v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Rekreácia, kultúra ...	743 943 €	14 %	5 %
Náboženské a iné spoločenské...	564 037 €	76 %	12 %
Kultúrne služby	124 383 €	17 %	52 %
Rekreačné a športové služby	46 016 €	6 %	31 %
Vysielacie a vydavateľské...	9 507 €	1 %	2 %

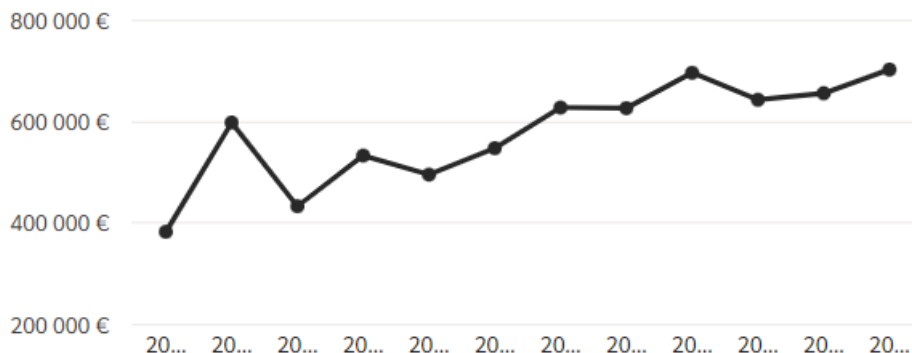

Obrázok: Vývoj výdavkov na rekreáciu, kultúru, ... v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

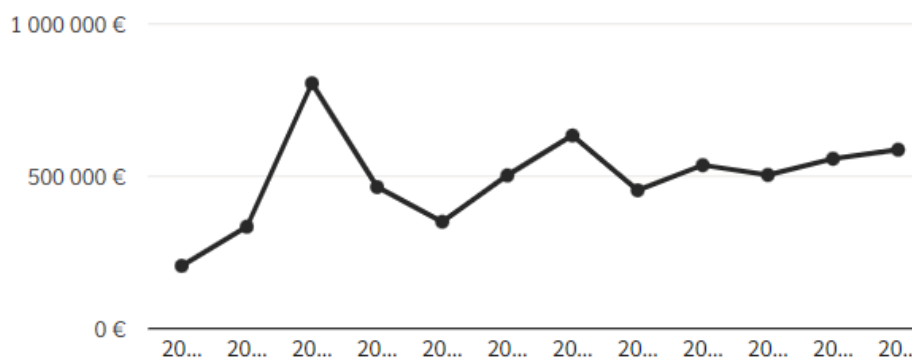

Všeobecné verejné ...	703 060 €	13 %	26 %
Výkonné a zák. orgány, ...	587 350 €	84 %	87 %
Transakcie verejného dlhu	94 372 €	13 %	10 %
Všeobecné verejné sl...	12 661 €	2 %	2 %
Všeobecné služby	8 677 €	1 %	1 %

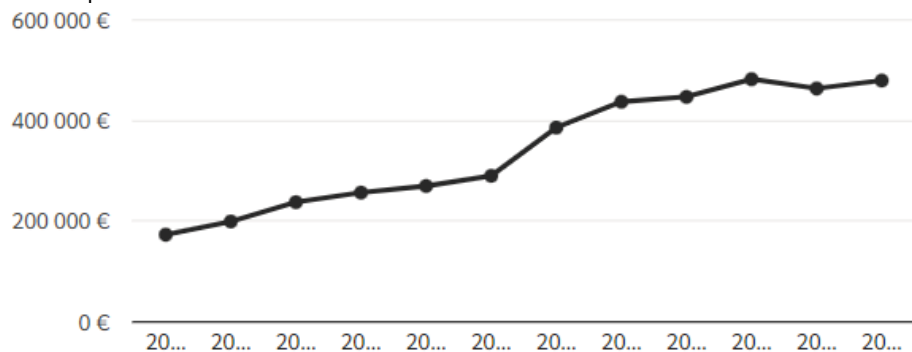
Obrázok: Vývoj výdavkov na všeobecné verejné služby v obci Čierny Balog
Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Bývanie a občiansk...	586 839 €	11 %	7 %
Rozvoj obcí	480 938 €	82 %	52 %
Bývanie a občianska vyb...	50 252 €	9 %	8 %
Verejné osvetlenie	46 346 €	8 %	13 %
Rozvoj bývania	9 303 €	2 %	18 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na bývanie ... v obci Čierny Balog
Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

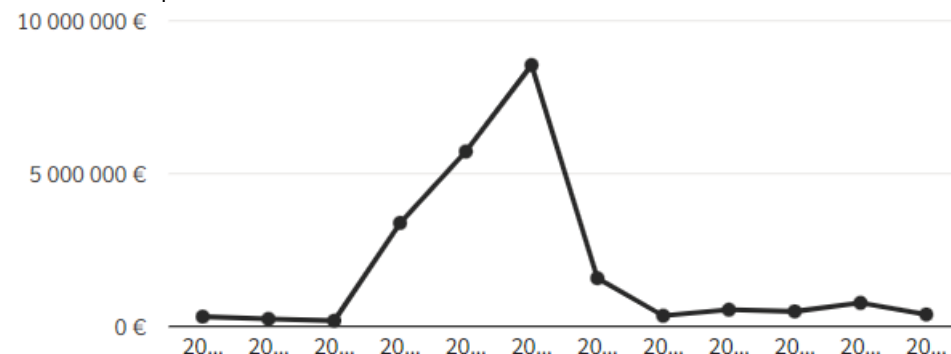
Sociálne zabezpečenie	479 445 €	9 %	4 %
Staroba	322 442 €	67 %	49 %
Sociálne zabezpečení...	71 975 €	15 %	5 %
Rodina a deti	47 013 €	10 %	11 %
Sociálna pomoc obč...	38 015 €	8 %	28 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na sociálnu oblasť v obci Čierny Balog
Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

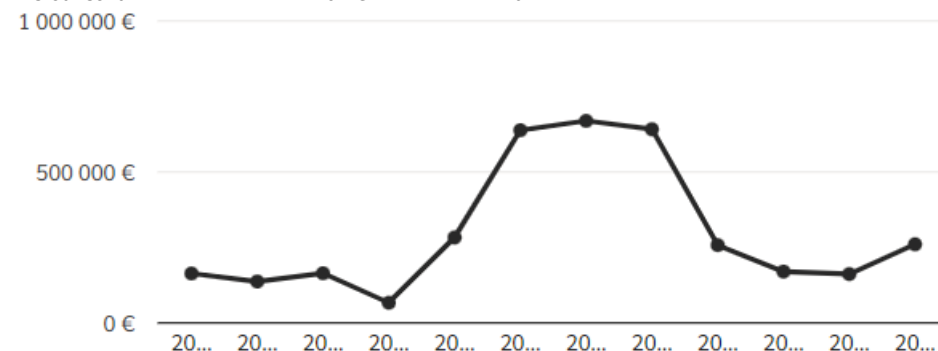
Ochrana životného...	389 039 €	7 %	6 %
Nakladanie s odpadmi	221 217 €	57 %	60 %
Nakladanie s odpa...	167 822 €	43 %	34 %

Obrázok: Vývoj výdavkov ochranu životného prostredia v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

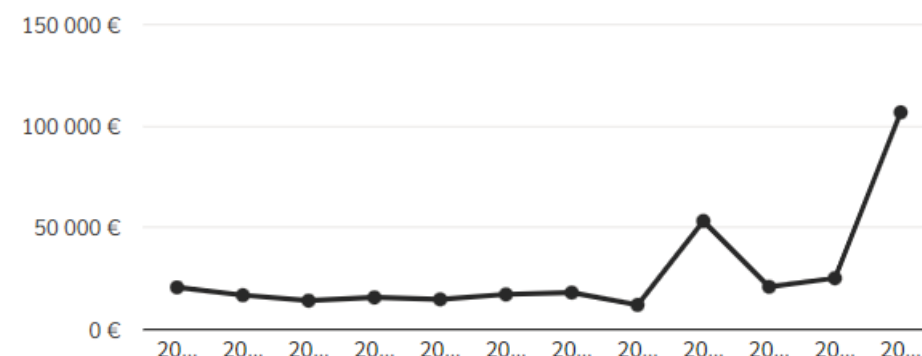
Ekonomická oblasť	260 296 €	5 %	4 %
Doprava	258 131 €	99 %	56 %
Iné odvetvia	2 164 €	1 %	6 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na ekonomickú oblasť v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

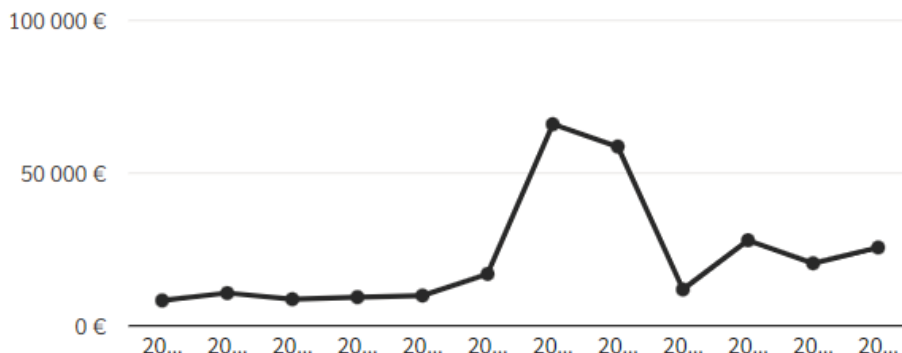
Zdravotníctvo	106 782 €	2 %	0 %
Zdravotníctvo inde ne...	106 782 €	100 %	54 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na zdravotnícke služby v obci Čierny Balog

Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

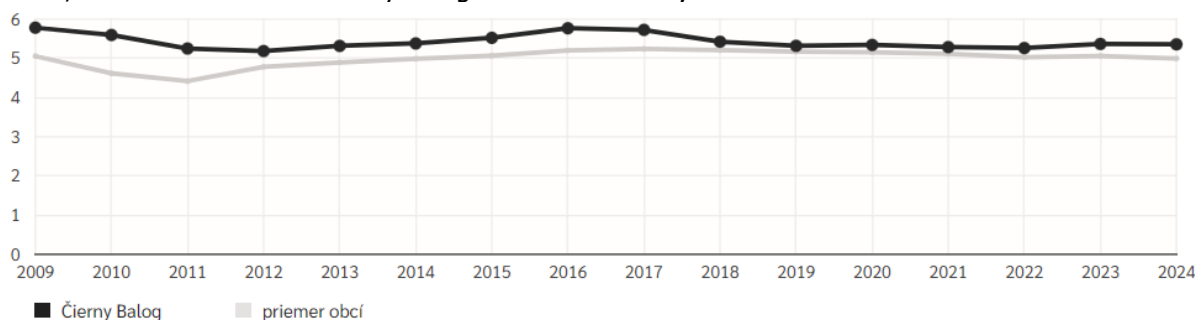
Verejný poriadok....	25 623 €	0 %	1 %
Ochrana pred požiarimi	25 623 €	100 %	52 %

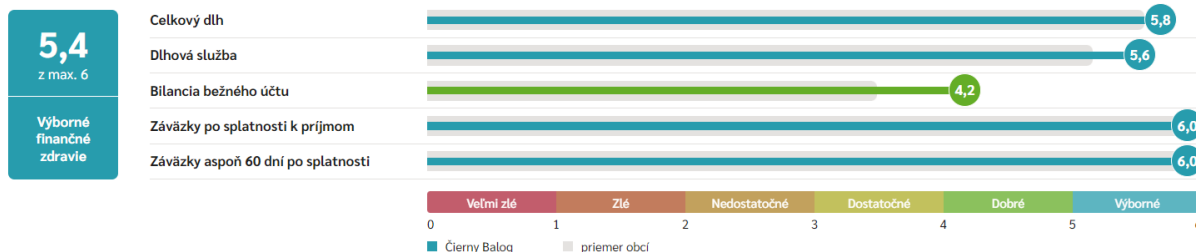
Obrázok: Vývoj výdavkov na bezpečnosť v obci Čierny Balog
Zdroj: 20.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Finančné zdravie obce Čierny Balog

Celkové skóre finančného zdravia obce Čierny Balog sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho piatich zložiek - Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Záväzky po lehote splatnosti a Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %. Obec Čierny Balog dosiahla skóre **5,4**.

Obrázok Vývoj finančného zdravia obce Čierny Balog
Zdroj: 22.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrázok Aktuálny stav finančného zdravia obce Čierny Balog
Zdroj: 22.8.2025, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Čierny Balog je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce

Súčasné zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Čierny Balog. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov

zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 13 poslancov. V obci sú zriadené nasledovné komisie:

1. Komisia finančná a správy majetku obce
2. Komisia výstavby, územného plánovania a životného prostredia
3. Komisia sociálna, zdravotná a bytová
4. Komisia cestovného ruchu, regionálneho rozvoja, kultúry a podnikateľských aktivít
5. Komisia rozvoja školstva a vzdelávania
6. Komisia pre mládež a šport
7. Komisia pre ochranu verejného poriadku
8. Vyrad'ovacia, likvidačná a škodová komisia
9. Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov
10. Komisia na prešetrovanie sťažností

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS

Sídlo matričného úradu	Čierny Balog
Sídlo pracoviska daňového úradu	Brezno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Čierny Balog
Sídlo Okresného súdu	Brezno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Brezno
Sídlo pracoviska okresného úradu	Brezno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Brezno
ŠÚ SR	

2.20. BEZPEČNOSŤ

Prácu polície v obci Čierny Balog v súčasnej dobe zabezpečuje pre občanov Obvodné oddelenie Policajného zboru OO PZ Brezno Švermova č.1 977 47 Brezno. V pôsobnosti oddelenia sú nasledujúce obce: mesto Brezno a obce Jarabá, Bystrá, Mýto pod Ďumbierom, Michalová, Pohronská Polhora, Čierny Balog, Sihla, Drábsko, Lom nad Rimavicou.

Činnosť štátnej polície je upravená nariadením ministra vnútra Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje činnosť obvodných oddelení Policajného zboru. Pri uskutočňovaní svojho poslania plní obvodné oddelenie úlohy najmä na úseku: ochrany verejného poriadku, boja proti trestnej činnosti odhaľovania a objasňovania priestupkov, odhaľovania a objasňovania trestných činov, stálej služby s cieľom zabezpečiť akcieschopnosť a potrebný kontakt s verejnosťou, obchôdzkovej služby s cieľom zabezpečiť plnenie základných úloh policajného zboru. Oznamuje sa: narušenie verejného poriadku, spáchanie priestupku na nich alebo ich majetku, skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin na nich alebo na ich majetku, nezvestnosť osoby, krádež dokladov a evidenčných čísel motorových vozidiel, rušenie občianskeho spolužitia.

Obec v súčasnosti nemá zriadenú obecnú políciu. Obec realizuje projekt Miestne občianske a preventívne služby v obci Čierny Balog prostredníctvom 8 zamestnancov.

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Čierny Balog je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Banskobystrický kraj je ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade BBK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne

obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu. Celkom možno očakávať, že BBK má šancu si len vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu. Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus. BBK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banská Bystrica a Zvolen. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdelanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR

Obec v predchádzajúcom období realizovala niekoľko väčších a menších projektov zameraných hlavne na rekonštrukcie miestnych komunikácií, investície na obecnom úrade, materskej škole, kultúrnom dome, námestí, športovej infraštruktúre, v rámci obecného cintorína, či verejnom osvetlení. Obec čiastočne zabezpečila rozvoj verejných priestranstiev. Hodnotenie PHSR 2016 – 2025 vykonávala priebežne spravidla raz ročne.

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2015	
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	353 259,70 €
Pokračovanie projektu Revitalizácia centra obce	38 118,05 €
Rekonštrukcia kotolne MŠ Hlavná Č.Balog	131 652,60 €
Projekty – nadstavba MŠ Hlavná, kompostovisko a iné	11 650,00 €
Multifunkčné ihrisko Krám	12 000,00 €
Protipovodňové opatrenia	11 888,33 €
Výstavba oporného múra ulica Slnečná	14 784,13 €
Nákup kosačky pre športoviská a nákup kopírovacieho stroja	6 134,60 €
Rekonštrukcia strechy telocvične na ZŠ Jánošovka	76 776,00 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2016	
Výstavba kanalizácie v obci	3 139 209,82 €
Projektová dokumentácia – most Krám	11 396,00 €
Zateplenie budovy OcÚ	51 721,99 €
Realizácia projektu – Cesta Pusté	14 998,71 €
Revitalizácia centra obce	28 025,85 €
Elektronická cestná váha	8 400,00 €
Protipovodňové opatrenia v obci	6 186,58 €
Doplnok k územnému plánu	3 996,86 €
Projekt.dokumentácia k nadstavbe MŠ Hlavná	4 200,00 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2017	
Výstavba kanalizácie v obci	5 522 087,72 €
Nákup pozemkov pre obec	2 805,00 €
Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	5 504,47 €
Rozhl'adňa Pustý vrch	7 999,52 €
Rozšírenie verejného osvetlenia	5 694,00 €
Nákup úžitkového automobilu	8 500,00 €
Protipovodňové opatrenia v obci	8 316,60 €
Doplnok k územnému plánu	400,00 €
Projekt.dokumentácia –garáže Zahorky p.o.	1 080,00 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2018	
Výstavba kanalizácie v obci	8 256 037,76 €
Nákup pozemkov pre obec	8 432,00 €
Rekonštrukcia mostu Krám	262 094,15 €
Rozhľadňa Pustý vrch	17 349,12 €
Rozšírenie verejného osvetlenia	3 312,76 €
Nákup zásahového vozidla pre DHZ	6 700,00 €
Protipovodňové opatrenia v obci	1 327,72 €
Doplňok k územnému plánu	5 096,35 €
Revitalizácia centra obce	128 411,52 €
Vybudovanie šatní – ihrisko ŠK Partizán	36 908,08 €
Nadstavba a prístavba MŠ Hlavná Čierny Balog	267 327,06 €
Kompostovisko	81 810,38 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2019	
Výstavba kanalizácie v obci	1 267 037,54 €
Nákup pozemkov pre obec	1 743,70 €
Budovanie ciest v obci	66 830,40 €
Rekonštrukcia PZ Medved'ovo	32 680,85 €
Rozhľadňa Pustý vrch	4 648,60 €
Rozšírenie verejného osvetlenia	3 708,66 €
Nákup vozidla na odvoz KO	49 087,00 €
Protipovodňové opatrenia v obci	2 152,52 €
Doplňok k územnému plánu	5 768,95 €
Revitalizácia centra obce	175 504,49 €
Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	3 413,04 €
Detské ihrisko MŠ Hlavná Čierny Balog	13 848,96 €
Kompostovisko	19 300,00 €
Cyklokomunikácia Hronec	376 451,04 €
Projekt ZŠ Jánošovka	34 313,40 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2020	
Výstavba kanalizač. prípojok v obci	74 885,88 €
Nákup pozemkov pre obec	2 194,00 €
Budovanie ciest v obci	108 391,75 €
Rekonštrukcia PZ Medved'ovo	34 979,20 €
Výstavba mostu Dobroč	271 782,36 €
Rekonštrukcia garáží Zahorka	19 997,57 €
Protipovodňové opatrenia v obci - projekty	5 725,00 €
Doplňok k územnému plánu	3 000,00 €
Projekty-cesty, chodník pri ČHŽ, sanácia strže	6 330,00 €
Cyklokomunikácia Cútové	190 108,13 €
Projekt ZŠ Jánošovka- vybavenie učební	69 235,00 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2021	
Výstavba kanalizač. prípojok v obci	48 926,96 €
Budovanie ciest v obci	54 957,71 €

Autob.zastávka,obč.vybavenosť Dobroč	74 625,52 €
Výstavba mostu Dobroč	6 347,44 €
Rekonštrukcia garáží Zahorka	35 190,17 €
Doplnok k územnému plánu	2 289,30 €
Kompostovisko	218 240,00 €
Projekty-autob.zast.OcÚ,splašk.kanalizácia	11 960,20 €
Otočka Jánošovka	44 567,39 €
Kamerový systém-rozšírenie	2 374,71 €
MŠ Dobroč – detské ihrisko	10 001,64 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2022

server OcÚ	3 998,40 €
rekonštrukcia DHZ Medved'ovo – podlaha	9 779,40 €
sypacia nadstavba pre špeciálne vozidlá	43 740,00 €
prístrešok cyklotrasa a nabíjacie stanice	29 865,43 €
projektová dokumentácia chodník a sanácia strže	5 760,00 €
Páleničné - sanácia eróznej strže	7 000,00 €
čerpadlo ČOV	2 195,36 €
vodovod Bexel'	81 174,42 €
odvodnenie ulica Bexel'	7 149,19 €
kanalizačné prípojky	24 644,52 €
kamerový systém - rozšírenie	2 224,73 €
projekt + zateplenie budovy pošty	11 711,22 €
traktorová kosačka + FIAT Ducato	21 312,93 €
zavlažovací systém ŠK Partizán	13 342,54 €
Lokomobila realizácia	79 077,50 €
detské ihrisko MŠ krám a projekt zateplenia MŠ Dobroč	16 116,58 €
kuchynský robot ZŠS Dobroč a kompostér ZŠS Hlavná	6 302,40 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2023

Výstavba kanalizač. prípojok v obci	26 285,31 €
Odvodnenie IBV Brezinka a Bexel'	14 172,20 €
WIFI pre Teba II	14 964,00 €
Zateplenie budovy KC , pošta	29 507,12 €
Doplnok k územnému plánu	3 360,00 €
Hala pre parný stroj	125 641,75 €
Balocká drevenica projekt	3 000,00 €
Zateplenie KD projekt	9 000,00 €
Zateplenie Zdr. strediska	8 551,20 €
Kamerový systém-rozšírenie	416,52 €
Detská ihriská v obci projekty	600,00 €

Prehľad najvýznamnejších investícií v roku 2024	
Nákup kopírovacieho stroja	3 324,00 €
Výstavba kanalizač. prípojok v obci	32 502,60 €
Budovanie nových ciest v obci	45 637,96 €
Chodník pri ČHŽ	135 024,23 €
Technika pre Zahorku	20 742,40 €
Doplnok k územnému plánu	2 962,32 €
Zateplenie MŠ Dobroč	990,00 €
Balocká drevenica projekt	3 700,00 €
BUS zastávka pri OcÚ projekt	600,00 €
Zateplenie Zdr. strediska	91 904,31 €
Kamerový systém-rozšírenie	416,52 €
Detská ihriská v obci projekty	600,00 €
ZŠS vybavenie robot	6 264,00 €
TJ Tatran kosačka	6 500,00 €

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúce SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Čierny Balog nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikráčať k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné... Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti

Dôležitosť	vysoká nízka	Výkon	
		vysoký	nízky
		1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
		3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. **Kvadrant 2** pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. **Kvadrant 3** tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V **kvadrante 4** nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Čierny Baloga kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
- hospodárske lesy zaberajúce cca. 11608,2 ha katastra obce, - celkovo 99 podnikateľských subjektov – právnické osoby, - narastajúci počet – fyzických osôb podnikateľov – 490 v roku 2024, - 8 samostatne hospodáriacich roľníkov, - existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, - okolo centra sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, - rýchla dostupnosť okresného mesta Brezno z centrálnej časti obce, - dostupnosť úzkokoľajnej železničnej trate priamo v obci, - rozvinutá živočišná výroba: hovädzí dobytok a ovce, - podnik poľnohospodárskej prvovýroby, zaoberajúci sa rastlinnou aj živočišnou výrobou, družstvo POĽNOPRODUKT Čierny Balog, - predajne potravinárskeho tovaru (13), nepotravin. tovaru (3), kaderníctvo (4), remeselné služby (stolárstvo, zámočníctvo ...) – 5, požičovne (DVD, športového náradia...) – 2, PNS, stávkové kancelárie, Pošta a bankomat, - rozvinuté zariadenia cestovného ruchu	- nerozvinutý pracovný trh v obci a v celej lokalite okresu Brezna, - hospodárska základňa obce Čierny Balog pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitostí, - malá ponuka služieb pre obyvateľov, - nízke možnosti zamestnania v obci, - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, - vysoký podiel rómskeho obyvateľstva bez pracovných návykov, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezaujím mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve a lesníctve - nedostatočné priestorové možnosti pre zriaďovanie nových prevádzok výroby, obchodu a služieb.
Príležitosti	Ohrozenia
- podpora malých podnikateľov v oblasti služieb, - využitie polohového potenciálu obce Čierny Balog s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť okresného mesta Brezno, - orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich plôch a areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia obslužných a prevádzkových areálov (prípadné nové prevádzky) - vytváranie podmienok pre šport, turistiku a oddych, rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre Čierny Balog (lesné hospodárstvo a poľnohospodárstvo), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - nezaujím investorov o regiónu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 12	15 Stratégia WO 8 9
T hrozby	Stratégia ST 7	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej infraštruktúry a plôch pre možný rozvoj priemyselných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- prechádzajúca cesta II/529 v dĺžke 7 km, - dostupná cesta I/66. triedy, - vybudovaná sieť ciest III. – 7 km, - celkovo 33,4 km miestnych komunikácií, - viac ako 350 vybudovaných parkovacích miest, - prechádzajúca železničná trať s 3 železničnými zastávkami, - katastrom obce prechádza trať regionálneho charakteru - Čiernohronska železnica, - do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD - 26, - vybudovaná sieť poľných a lesných ciest,	- nedostatok spojov do okresného mesta Brezno v ranných hodinách (okolo 5 hodiny) a počas víkendov, - nevybudované chodníky pre peších pozdĺž komunikácií, - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav poľných a lesných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatok parkovacích miest v centre obce hlavne pre turistov - zlý stav a údržba rigolov pri cestách - križovatka Sitárka – nevyriešený bezpečný pohyb chodcov, - most bez chodníka pre chodcov - nevysporiadané pozemky pod cestami - zlý stav niektorých mostov
Príležitosti	Ohrozenia
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - dostavba a rekonštrukcia chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a štátnej ceste II/529. triedy, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu, - negatívny vplyv dopravy na vodovod, - časté rozkopávky ciest po poruchách vodovodu – stav vodovodu, - zdĺhavý proces stavebných konaní, - poškodzovanie ciest následkom lykožrútovej kalamiť – vysoká záťaž pri zvoze dreva v dôsledku ťažby,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 11	13 Stratégia WO 6 5
T hrozby	Stratégia ST 7	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, - existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., - obec Čierny Balog je napojená na el. energiu zo vzdušných VN líní z Brezna, - dostatok vybudovaných transformátorových staníc, - možnosť dostavy plôch IBV, - vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou (Čierny Balog, Dobroč), - hasičská zbrojnica dostupná v dvoch častiach obce, - vybudovaný verejný vodovod, - vybudovaná kanalizácia a ČOV (97%)	- nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - nedobudovaná vodovodná sieť v niektorých častiach obce, resp. nedostatočné zásobovanie vodou v niektorých častiach, - znečistenie pitnej vody po príválových dažďoch – netesnosť systému, povrchové zdroje vody, - veľký počet osád a komplikovanosť terénu komplikuje vybavenosť sieťami, - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce na niektorých miestach, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem, - zlý stav starej časti kanalizácie
Príležitosti	Ohrozenia
- dostavba vodovodnej siete, - kompletná rekonštrukcia vzdušnej elektrickej rozvodnej siete, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne, - negat. dopad kalamity na stav vodovodu, ciest,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	15 Stratégia WO 6
T hrozby	Stratégia ST 3	6 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Čierny Balog na roky 2016-2025, - zabezpečený odvoz TKO, - v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu	- niektoré nehnuteľnosti nie sú stále napojené na VK, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,

- základných druhov, - vybudovaná ČOV s kapacitou 5300 EO, - vybudovaná kanalizačná sieť - funkčné nové kompostovisko, - zakúpené nové vozidlo na odvoz komunálneho odpadu	- nedostatočné environmentálne povedomie marginalizovaných skupín - neporiadok a zlý vzhľad v rómskych osadách - slabé kompetencie obce v oblasti kontroly nakladania s odpadmi - nevyhľadnosť sankcií
Príležitosti	Ohrozenia
- rozšírenie obecného kompostoviska, - obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- ohrozená kvalita povrchových vôd toku Čierny Hron a prítokov, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvážaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - množstvo skládkovaného odpadu nestúpa výrazne, separovaný stúpa, čo je dobre. ...neviem, čo je tento bod, vymazal by som ho asi - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok, - kapacita skládok odpadov, - pozemok kompostoviska je len v nájme,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8	Stratégia WO 7 4 10
T hrozby	Stratégia ST 9	Stratégia WT 3

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WT – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Čierny Hron, - zavedený separovaný zber, - chránená lokalita CHKO Poľana, - lokalita Natura 2000 - Dobročský prales, - lokalita Natura 2000 – Klenovský Vepor, - lokalita Natura 2000 – Klenovské Blatá,	- nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - nedostatočná regulácia vodných tokov už pri ich horných ústiach, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta Čierneho Hrona, - nedostatočne vybudované protipovodňové opatrenia, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatočná starostlivosť o zeleň pozdĺž koryt vodných tokov, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov Čierneho Hrona najmä v intraviláne obce, kde už v súčasnosti dochádza k vymielaniu brehov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová miestna doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy, - negatívne dopady lykožrútovej kalamiy – pitná voda, riziko

	požiarov, klíma, erózia, znížená vodozadržnosť, vzhľad územia, prašnosť, zvýšené riziko povodní, cestovný ruch,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, - regulácia koryt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v regióne Horehronia, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8	16 Stratégia WO 6
T hrozby	Stratégia ST 10	Stratégia WT 6

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Banskobystrickom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- zabezpečená opatrovateľská a odľahčovací služba, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - Misericordia, n.o., - Detský domov - obytná jednotka (pod správou DeD Valaská), - poskytovaný sociálny taxik, - poskytovaný príspevok na stravovanie, - existencia zdravotníckeho strediska, - prítomnosť ambulancie praktického lekára pre dospelých, - neštátna zubná ambulancia, - realizácia projektu TSP, - realizácia projektu MOAPS, - realizácia projektu POS, - poskytovanie kvalitného základného sociálneho poradenstva pre obyvateľov obce v rôznych oblastiach, - podpora vzdelávania a prípravy pre trh práce, - znižujúci sa počet osôb poberaúcich dávku v hmotnej núdzi,	- v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - obec nemá k dispozícii plochy pripravené na výstavbu rodinných domov, - vysoký podiel rómskeho obyvateľstva, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúlďovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - nevyhovujúci sociálny a hygienický stav v rómskych osadách, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia, - nelegálna práca, - chýba detský lekár - chýba zubný lekár - nedostatok nájomných bytov
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva,

- zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladovanie prac. a rodinných povinností, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU a štátnej dotácie a úveru zo ŠFRB, - založenie sociálneho podniku, - možnosť výstavby nájomných bytov podľa územného plánu	- zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilítom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby, - nízka finančná gramotnosť obyvateľov MRK, - vyšší vek praktických lekárov pre dospelých,
---	---

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT

Diagram illustrating the SWOT analysis matrix with numerical values in the center:

- Top-left (SO): 13
- Top-right (WO): 10
- Bottom-left (ST): 19
- Bottom-right (WT): 14
- Center (Intersection of all four): 9
- Center (Intersection of all four): 1

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu ST – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Brezno.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- fungujúce 3 materské školy so stabilným počtom detí – v roku 2024 - 128, - existencia základnej školy (357 žiakov v roku 2024), - zrekonštruovaná budova základnej školy, - dostatok priestorov pre pohybové aktivity detí, - existencia špeciálnej základnej školy, - obyvatelia majú k dispozícii jednu telocvičňu, - 2 otvorené štadióny, - 6 futbalových ihrísk, - 4 školské ihriská, - 4 lyžiarske vleky, - cyklotrasy, 2 značené lyžiarske turistické trasy, - 3 poľovnícke združenia, iné zariadenia pre voľný čas, - 2 relaxačné služby, možnosť jazdy na koni a 3 iné športové ihriská. - dva fungujúce futbalové kluby, - fungujúci klub biatlonu, - úspešní cyklisti z obce. - spracovaný projekt športového areálu pri základnej škole, - spracovaný projekt novej budovy pri MŠ Dobroč,	- potrebné dovybavenie materských škôl, - potrebné dovybavenie základnej školy, - nevyhnutná revitalizácia vonkajších priestorov materskej školy, - nedobudovaná športová infraštruktúra, - nedostatočný záujem detí a mládeže o šport a pohyb, - nedobudované cyklistické cestičky, - chýbajúci odborní pracovníci v obci – najmä školský psychológ, - logopéd, - chýbajúci asistenti v MŠ, - nedostatočná kapacita v MŠ, - chýbajúce jaskle, - zlý stav budovy ŠK Partizán, - budova starej čističky v areáli MS Balog – stav, využitie, - chýba dopravné ihrisko, - problém s parkovaním počas zápasov, - chýba kvalitná ľadová plocha,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Čierny Balog, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej

- vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania, - podceňovanie významu výchovy a vzdelávania zo strany detí aj rodičov (zo strany spoločnosti všeobecne), - komunikačná bariéra medzi minoritnou a majoritnou časťou obyvateľstva, - nedostatok fin. prostriedkov na výstavbu novej budovy MŠ – len externé zdroje
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 18	15 Stratégia WO 5
T hrozby	Stratégia ST 13	11 Stratégia WT

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- bohatá ľudová folklórna tradícia, - obecná knižnica s 7157 knižnými titulmi, - množstvo kultúrnych akcií a programov, - bohatý kultúrny život, - Rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie - NKP, - národná kultúrna technická pamiatka Čiernohorská železnica, - vybudovaný kultúrny dom, - udržiavanie tradícií a zvykov, - aktívni jednotlivci aj organizácie, - intenzívny komunitný život, - aktívni podnikatelia, - priestor na ďalší rozvoj – budovy, pozemky, - oficiálne určené pamätihodnosti obce – VZN, - vypracovaný projekt zateplenia kultúrneho domu, - vypracovaný projekt balockej drevenice a realizovaná hrubá stavba v roku 2025,	- nedostatočne rozvinutá cezhraničná spolupráca, - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - nerozvinutá kultúrna turistika, - negatívny stav kultúrneho domu - potrebná výmena okien, zateplenie budovy, rekonštrukcia kuchyne, javiskovej techniky, hľadiska a osvetlenia, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok – parný stroj, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce, - chýba architektonická štúdia využitia okolia kultúrneho domu
Príležitosti	Ohrozenia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia budovy domu kultúry, dovybavenie interiérov, - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - rozvoj sponzorovania kultúry, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu, - ohrozená ovčiarska kultúra – chov oviec, výrobky..

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti		

	Stratégia SO	10	Stratégia WO
	15	8	7
T hrozby	Stratégia ST	5	Stratégia WT

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO a WO – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- podhorské prostredie a horstvo ponúka široké možnosti turistického využitia, - existencia dostatočného počtu stravovacích a ubytovacích kapacít, - existencia lyžiarskeho strediska, - história prepojenia obcí Čiernohronskej lesnou železnicou, ktorá je v súčasnosti v obnove podoby, - bohaté tradície v drevárskom priemysle, v ťažbe a spracovaní železnej rudy, - zachované tradičné ľudové remeslá, zvyky a ľudová architektúra, - Kamenistá dolina je svojou dĺžkou 25 km najdlhšou a najkrajšou v tejto oblasti, - možnosti využitia ponuky pre cykloturistiku, - pravidelne organizované kultúrne podujatia, - prechádzajúca turistická trasa, - dominantou a najvýznamnejšou sakrálnou pamiatkou obce je renesančno-barokový kostol, - NPR Dobročský prales, - NPR Klenovský Vepor, - vybudovaný lesnícky skanzen, - pamiatky SNP, povstalecké história (Jilemnického horárení), - veľa sakrálnych pamiatok,	- nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - absencia dostatočného počtu cyklotrás, - udržateľnosť turistov len na 1 deň (chýbajúce doplnkové aktivity), - nevzhľadné a rozrastajúce sa rómske osady, - zhoršujúce sa vzťahy s rómskym etnikom, - chátrajúce verejné objekty a okolie (kultúrny dom, bývalá požiarna zbrojnica, stará budova pri MŠ Krám), - ohrozený parný stroj, - nevyužitý areál bývalej pily, - nedostatok stravovacích kapacít, - nedostatok parkovacích miest hlavne v centre obce a počas podujatí, parkovacia politika, - zlý stav autobusových zastávok, - zlý vzhľad niektorých častí obce – zeleň, výsadba, - negatívny dopad podkôrnikovej kalamity na infraštruktúru a cestovný ruch (obmedzená prevádzka Lesníckeho skanzenu, dopad na CHZ...), - nedostatočná komunikácia a spolupráca subjektov CR v obci, nefungujúci štvorlístok, nerešpektovanie sa navzájom, - slabá možnosť zakúpenia ovčiarских výrobkov, - nevyužitý priestor – Vlčie diery, objekt pod lyžiarskym strediskom a i.
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia lesných a poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Čierny Balog v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha Čierny Balog vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - využitie potenciálu doliny Čierneho Hrona – cyklochodník, kempovanie, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty, - ďalší rozvoj produktov CR (Čiernohronskej železnice, Huculská magistrála, Urbanov vrch), - prepojenie železničky s Tisovcom (cyklotrasa, spojenie so zubačkou), - rozšírenie železničky do Osrblia,	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít na Horehroní, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície), - negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu, - zvýšené náklady na likvidáciu odpadu, - tlak na parkovacie plochy, - negatívne dôsledky v oblasti verejného poriadku, - dopady lyk. kalamity na CR a Vydrovskú dolinu, - konanie Dňa stromu na inom mieste,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti		

	Stratégia SO	Stratégia WO
	16	11
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu SO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v centre obce, - kamerový systém v obci,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nedobudovaný kamerový systém, - pretrvávajúca drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, nedostupný optický širokopásmový internet, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - nízka zapojenosť obyvateľov do využívania e-služieb a komunikačných prostriedkov obce (web, mobilná aplikácia a pod.), - potrebná modernizácia priestorov obecného úradu,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimuluje dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
	11	7
	3	3
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT
	5	0

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégiu WO – kde musí obec využiť silné stránky a príležitosti.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, - obecný mesačník Baločan a rozhlas, - vlastné webové stránky všetkých organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimuluje dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narúšanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov, - legislatívne a stavebné prekážky pri budovaní informačných technológií,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 5	9 Stratégia WO 3 4 9
T hrozby	Stratégia ST	6 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Čierny Balog a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Čierny Balog patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva – opravu starej kanalizácie, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Čierny Balog vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE ČIERNY BALOG.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Čierny Balog. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Čierny Balog a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHRSR BBSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Čierny Balog poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozeráť ako na nerovnosti, nedôvodné rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Čierny Balog je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Čierny Balog je súčasťou vyššieho územného celku B. Bystrica. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Čierny Balog:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;
- nevyužitý potenciál pestovania rôznych kultúrnych plodín pre oblasť energetiky a ekologického poľnohospodárstva;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v rozhodujúcich odvetviach;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne, nízka orientácia na PZI do odvetví s vyššou pridanou hodnotou;
- nízky rast produktivity práce v priemysle;

v službách

- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania;
- podpriemerný podiel služieb na regionálnom HDP;
- nevyužitý potenciál turizmu – kúpeľníctvo, chránené územia a lazy;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
- nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja a nízke % napojenie obyvateľstva na ČOV;
- nedodržiavanie stanovených limitov a regulatívov;
- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny a budúcich obnoviteľných zdrojov energie;
- nízka dopravná dostupnosť územia a „regionálna logistika“;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra vo vybraných okresoch, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;

- postupný zánik strategicky významných študijných programov a odborov;
- vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných;
- nízka životná úroveň v južných okresoch;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- nedostatočná propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod;
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja BBK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
- lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
- dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach;

v priemysle

- možnosť posilňovania exportu, silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, drevospracujúceho, keramického a sklárskeho priemyslu;
- budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;
- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI;
- možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou na báze obnoviteľných a nerudných nerastných surovín;
- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

v priemyselnej výrobe;

- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;

v službách

- atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
- záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
- existujúce poradenské centrá pre rozvoj podnikateľského prostredia;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;

v technickej infraštruktúre

- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania.

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Čierny Balog v jednotlivých politikách.

HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ hospodárske lesy zaberajúce cca. 11608,2 ha katastra obce, + celkovo 99 podnikateľských subjektov – právnické osoby, + narastajúci počet – fyzických osôb podnikateľov – 490 v roku 2024, + 8 samostatne hospodáriacich roľníkov, + existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, + okolo centra sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, + rýchla dostupnosť okresného mesta Brezno z centrálnej časti obce, + dostupnosť úzkokolajnej železničnej trate priamo v obci, + rozvinutá živočišná výroba: hovädzí dobytok a ovce, + podnik poľnohospodárskej prvovýroby, zaoberajúci sa rastlinnou aj živočišnou výrobou, družstvo POĽNOPRODUKT Čierny Balog, + predajne potravinárskeho tovaru (13), nepotravin. tovaru (3), holičstvo, kaderníctvo (4), remeselné služby (stolárstvo, zámočníctvo ...) – 5, požičovne (DVD, športového náradia...) – 2, PNS, stávkové kancelárie, Pošta a bankomat, + rozvinuté zariadenia cestovného ruchu	- nerozvinutý pracovný trh v obci a v celej lokalite okresu Brezno, - hospodárska základňa obce Čierny Balog pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitostí, - malá ponuka služieb pre obyvateľov, - nízke možnosti zamestnania v obci, - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, - vysoký podiel rómskeho obyvateľstva bez pracovných návykov, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve a lesníctve - nedostatočné priestorové možnosti pre zriaďovanie nových prevádzok výroby, obchodu a služieb.

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ prechádzajúca cesta II/529 v dĺžke 7 km, + dostupná cesta I/66. triedy, + vybudovaná sieť ciest III. – 7 km, + celkovo 33,4 km miestnych komunikácií, + viac ako 350 vybudovaných parkovacích miest, + prechádzajúca železničná trať s 3 železničnými zastávkami, + katastrom obce prechádza trať regionálneho charakteru - Čiernohronska železnica, + do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta, + dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, + dostatočné pokrytie zastávkami SAD - 26, + vybudovaná sieť poľných a lesných ciest,	- nedostatok spojov do okresného mesta Brezno v ranných hodinách (okolo 5 hodiny) a počas víkendov, - nevybudované chodníky pre peších pozdĺž komunikácií, - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav poľných a lesných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatok parkovacích miest v centre obce hlavne pre turistov - zlý stav a údržba rigolov pri cestách - križovatka Sitárka – nevyriešený bezpečný pohyb chodcov, most bez chodníka pre chodcov - nevysporiadané pozemky pod cestami - zlý stav niektorých mostov

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, + existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., + obec Čierny Balog je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky z Brezna, + dostatok vybudovaných transformátorových staníc, + možnosť dostavy plôch IBV, + vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou (Čierny Balog, Dobroč), + hasičská zbrojnica dostupná v dvoch častiach obce, + vybudovaný verejný vodovod, + vybudovaná kanalizácia a ČOV (97%)	- nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - nedobudovaná vodovodná sieť v niektorých častiach obce, resp. nedostatočné zásobovanie vodou v niektorých častiach, - znečistenie pitnej vody po príválových dažďoch – netesnosť systému, povrchové zdroje vody, - veľký počet osád a komplikovanosť terénu komplikuje vybavenosť sieťami, - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce na niektorých miestach, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem, - zlý stav starej časti kanalizácie

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Čierny Balog na roky 2016-2025, + zabezpečený odvoz TKO, + v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov, + vybudovaná ČOV s kapacitou 5300 EO, + vybudovaná kanalizačná sieť + funkčné nové kompostovisko, + zakúpené nové vozidlo na odvoz komunálneho odpadu	- niektoré nehnuteľnosti nie sú stále napojené na VK, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - čierne skládky ako finančné bremeno obce, - nedostatočné environmentálne povedomie marginalizovaných skupín - neporiadok a zlý vzhľad v rómskych osadách - slabé kompetencie obce v oblasti kontroly nakladania s odpadmi - nevymožiteľnosť sankcií

Životné prostredie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Čierny Hron, + zavedený separovaný zber, + chránená lokalita CHKO Poľana, + lokalita Natura 2000 - Dobročský prales, + lokalita Natura 2000 – Klenovský Vepor, + lokalita Natura 2000 – Klenovské Blatá,	- nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - nedostatočná regulácia vodných tokov už pri ich horných ústiach, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta Čierneho Hrona, - nedostatočne vybudované protipovodňové opatrenia, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne

	- obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatočná starostlivosť o zeleň pozdĺž korýt vodných tokov, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov Čierneho Hrona najmä v intraviláne obce, kde už v súčasnosti dochádza k vymieľaniu brehov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová miestna doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy, - negatívne dopady lykožrútovej kalamity – pitná voda, riziko požiarov, klíma, erózia, znížená vodozadržnosť, vzhľad územia, prašnosť, zvýšené riziko povodní, cestovný ruch,
--	--

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ zabezpečená opatrovateľská a odľahčovacia služba, + stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, + funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, + uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + Misericordia, n.o., + Detský domov - obytná jednotka (pod správou DeD Valaská), + poskytovaný sociálny taxík, + poskytovaný príspevok na stravovanie, + existencia zdravotníckeho strediska, + prítomnosť ambulancie praktického lekára pre dospelých, + nešťatná zubná ambulancia, + realizácia projektu TSP, + realizácia projektu MOaPS, + realizácia projektu POS, + poskytovanie kvalitného základného sociálneho poradenstva pre obyvateľov obce v rôznych oblastiach, + podpora vzdelávania a prípravy pre trh práce, + znižujúci sa počet osôb poberajúcich dávku v hmotnej núdzi,	- v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - obec nemá k dispozícii plochy pripravené na výstavbu rodinných domov, - vysoký podiel rómskeho obyvateľstva, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - nevyhovujúci sociálny a hygienický stav v rómskych osadách, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia, - nelegálna práca, - chýba detský lekár - chýba zubný lekár - nedostatok nájomných bytov

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ fungujúce 3 materské školy so stabilným počtom detí – v roku 2024 - 128, + existencia základnej školy (357 žiakov v roku 2024), + zrekonštruovaná budova základnej školy, + dostatok priestorov pre pohybové aktivity detí, + existencia špeciálnej základnej školy, + obyvatelia majú k dispozícii jednu telocvičňu, + 2 otvorené štadióny, + 6 futbalových ihrísk, + 4 školské ihriská, + 4 lyžiarske vleky, + cyklotrasy, 2 značené lyžiarske turistické trasy, + 3 poľovnícke združenia, iné zariadenia pre voľný čas, + 2 relaxačné služby, možnosť jazdy na koni a 3 iné športové ihriská. + dva fungujúce futbalové kluby, + fungujúci klub biatlonu, + úspešní cyklisti z obce. + spracovaný projekt športového areálu pri základnej škole, + spracovaný projekt novej budovy pri MŠ Dobroč,	- potrebné dovybavenie materských škôl, - potrebné dovybavenie základnej školy, - nevyhnutná revitalizácia vonkajších priestorov materskej školy, - nedobudovaná športová infraštruktúra, - nedostatočný záujem detí a mládeže o šport a pohyb, - nedobudované cyklistické cestičky, - chýbajúci odborní pracovníci v obci – najmä školský psychológ, logopéd, - chýbajúci asistenti v MŠ, - nedostatočná kapacita v MŠ, - chýbajúce jaskle, - zlý stav budovy ŠK Partizán, - budova starej čističky v areáli MS Balog – stav, využitie, - chýba dopravné ihrisko, - problém s parkovaním počas zápasov, - chýba kvalitná ľadová plocha,

Kultúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
-----------------	------------------

+ bohatá ľudová folklórna tradícia, + obecná knižnica s 7157 knižnými titulmi, + množstvo kultúrnych akcií a programov, + bohatý kultúrny život, + Rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie - NKP, + národná kultúrna technická pamiatka Čiernohorská železnica, + vybudovaný kultúrny dom, + udržiavanie tradícií a zvykov, + aktívni jednotlivci aj organizácie, + intenzívny komunitný život, + aktívni podnikatelia, + priestor na ďalší rozvoj – budovy, pozemky, + oficiálne určené pamätihodnosti obce – VZN, + vypracovaný projekt zateplenia kultúrneho domu, + vypracovaný projekt balockej drevenice a realizovaná hrubá stavba v roku 2025,	- nedostatočne rozvinutá cezhraničná spolupráca, - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - nerozvinutá kultúrna turistika, - negatívny stav kultúrneho domu - potrebná výmena okien, zateplenie budovy, rekonštrukcia kuchyne, javiskovej techniky, hľadiska a osvetlenia, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok – parný stroj, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce, - chýba architektonická štúdia využitia okolia kultúrneho domu
---	--

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ podhorské prostredie a horstvo ponúka široké možnosti turistického využitia, + existencia dostatočného počtu stravovacích a ubytovacích kapacít, + existencia lyžiarskeho strediska, + história prepojenia obcí Čiernohorskou lesnou železnicou, ktorá je v súčasnosti v obnove podobe, + bohaté tradície v drevárskom priemysle, v ťažbe a spracovaní železnej rudy, + zachované tradičné ľudové remeslá, zvyky a ľudová architektúra, + Kamenistá dolina je svojou dĺžkou 25 km najdlhšou a najkrajšou v tejto oblasti, + možnosti využitia ponuky pre cykloturistiku, + pravidelne organizované kultúrne podujatia, + prechádzajúca turistická trasa, + dominantou a najvýznamnejšou sakrálnou pamiatkou obce je renesančno-barokový kostol, + NPR Dobročský prales, + NPR Klenovský Vepor, + vybudovaný lesnícky skanzen, + pamiatky SNP, povstalecké histórie (Jilemnického horára), + veľa sakrálnych pamiatok,	- nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj kultúropoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - absencia dostatočného počtu cyklotrás, - udržateľnosť turistov len na 1 deň (chýbajúce doplnkové aktivity), - nevzhľadné a rozrastajúce sa rómske osady, - zhoršujúce sa vzťahy s rómskym etnikom, - chátrajúce verejné objekty a okolie (kultúrny dom, bývalá požiarna zbrojnica, stará budova pri MŠ Krám), - ohrozený parný stroj, - nevyužitý areál bývalej pily, - nedostatok stravovacích kapacít, - nedostatok parkovacích miest hlavne v centre obce a počas podujatí, parkovacia politika, - zlý stav autobusových zastávok, - zlý vzhľad niektorých častí obce – zeleň, výsadba, - negatívny dopad podkôrníkovej kalamity na infraštruktúru a cestovný ruch (obmedzená prevádzka Lesníckeho skanzenu, dopad na CHZ...), - nedostatočná komunikácia a spolupráca subjektov CR v obci, - nefungujúci štvorlístok, nerešpektovanie sa navzájom, - slabá možnosť zakúpenia ovčiarskych výrobkov, - nevyužitie priestory – Vlčie diery, objekt pod lyžiarskym strediskom a i.

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v centre obce, + kamerový systém v obci,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nedobudovaný kamerový systém, - pretrvávajúca drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, nedostupný optický širokopásmový internet, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - nízka zapojenosť obyvateľov do využívania e-služieb a komunikačných prostriedkov obce (web, mobilná aplikácia a pod.), - potrebná modernizácia priestorov obecného úradu,

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, + relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, + obecný mesačník Baločan a rozhlas, + vlastné webové stránky všetkých organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
3. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Čierny Balog.
4. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je nevážnosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď... Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHRSR BBSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Doprava a Komunikácie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
4. Odpadové hospodárstvo
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
5. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,

6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	
Cieľová skupina	
nezamestaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,	
7. Školstvo a šport	
Cieľová skupina	
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,	
8. Kultúra	
Cieľová skupina	
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,	
9. Cestovný ruch a public relation	
Cieľová skupina	
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,	
10. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	
11. Informatizácia obce	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog 2026 - 2035

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE ČIERNY BALOG

Vízia

Čierny Balog bude rozvinutá moderná obec, bezpečná a atraktívna pre jej obyvateľov aj návštevníkov, postavená na svojich tradíciách - priateľského, aktívneho obyvateľstva, spolunažívajúceho v duchu spolupráce, vzájomného porozumenia a rešpektovania sa; na zachovaní a podpore kultivovanej vidieckej architektúry; zachovalých prírodných hodnôt; pracovných a odborných zručností v lesnom hospodárstve, remeslách a poľnohospodárstve, využívajúc pri tom najmä miestny potenciál a zdroje. Obec v ktorej budú radi žiť jej občania a radi ju navštevovať hostia z celého sveta. Obec Čierny Balog je rozvinutá, moderná, upravená, čistá, bezpečná a atraktívna pre obyvateľov aj návštevníkov. Ľudia, ktorí tu žijú sú hrdí na svoj domov, sú priateľskí, láskaví, pohostinní, vzdelaní, majú záujem o veci verejné a dodržiavajú spoločenské a etické pravidlá. Ich vzájomná komunikácia vedie k porozumeniu, rešpektovaniu sa, spolupráci a vzájomnej pomoci. Všetci obyvatelia sú rovnoprávni, spoločne sa stretávajú a žijú dôstojným životom. Celková architektúra nenaruša vidiecky ráz obce. Obyvatelia bývajú v upravených domoch. Aj v rómskych osadách sú postavené nové domy a každá rodina má svoj byt. V obci a blízkom okolí je dostatok vhodných pracovných príležitostí pre všetkých, bez diskriminácie menšinových a znevýhodnených skupín. Obyvatelia pracujú najmä v lesnom hospodárstve, poľnohospodárstve, cestovnom ruchu a službách, zaoberajú sa tradičnými remeslami. Pri svojej práci využívajú prírodné zdroje a ekologické technológie. Za svoju prácu sú dostatočne finančne odmenení. Obyvateľom sú poskytované kvalitné a dostupné zdravotné a sociálne služby s dôrazom na prevenciu. Zabezpečované sú v domácom prostredí alebo v zariadeniach. Obec venuje zvýšenú pozornosť a starostlivosť dospelým mládeži, mladým rodinám, rodinám a jednotlivcom v kríze, starším, osamelým a chorým občanom. Ochotná a spolupracujúca samospráva napomáha vytvárať dostatok možností spoločenského, kultúrneho, duchovného a športového vyžitia. Pre obyvateľov obce sú poskytované profesionálne služby s dostupnými cenami a regionálnymi zľavami. Školy, školské zariadenia a iné subjekty svojou atraktivitou, vysokou materiálno-technickou vybavenosťou zabezpečujú, kvalitnú výchovu a vzdelávanie s prvkami alternatívnej výučby, bohatú mimoškolskú činnosť a voľnočasové a vzdelávacie aktivity pre všetkých obyvateľov. V obci je vybudovaná komplexná infraštruktúra, vrátane Rómskych osád (kanalizácia, cesty, vodovod, chodníky a i.)

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Čierny Balog. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Čierny Balog odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Čierny Balog disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné

činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení. Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Čierny Balog všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj výrobných zón. Obec Čierny Balog v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zónu, ktorá poskytuje kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere.

2. Doprava a komunikácie

Príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, chodníky, cyklochodníky, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, chodníkov, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém zásobovania pitnou vodou, energiami. Dôležitou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

4. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú zo všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

5. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľádovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Čierny Balog so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom

č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine, zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, zákonom č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami obce.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života. Čierny Balog považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

7. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Čierny Balog je v súčasnosti zriaďovateľom troch 3 predškolských zariadení – materských škôl a plno organizovanej základnej školy.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti sociálno-patologickým javom, závislostiam a civilizačným chorobám. Zabezpečuje materiálne a technické vybavenie škôl a školských zariadení a vytvára podmienky pre kvalitné vzdelávanie a výchovu detí a žiakov. Dôraz kladie na kvalitu, zvyšovanie kvalifikácie a sústavné inovatívne vzdelávanie pedagogických zamestnancov. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Čierny Balog či koncepčných a strategických dokumentov prijatých obecným zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

8. Kultúra

Obec Čierny Balog v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

9. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolórom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby,

informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

10. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

11. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmiernovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzisťahnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľádovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Čierny Balog **nasledovný strategický cieľ**:

„Zabezpečiť ochranu životného prostredia ochrana všetkých chránených území a lokalít NATURA 2000, jeho zveľádovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci a v jej blízkom okolí. Obec bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Vytvorí podmienky na výstavbu a rozšírenie existujúcich poľnohospodárskych zón za účelom zlepšenia situácie na trhu práce. Obmedzí negatívne efekty

poľnohospodárskej výroby. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Čierny Balog po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej a environmentálnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do cestovného ruchu v súvislosti s Čiernohronskou železnicou, Lesníckym skanzenom, lyžiarskym strediskom, lesníctvom a poľnohospodárstvom, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. V oblasti cestovného ruchu a kultúry vytvorí podmienky pre šírenie tradičných kultúrnych hodnôt – organizovaním folklórnej slávnosti, rekonštrukciou a rozvojom folklórnej infraštruktúry, rekonštrukciou kultúrnych pamiatok, ale aj ostatných historických pamiatok. Bude podporovať verejno-prospešnú činnosť kultúrnych, športových a ďalších organizácií a združení vykonávajúcich činnosť v prospech obyvateľov obce. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby“.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – nedostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia, vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom č. 416/2001 Z. z., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja): Pre obec Čierny Balog je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2030 naplnila kľúčové ciele:

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog na roky 2026 - 2035 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027. Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Čierny Balog. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Čierny Balog, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti výroby, poľnohospodárstva, potravinárstva, cestovného ruchu, malej ekologickej výroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia (Natura 2000, ...) a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci, obnovy kultúrno historických pamiatok a športovo – rekreačných areálov a cykloturistických trás.“

Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

PO 1. Hospodárstvo a technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1

Opatrenie 1.1.2

Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Podpora tradičných odvetví.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Opatrenie 2.1.6

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobného architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, SMART lavičky a zastávky, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržiavania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Opatrenie 3.6

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rozšírenie verejného osvetlenia.

Revitalizácia pietnych miest v obci.

Zásobovanie pitnou vodou.

Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

Zníženie energetickej náročnosti budov.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom a odpadovými vodami.

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladkovanej časti odpadov,

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Zberný dvor a obecné kompostovisko.

Výstavba a údržba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.

Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody rozširovaním existujúcich verejných vodovodov, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Opatrenie 5.2.2

Výstavba a revitalizácia protizáplavových opatrení, výstavba zachytávacích poldrov, premena spevnených plôch na vsakovacie

Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.

Opatrenie 5.2.3

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Obyvatelia v dôchodkovom veku. Výstavba denného stacionára.

Mladé rodiny s deťmi.

Marginalizované skupiny. Debarierizácia obecných budov a zariadení,

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Opatrenie 7.1.3

Opatrenie 7.1.4

Opatrenie 7.1.5

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Obnova, rozšírenie, modernizácia, zvýšenie energetickej účinnosti a debarierizácia zariadení predškolskej výchovy.

Obnova, rozšírenie, modernizácia, zvýšenie energetickej účinnosti a debarierizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podpora záujmovej činnosti.

Rekonštrukcia, rozšírenie a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.

Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce, a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Obnova, revitalizácia a zvýšenie energetickej účinnosti Kultúrneho domu.

Rekonštrukcia, prístavba a zvýšenie energetickej účinnosti kultúrnych pamiatok

Podpora kultúrnych podujatí v obci.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky a aplikácie obce

Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce a rekreačných zón obce

Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívny chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Modernizácia a zvýšenie energetickej účinnosti obecného úradu.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Bezpečnosť.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v obci.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ	Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE		

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog 2026 - 2035

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje intenzifikácia existujúcich výrobných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Aktivity Podpora výstavby výrobných zón v lokalite Krám (pozdĺž cesty II. triedy).
Podpora výstavby výrobných zón v lokalite Jánošovka (pri štiepke).
Podpora výstavby výrobných zón v lokalite Šánske.
Zriadenie sociálneho podniku.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Aktivity Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.
Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.
Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva..

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Podpora tradičných odvetví.

Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Využitie existujúcej infraštruktúry na rozvoj výrobných prevádzok, remeselná výroba, atď..
Revitalizácia objektov poľnohospodárskej výroby.
Podpora rozvoja ekologickej výroby.
Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie.
Modernizácia technologického vybavenia v poľnohospodárstve.
Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.
Rekonštrukcia lesných ciest.
Rekonštrukcia lesnickej infraštruktúry.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných prevádzok.

Aktivity Modernizácia technológie v súkromných podnikoch.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Osadenie fotovoltaických panelov na verejné budovy.
Obstaranie fotovoltaiky na budovy ZŠ a MŠ.
Obstaranie fotovoltaiky na budovu OčÚ.
Inštalácia batériových uložísk.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II/III. triedy) a miestnych ciest zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Čierny Balog. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba miestnej komunikácie - Brezinka - Fajtov, Krížno.
Rekonštrukcia miestnej komunikácie v lokalite za Mlynom.
Rekonštrukcia miestnej cesty ul. Slnecná
Rekonštrukcia miestnej cesty ul. Nová
Rekonštrukcia miestnej cesty ul. Ovocinárska
Rekonštrukcia miestnej cesty ul. J.D. Matejovie
Rekonštrukcia a prestavba križovatiek: Pri Kráme, Sitárka, Vydrovo, Vydrovská dolina, pri Lesnom závode.

Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Aktivita Rekonštrukcia cesty III/5293.

Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu a ich vybavenia.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cyklotrasy z Č. Balogu do časti Dobroč – 2900 m.
Modernizácia a dovybavenie cyklotrás.

Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Dostavba parkovacích plôch pri píle.
Dostavba parkovacích plôch v lokalite návoz pri hlavnej ceste II. triedy.
Rekonštrukcia a dostavba parkoviska pred obecným úradom – rekonštrukcia okolia obecného úradu.
Revitalizácia priestranstva v okolí kultúrneho domu.
Výstavba parkoviska pri ihrisku Jánošovka.

Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba chodníka pre peších v centre obce Čierny Balog.
Výstavba chodníka pre peších na Hlavnej ulici.
Výstavba chodníka pre peších na Švermovej ulici.
Výstavba chodníka pre peších Č. Balog - Jánošovka (4 km).
Výstavba chodníka pre peších - Dobroč.
Výstavba chodníka pre peších - Komov - Látky.
Výstavba chodníka pre peších pozdĺž lesnej železnice.
Rekonštrukcia náučného chodníka z obce do lesníckeho skanzenu.
Dostavba chodníkov pozdĺž cesty II/529.
Výstavba chodníka Krám – Medveďov – 1600 m.
Výstavba chodníka Jánošovka – Pusté – 1400 m.
Výstavba chodníka Pusté – Dobroč – 900 m.

Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Aktivita Lávka pre peších pri moste - Sitárka.
Oprava mosta – ul. Závodie ku Kultúrnemu domu
Oprava mosta – ul. Závodie pod kostolom
Oprava mosta – ul. Dolná
Oprava mostov vo vlastníctve obce - ostatné

Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.

Aktivita Debarierizácia prechodov pre chodcov.
Osadenie dopravného značenia (zrkadlá, spomaľovače).
Obstaranie techniky na údržbu ciest a chodníkov.
Rekonštrukcia zvodidiel (Švermova, most na Pustom).
Rekonštrukcia zvodidiel – odstránenie súčasných nevyhovujúcich zábradlí popri ceste III/5293
Výstavba zábradlia ul. Potočná.
Výstavba elektronabíjajúcich staníc.
Zvýšenie bezpečnosti križovatky Sitárska – lávka pre peších.
Osadenie spomaľovačov v centre časti Krám III/06653, v centre pred nákupným strediskom a pri ČHŽ, na križovatke cesty III/5293 a m. kom. do Vydrova, pri ihrisku – škole na Jánošovke.

Podprogram 2.2. Doprava

Ciel' 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1 Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok verejnej dopravy.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Ciel' 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
IBV na Mlynskej ulici – inžinierske siete a dopravné napojenie
HBV nad špeciálnou základnou školou (Jánošovka).
Výstavba plôch IBV v lokalite Fajtov.
Výstavba plôch IBV v lokalite Krám - za Mlynom.
Výstavba plôch IBV v lokalite Pusté - za bujačiarňou.
Výstavba plôch IBV v lokalite Jergov.

Opatrenie 3.2 Rozšírenie verejného osvetlenia.

Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.
Dostavba verejného osvetlenia.

Opatrenie 3.3 Revitalizácia pietnych miest v obci.

Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba urnového hája.
Rekonštrukcia domu smútku.
Výstavba Domu smútku v miestnej časti Dobroč.

Opatrenie 3.4 Zásobovanie pitnou vodou.

Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia zdrojov pitnej vody.
Výstavba nových zdrojov pitnej vody.
Rekonštrukcia vodovodnej siete - Hlavná cesta smer Dobroč.
Rekonštrukcia vodovodnej siete - Slnčná ulica.
Výstavba vodojemov (Zadná, Predná, Kýčera, Kuričiarke).
Rekonštrukcia vodovodnej siete – Fajtov,
Vybudovať akumuláciu vody z vodárenského zdroja Kulačka 1,2 (vodojem Dolina) a riešiť úpravu surovej vody.
Rekonštruovať kapacitne nepostačujúcu časť zásobného potrubia z VDJ Dobroč.
Rekonštrukcia časti zásobného potrubia z vodojemu Dobroč na DN 200.
Rozšírenie vodovodu do miestnej časti Komov (odbočka zo zásobného potrubia DN 150 a z VDJ Dobroč), čerpacia stanica a výtlačné potrubie do VDJ Látky.
Výstavba úpravne vody a VDJ Dolina s objemom 200 + 100 m³ (200 m³ pre obec, 100 m³ pre rekreačnú lokalitu Urbanov vrch).
Výstavba privodného potrubia do VDJ Dolina.+

Výstavba zásobného potrubia z VDJ Dolina - prepojenie na existujúce potrubie v lokalite Bániky.
Rozšírenie rozvodnej siete verejného vodovodu DN 100 do lokalít územného rozvoja vo všetkých tlakových pásmach a DN 150 do lokality Píla.

Opatrenie 3.5 Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

Aktivity Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.
Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc.
Zrušenie stožiarových trafostaníc TS Krám 1 až 3, TS 109 Závodie, TS Vydrovo 1, TS 126 Vydrovo 3, TS Jánošovka 1-2, TS Komova 1-2, TS Pusté, TS Dobroč 1 až 3 a ich náhrada kioskovými (murovanými) trafostanicami.
Zakáblovanie časti vzdušného VN 22 kV vedenia č. 403 do zeme v lokalitách č. 5 – Krám a lokalite č. 21,22,23 – Dobroč
Preloženie časti trasy VN 22 kV vzdušného vedenia v lokalitách Urbanov vrch, Vydrovo, Vydrovská dolina.
Vybudovanie nových zahusťovacích murovaných (kioskových) trafostaníc TS 101 až TS 127 s ich káblovým prepojením na jestvujúce distribučné VN 22 kV vedenie č. 403.

Opatrenie 3.6 Zníženie energetickej náročnosti budov.

Aktivity Zateplenie verejných budov a budov vo vlastníctve obce.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu a údržbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom a odpadovými vodami.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 4.1 V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladkovanej časti odpadov a to najmä rozširovaním ponuky zberu triedeného odpadu na zbernom dvore.

Aktivita Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí.
Rozšírenie počtu kontajnerov pre jednotlivé komodity
Pokračovať v zbere nebezpečných odpadov.
Zabezpečenie zberového kontajnera na veľkoobjemový odpad 2x ročne.

Opatrenie 4.2 Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Aktivita Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.
Výstavba kontajnerových stojísk.
Pribežne poskytovať producentom domové kompostéry
Modernizácia odpadového hospodárstva (napr. evidencia odpadov na území obce pomocou GPS monitoringu).

Opatrenie 4.3 Rekultivácia čiernych skládok.

Aktivita Sanácia čiernych skládok.

Opatrenie 4.4 Zberný dvor a obecné kompostovisko.

Aktivita Modernizácia zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).
Výstavba prístrešku pre techniku na obecnom kompostovisku
Vysporiadanie pozemkov pod obecným kompostoviskom

Opatrenie 4.5 Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.

Aktivita Rekonštrukcia existujúcej kanalizačnej siete v centre obce.
Riešiť odvádzanie splaškových odpadových vôd a ich čistenie v lokalite Vydrovská dolina.
Fotovoltaika na ČOV – znížiť energetickú náročnosť prevádzky ČOV

Opatrenie 4.6 Výstavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizačnej siete.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.
Výstavba záchytných nádrží a poldrov na zachytávanie zrážkovej vody v k.ú. obce

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.1.1 Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.2.1 Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivita Údržba, rekonštrukcia a dostavba existujúcej vodovodnej siete.

Opatrenie 5.2.2 Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Čierny Hron.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Brotovo.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Krížno.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Strakovo.

Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Jandľovský potok.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na ostatných drobných vodných tokoch.

Opatrenie 5.2.3
Aktivity

Revitalizácia koryt vodných tokov.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia koryta potoka Čierny Hron.
Revitalizácia koryta toku Brotovo.
Revitalizácia koryta toku Križno.
Revitalizácia koryta toku Strakovo.
Revitalizácia koryta toku Jandľovský potok.
Revitalizácia koryta ostatných drobných vodných tokov.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.3..1

Aktivity

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.
Znížiť prašnosť komunikácií.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.4.1

Aktivity

Realizácia protieróznych opatrení.
Spracovanie technickej dokumentácie.
Realizácia protieróznych opatrení.

Opatrenie 5.4.2

Aktivity

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba oddychovej zóny v centre pri Dome kultúry.
Výsadba izolačnej zelene v okolí Slovenskej pošty a areálu pily.
Výsadba izolačnej zelene smerom k rómskej osade.
Výstavba oddychovej zóny pri Slovenskej pošte.
Výstavba vodného parku pri kultúrnom dome.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite ul. Zadná.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite Domu služieb.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite Dobroč.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite Krám.
Revitalizácia obecného parku v Č. Balogu pri toku Čierny Hron.
Výstavba oddychovej zóny pri športovom areáli v časti Jánošovka.
Revitalizácia verejného priestranstva v okolí zdravotného strediska a obecného úradu.
Drobná architektúra a verejná zeleň.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1

Aktivity

Obyvatelia v dôchodkovom veku.

Výstavba zariadenia pre seniorov.
Výstavba denného stacionára.
Rekonštrukcia budovy v m.č. Pusté pre potreby klubu dôchodcov, prípadne vytvoriť inde vhodné podmienky pre zriadenie klubu dôchodcov.
Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.
Zabezpečenie služieb v domácom prostredí – kaderník - holič, pedikúra, masáže formou poukážok
Podpora poradenskej činnosti.
Podpora opatrovateľskej služby.
Podpora doplnkových služieb pre občanov v seniorskom veku – sociálny taxík, príspevok na stravu a dovoz obedov, požičovňa pomôcok.

Opatrenie 6.1.2

Aktivity

Mladé rodiny s deťmi.

Podpora mladých rodín s deťmi.
Podpora aktivít pre starostlivosť o deti už od veku 1,5 roka (jasle).
Zriadenie rodinného centra – miestnosť pre matky na RD.
Podpora poradenskej činnosti.

Podpora rodín v nepriaznivej sociálnej situácii – formou sociálneho poradenstva, humanitárnu pomocou a jednorazovou dávkou v hmotnej núdzi a sociálnou výpomocou ohrozenia sociálno-patologickými javmi a pod.
Podpora projektu Miestnych občianskych a preventívnych služieb v obci Č. Balog.
Podpora činnosti komunitného centra v obci.
Výstavba nájomných bytových domov bežného štandardu.
Výstavba nájomných bytových domov nižšieho štandardu.
Výstavba svojpomocného bývania.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.

Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.
Aktivity Podpora zriadenia ambulancie praktického lekára pre deti a dorast.
Podpora zriadenia gynekologickej ambulancie.
Podpora zriadenia stomatologickej ambulancie.
Podpora ambulancie praktického lekára pre dospelých.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivity Finančné a personálne zabezpečenie.

Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivity Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivity Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1 Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Obstaranie vybavenia.
Dostavba kapacity materských škôl v časti Dobroč – výstavba novej budovy.
Výstavba učební v prírode v areáloch materských škôl.
Zriadenie materskej školy v areáli ZŠ Jánošovka.
Dopravné ihrisko pre MŠ Č. Balog

Opatrenie 7.1.2 Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia školskej infraštruktúry.
Materiálne technické vybavenie.
Modernizácia školskej knižnice.
Modernizácia školských učební.

Výstavba areálu základnej školy (výstavba triedy v prírode, vyvýšených záhonov pre potreby pestovateľských prác, debarierizácia, výstavba oplotenia areálu...).

Modernizácia kabinetných zbierok a učebných pomôcok.

Zriadenie učebne v prírode.

Vytvorenie pracovného miesta školského psychológa v ZŠ.

Opatrenie 7.1.3
Aktivity

Podpora záujmovej činnosti.
Zriadenie priestorov pre CVC/ZUŠ.

Opatrenie 7.1.4
Aktivity

Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.
Spracovanie technickej dokumentácie.
Modernizácia vybavenia jedálne ZŠ a MŠ.

Opatrenie 7.1.5
Aktivity:

Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.
Revitalizácia športového areálu za základnou školou.
Výstavba dopravného ihriska.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1
Aktivity

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba multifunkčného ihriska.
Rekonštrukcia a revitalizácia športových ihrísk Urbanov vrch.
Dostavba a rekonštrukcia detského ihriska v lokalite Krám - SKI areál.
Dostavba a rekonštrukcia detského ihriska v lokalite Komov, Zadná, Fajtov.
Výstavba petangového ihriska.
Výstavba multifunkčného ihriska za Kultúrnym domom.
Rekonštrukcia objektu šatní na futbalovom ihrisku – budova ŠK Partizán
Výstavba workout ihrisk.
Výstavba multifunkčného ihriska v m. Č. Krám.
Výstavba športovej infraštruktúry v priestore areálu Krám – Urbanov vrch.
Výstavba detského ihriska za budovou kultúrneho domu.

Opatrenie 7.2.2
Aktivity

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1
Aktivity

Obnova, revitalizácia a zvýšenie energetickej účinnosti Kultúrneho domu.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia a revitalizácia domu kultúry.
Rekonštrukcia budovy a zníženie energetickej náročnosti budovy domu kultúry.
Modernizácia kuchyne, podlahy, pódia a ostatného príslušenstva.
Modernizácia zastaranej javiskovej techniky a osvetlenia v kultúrnom dome.
Revitalizácia kina a obstaranie techniky.
Dostavba Balockej drevenice

Opatrenie 8.1.2
Aktivity

Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.
Zriadenie priestorov a expozície miestneho múzea.
Zriadenie múzea osobností obce – JD. Matejovie a iní
Renovácia kultúrnych pamiatok
Parný stroj – renovácia NKP a zriadenie expozície

Opatrenie 8.1.3
Aktivity

Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Podpora kultúrnych akcií – Fašiangový festival, Bačovský deň, Handeľské dni, Dobročská držka, Heligonkári, Letné kino.
Rekonštrukcia amfiteátra vo Vydrovskej doline.
Revitalizácia priestranstva v areáli ČHŽ.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Aktivita: Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Aktivita: Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

Aktivita: Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.

Aktivita: Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Aktivita: Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.
Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.
Digitálny informačný panel.
Kiosky – elektronické informačné tabule – aspoň k obecnému úradu
Estetizácia obce – verejná zeleň, okrasná výsadba, výzdoba, drobná architektúra...

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Aktivita: Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia turistického chodníka k rozhľadni Pustý vrch.
Dostavba drevenice.
Revitalizácia Čiernohorskej železnice.
Revitalizácia Lesníckeho skanzenu.
Parný stroj - dokončiť obnovu a realizovať expozíciu.
Výstavba prírodného kúpaliska v časti obce – Č. Balog.
Výstavba expozície ťažby železnej rudy.
Výstavba novej vstupnej budovy do Lesníckeho skanzenu.
Dostavba atraktivít Lesníckeho skanzenu.
Výstavba rekreačnej infraštruktúry v lokalite Krám – Urbanov vrch.
Výstavba rekreačnej infraštruktúry v lokalite Vydrovskej doliny..
Výstavba verejného tábora v Hrončianskej doline.
Dostavba lyžiarskeho areálu v obci.
Podpora budovania trasy Huculskej magistrály a jej staníc.
Podpora budovania doplnkových služieb CR a aktivít k predĺženiu pobytu turistov v obci (wellness, bowling, požičovne bicyklov, lyží a pod.).

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Aktivita: Zabezpečenie personálnych kapacít.

Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivita	Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecných úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1 Modernizácia Obecného úradu vrátane zvýšenia energetickej účinnosti a debarierizácie

Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1 Bezpečnosť.
Aktivita Inštalácia kamerového systému v priestore cintorínov.
Inštalácia kamerového systému v priestore kultúrnej a športovej infraštruktúry.
Inštalácia kamerového systému v priestore materských a základnej školy.
Rekonštrukcia obecného rozhlasu vrátane varovného systému.
Zriadenie obecnej polície.
Výstavba karanténnej stanice pre túlavé psy.
Rozšírenie kamerového systému obce a jeho modernizácia.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government, smart- riešenia.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Aktivita Technické zabezpečenie IS.
Zlepšenie pokrytia signálom mobilných operátorov.
Elektronické služby občanom.
Kybernetická bezpečnosť.

Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Aktivita Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Aktivita Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.

Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Aktivita Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.

Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	0	20
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	15
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	500

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných odvetví.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	20
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	5
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	2,0 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	20
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	2,0mil..

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Čierny Balog	0	300tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWp	obec Čierny Balog	0	300
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Čierny Balog	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Čierny Balog	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Čierny Balog	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Čierny Balog	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Čierny Balog	0	2,5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	-	4916
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Čierny Balog	0	15
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	15000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Čierny Balog	0	200
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Čierny Balog	0	1
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Čierny Balog	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/vybudovaných mostov	výstup	počet	obec Čierny Balog	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	10
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Čierny Balog	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Čierny Balog	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Čierny Balog	0	10
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Čierny Balog	0	250
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	150
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Čierny Balog	95	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Čierny Balog	0	5
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Čierny Balog	0	20000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	250
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Čierny Balog	90	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Čierny Balog	0	15
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Čierny Balog	0	100
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.	Zníženie energetickej náročnosti v %	dopad	%	obec Čierny Balog	0	30
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom a odpadovými vodami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov..	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Čierny Balog	0	1200
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Čierny Balog	0	500
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Čierny Balog	0	100

		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Čierny Balog	0	8
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Čierny Balog	0	100
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Čierny Balog	0	3
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Čierny Balog	0	500
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m²	obec Čierny Balog	0	2000
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Čierny Balog	0	100
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Čierny Balog	0	5
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Čierny Balog	0	3

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Čierny Balog	90	99
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Čierny Balog	0	5
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet vytvorených protizáplavových hrádí	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Čierny Balog	0	5
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Čierny Balog	0	30

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Čierny Balog	0	30

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Čierny Balog	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	4916
		Počet vysadených nových krovín a stromov,	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	500
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Čierny Balog	0	15000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	500

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	350
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	5
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	600
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	0

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Čierny Balog	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Čierny Balog	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	4916

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Čierny Balog	0	2
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Čierny Balog	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	2
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Čierny Balog	0	1

	individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.				Balog		
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	2
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Čierny Balog	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Čierny Balog	0	1

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.
-----------------	---

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Čierny Balog	0	2000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Čierny Balog	0	1500
		Počet vzdelávacích miestností	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	128
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Plocha rekonštruovaných externých priestorov	výsledku	ha	obec Čierny Balog	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	357
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Čierny Balog	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	500
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Čierny Balog	0	1000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Čierny Balog	0	500
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	690	500
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Čierny Balog	0	3000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Čierny Balog	0	1000
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	500

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
------------------	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	15
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	30
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	350
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	20

	krúžky.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	200
--	---------	--	----------	-------	-------------------	---	-----

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných/vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Čierny Balog	0	1000
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Čierny Balog	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Čierny Balog	0	1000
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Čierny Balog	0	4916
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Čierny Balog	0	20

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	50

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	15000
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1500
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Čierny Balog	0	500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
-----------	-------	----------------------	-----	----------------	---------------	---------------	-----------------

Opatrenie 9.1.1	Zriadenie www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obce.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Čierny Balog	0	15000

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Čierny Balog	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	15000
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Čierny Balog	0	0

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet nových atraktivít obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	15000
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atraktivít obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Čierny Balog	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	15000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	100

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia Obecného úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Čierny Balog	0	3

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Čierny Balog	0	15
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Čierny	0	30

					Balog		
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Čierny Balog	0	60

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Čierny Balog	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Čierny Balog	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Čierny Balog	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Čierny Balog	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Čierny Balog	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Čierny Balog	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Čierny Balog	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Čierny Balog	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Čierny Balog	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Čierny Balog	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Čierny Balog	0	1
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Čierny Balog	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Čierny Balog	0	5
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Čierny Balog	0	1
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Čierny Balog	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Čierny Balog	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Čierny Balog	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Čierny Balog	10	20

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog 2026 - 2035

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE ČIERNY BALOG

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Čierny Balog. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Čierny Balog, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Čierny Balog, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Čierny Balog na roky 2026 - 2035.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Čierny Balog

Implementácia PHRSR obce Čierny Balog sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet obce a zároveň reflektujú kompetencie obce.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Čierny Balog je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Čierny Balog. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Čierny Balog budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Čierny Balog.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2026 - 2035 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2026 - 2035. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali

len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Čierny Balog je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Čierny Balog. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Čierny Balog vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Čierny Balog (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Čierny Balog). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažérmi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Čierny Balog. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Čierny Baloga Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Čierny Balog. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Čierny Balog na roky 2026 - 2035. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2026 - 2035) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Čierny Balog najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie

správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Čierny Balog. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Čierny Balog pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Čierny Balog. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie. Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2035. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Čierny Balog, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2026 - 2035		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2029	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2027, 2029, 2032, 2035	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a dol'ahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Čierny Balog.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2027	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2028	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2029	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2030	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce,	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

						Záverečný účet	
5.	01/2031	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2032	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2033	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	01/2034	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
9.	01/2035	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
Aktivity	Podpora výstavby výrobných zón v lokalite Krám (pozdĺž cesty II. triedy).	Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
		podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
	Podpora výstavby výrobných zón v lokalite Jánošovka (pri štiepke).	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
	Podpora výstavby výrobných zón v lokalite Šánske.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Zriadenie sociálneho podniku.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenie 1.2.1 Podpora tradičných odvetví.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Využitie existujúcej infraštruktúry na rozvoj výrobných prevádzok, remeselná výroba, atď..	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Revitalizácia objektov poľnohospodárskej výroby.	1000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja ekologickej výroby.	1000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie.	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia v poľnohospodárstve.	1000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Rekonštrukcia lesných ciest.	1000	podnikateľské subjekty, Lesy SR, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	Lesy SR, podnikateľské subjekty
	Rekonštrukcia lesníckej infraštruktúry.	1000	podnikateľské subjekty, Lesy SR, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	Lesy SR, podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných prevádzok.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia technológie v súkromných podnikoch.	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Osadenie fotovoltaických panelov na verejné budovy.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Obstaranie fotovoltaiky na budovy ZŠ a MŠ.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Obstaranie fotovoltaiky na budovu OcÚ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Inštalácia batériových úložísk.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva..										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Opatrenie 1.3.1										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Opatrenie 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II. a III. triedy) a miestnych ciest zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Čierny Balog. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
Aktivity		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Výstavba miestnej komunikácie - Brezinka - Fajtov, Krížno.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie v lokalite za Mlynom.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia miestnej cesty ul. Slnčná	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia miestnej cesty ul. Nová	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia miestnej cesty ul. Ovocinárska	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia miestnej cesty ul. J.D. Matejovie	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Aktivity	Rekonštrukcia a prestavba križovatiek: Pri Kráme, Sitárka, Vydrovo, Vydrovská dolina, pri Lesnom závode.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Rekonštrukcia cesty III/5293.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
	Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu a ich vybavenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Výstavba cyklotrasy z Č. Balogu do časti Dobroč – 2900 m.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Aktivity	Modernizácia a dovybavenie cyklotrás.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
Aktivity		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog

	Dostavba parkovacích plôch pri píle.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba parkovacích plôch v lokalite návoz pri hlavnej ceste II. triedy.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia a dostavba parkoviska pred obecným úradom – rekonštrukcia okolia obecného úradu.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia priestranstva v okolí kultúrneho domu.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba parkoviska pri ihrisku Jánošovka.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších v centre obce Čierny Balog.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších na Hlavnej ulici.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších na Švermovej ulici.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších Č. Balog - Jánošovka (4 km).	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších - Dobroč.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších - Komov - Látky.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka pre peších pozdĺž lesnej železnice.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia náučného chodníka z obce do lesníckeho skanzenu.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba chodníkov pozdĺž cesty II/529.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka Krám – Medved'ov – 1600 m.	180	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka Jánošovka – Pusté – 400 m.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba chodníka Pusté – Dobroč – 900 m.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Lávka pre peších pri moste - Sitárka.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Oprava mosta – ul. Závodie ku Kultúrnemu domu	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Oprava mosta – ul. Závodie pod kostolom	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Oprava mosta – ul. Dolná	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Oprava mostov vo vlastníctve obce - ostatné	300	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Debarierizácia prechodov pre chodcov.	4	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Osadenie dopravného značenia (zrkadlá,	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný	nízky	obec Čierny Balog

	spomaľovače).		EÚ	sektor		Balog
	Obstaranie techniky na údržbu ciest a chodníkov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia zvodidiel (Švermova, most na Pustom).	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia zvodidiel – odstránenie súčasných nevyhovujúcich zábradlí popri ceste III/5293	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Výstavba zábradlia ul. Potočná.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Výstavba elektronabíjajúcich staníc.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Zvýšenie bezpečnosti križovatka Sitárska – lávka pre peších.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Osadenie spomaľovačov v centre časti Krám III/06653, v centre pred nákupným strediskom a pri ČHŽ, na križovatke cesty III/5293 a m. kom. do Vydrova, pri ihrisku – škole na Jánošovke.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenie 2.2.1 Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok verejnej dopravy.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.2										
Opatrenie 2.2.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	IBV na Mlynskej ulici – inžinierske siete a dopravné napojenie	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	HBV nad špeciálnou základnou školou (Jánošovka).	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba plôch IBV v lokalite Fajtov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba plôch IBV v lokalite Krám - za Mlynom.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

	Výstavba plôch IBV v lokalite Pusté - za bujačiarňou.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba plôch IBV v lokalite Jergov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 3.2	Rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Dostavba verejného osvetlenia.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Výstavba urnového hája.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia domu smútku.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba Domu smútku v miestnej časti Dobroč.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia zdrojov pitnej vody.	1000	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Výstavba nových zdrojov pitnej vody.	1000	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia vodovodnej siete - Hlavná cesta smer Dobroč.	250	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia vodovodnej siete - Slnčná ulica.	100	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Výstavba vodojemov (Zadná, Predná, Kýčera, Kuričarka).	500	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia vodovodnej siete - časť Fajtov.	350	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Vybudovať akumuláciu vody z vodárenského zdroja Kulačka 1,2 (vodojem Dolina) a riešiť úpravu surovej vody.	200	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rekonštruovať kapacitne nepostačujúcu časť zásobného potrubia z VDJ Dobroč.	100	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia časti zásobného potrubia z vodojemu Dobroč na DN 200.	150	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rozšírenie vodovodu do miestnej časti Komov (odbočka zo zásobného potrubia DN 150 a z VDJ Dobroč), čerpacia stanica a výtlačné potrubie do VDJ Látky.	250	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Výstavba úpravne vody a VDJ Dolina s objemom 200 + 100 m3 (200 m3 pre obec, 100 m3 pre rekreačnú lokalitu Urbanov vrch).	200	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Výstavba privodného potrubia do VDJ Dolina.	250	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Výstavba zásobného potrubia z VDJ Dolina - prepojenie na existujúce potrubie v lokalite Bániky.	150	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Rozšírenie rozvodnej siete verejného vodovodu DN 100 do lokalít územného rozvoja vo všetkých tlakových pásmach a DN 150 do lokality Píla.	100	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.					
		Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení

		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
	Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
	Zrušenie stožiarových trafostaníc TS Krám 1 až 3, TS 109 Závodie, TS Vydrovo 1, TS 126 Vydrovo 3, TS Jánošovka 1-2, TS Komova 1-2, TS Pusté, TS Dobroč 1 až 3 a ich náhrada kioskovými (murovanými) trafostanicami.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
	Zakáblenie časti vzdušného VN 22 kV vedenia č. 403 do zeme v lokalitách č. 5 – Krám a lokalite č. 21,22,23 – Dobroč	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
	Preloženie časti trasy VN 22 kV vzdušného vedenia v lokalitách Urbanov vrch, Vydrovo, Vydrovská dolina.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
	Vybudovanie nových zahusťovacích murovaných (kioskových) trafostaníc TS 101 až TS 127 s ich káblovým prepojením na jestvujúce distribučné VN 22 kV vedenie č. 403.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
	Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.,
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zateplenie verejných budov a budov vo vlastníctve obce.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu a údržbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom a odpadovými vodami.					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Rozšírenie počtu kontajnerov pre jednotlivé komodity	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Pokračovať v zbere nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Zabezpečenie zberového kontajnera na veľkoobjemový odpad 2x ročne.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný	nízky	obec Čierny Balog

				sektor		
	Výstavba kontajnerových stojísk.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR, ŠF EÚ	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Priebežne poskytovať producentom domové kompostéry	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Modernizácia odpadového hospodárstva (napr. evidencia odpadov na území obce pomocou GPS monitoringu).	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Sanácia čiernych skládok.	50	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 4.4	Zberný dvor a obecné kompostovisko.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).	750	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba prístrešku pre techniku na obecnom kompostovisku	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Vysporiadanie pozemkov pod obecným kompostoviskom	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia existujúcej kanalizačnej siete v centre obce.	1000	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Riešiť odvádzanie splaškových odpadových vôd a ich čistenie v lokalite Vydrovská dolina.	500	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
	Fotovoltaika na ČOV – znížiť energetickú náročnosť prevádzky ČOV	20	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog
Opatrenie 4.6	Výstavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba záchytných nádrží a poldrov na zachytávanie zrážkovej vody v k.ú. obce.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
	Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení	

		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivita	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenie 5.2.1 Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Údržba, rekonštrukcia a dostavba existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	Veolia, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	Veolia, a.s., obec Čierny Balog

Opatrenie 5.2.2 Revitalizácia protizáplavových opatrení.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Čierny Hron.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Brotovo.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Križno.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Strakovo.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Jandľovský potok.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na ostatných drobných vodných tokoch.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia koryt vodných tokov.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Revitalizácia koryta potoka Čierny Hron.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia koryta toku Brotovo.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia koryta toku Križno.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia koryta toku Strakovo.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia koryta toku Jandľovský potok.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia koryta ostatných drobných vodných tokov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3. Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenie 5.3.1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF	verejný a	nízky	obec,

			EÚ, súkromné subjekty	súkromný sektor		obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.		Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.				
Opatrenie 5.4.1		Realizácia protieróznych opatrení.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Realizácia protieróznych opatrení.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 5.4.2		Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny v centre pri Dome kultúry.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výsadba izolačnej zelene v okolí Slovenskej pošty a reálu pily.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výsadba izolačnej zelene smerom k rómskej osade.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny pri Slovenskej pošte.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba vodného parku pri kultúrnom dome.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite ul. Zadná.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite Domu služieb.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite Dobroč.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite Krám.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia obecného parku v Č. Balogu pri toku Čierny Hron.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba oddychovej zóny pri športovom areáli v časti Jánošovka.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia verejného priestranstva v okolí zdravotného strediska a obecného úradu.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Drobná architektúra a verejná zeleň.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2.										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba zariadenia pre seniorov.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba denného stacionára.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia budovy v m.č. Pusté pre potreby klubu dôchodcov, prípadne vytvoriť inde vhodné podmienky pre zriadenie klubu dôchodcov.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Zabezpečenie služieb v domácom prostredí – kaderník - holič, pedikúra, masáže formou poukážok	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora poradenskej činnosti.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora opatrovateľskej služby.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora doplnkových služieb pre občanov v seniorskom veku – sociálny taxik, príspevok na stravu a dovoz obedov, požičovňa pomôcok.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora mladých rodín s deťmi.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora aktivít pre starostlivosť o deti už od veku 1,5 roka (jasle).	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Zriadenie rodinného centra – miestnosť pre matky na RD.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora rodín v nepriaznivej sociálnej situácii – formou sociálneho poradenstva, humanitárnu pomocou a jednorazovou dávkou v hmotnej núdzi a sociálnou výpomocou ohrozenia sociálno-patologickými javmi a pod.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora poradenskej činnosti.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora projektu Miestnych občianskych a preventívnych služieb v obci Č. Balog.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora činnosti komunitného centra v obci.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba nájomných bytových domov bežného štandardu.	2500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba nájomných bytových domov nižšieho štandardu.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba svojpomocného bývania.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriadenia ambulancie praktického lekára pre deti a dospelých.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora zriadenia gynekologickej ambulancie.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora zriadenia stomatologickej ambulancie.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora ambulancie praktického lekára pre dospelých.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer	
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.	
Podprogram 7.1. Vzdelávanie	
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Obstaranie vybavenia.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba kapacity materských škôl v časti Dobroč – výstavba novej budovy.	3000	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba učební v prírode v areáloch materských škôl.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Zriadenie materskej školy v areáli ZŠ Jánošovka.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dopravné ihrisko pre MŠ Č. Balog	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia školskej infraštruktúry.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Materiálno technické vybavenie.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Modernizácia školskej knižnice.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Modernizácia školských učební.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba areálu základnej školy (výstavba triedy v prírode, vyvýšených záhonov pre potreby pestovateľských prác, debarierizácia, výstavba oplotenia areálu...).	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Modernizácia kabinetných zbierok a učebných pomôcok.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Zriadenie učebne v prírode.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Vytvorenie pracovného miesta školského psychológa v ZŠ.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie priestorov pre CVČ/ZUŠ.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Modernizácia vybavenia jedálne ZŠ a MŠ.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia športového areálu za základnou školou.	850	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Výstavba dopravného ihriska.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenie 7.2.1 Výstavba športovej infraštruktúry.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Dostavba športovej infraštruktúry v areáli Základnej školy J. D. Matejovie.	250	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba multifunkčného ihriska.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia a revitalizácia športových ihrísk Urbanov vrch.	100	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba a rekonštrukcia detského ihriska v lokalite Krám - SKI areál.	20	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba a rekonštrukcia detského	150	rozpočet obce,	verejný sektor	vysoký	obec Čierny

	ihriská v lokalite Komov, Zadná, Fajtov.		MŠ SR			Balog
	Výstavba petangového ihriska.	5	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba multifunkčného ihriska za Kultúrnym domom.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia objektu šatní na futbalovom ihrisku – budova ŠK Partizán	200	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba work out ihrísk.	5	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba multifunkčného ihriska v m.č. Krám.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba športovej infraštruktúry v priestore areálu Krám – Urbanov vrch.	550	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba detského ihriska za budovou kultúrneho domu.	50	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Opatrenie 7.1.3.										
Opatrenie 7.1.4										
Opatrenie 7.1.5										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrne-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba a revitalizácia multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia a revitalizácia domu kultúry.	1350	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia budovy a zníženie energetickej náročnosti budovy domu kultúry.		rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Modernizácia kuchyne, podlahy, pódia a ostatného príslušenstva.		rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Modernizácia zastaranej javiskovej techniky a osvetlenia v kultúrnom dome.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia kina a obstaranie techniky.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba Balockej drevenice	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení

		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivity	Zriadenie priestorov a expozície miestneho múzea.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Zriadenie múzea osobností obce – JD. Matejovie a iní	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Renovácia kultúrnych pamiatok	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Parný stroj – renovácia NKP a zriadenie expozície	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Podpora kultúrnych akcií –napr. Fašiangový festival, Bačovský deň, Handeľské dni, Dobročská drážka, Heligonári, Letné kino.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia amfiteátra vo Vydrovskej doline.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia priestranstva v areáli ČHŽ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internetu prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Digitálny informačný panel.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Kiosky – elektronické informačné tabule – aspoň k obecnému úradu	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Estetizácia obce – verejná zeleň, okrasná výsadba, výzdoba, drobná architektúra...	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Rekonštrukcia turistického chodníka k rozhľadni Pustý vrch.	50	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba drevenice.	50	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia Čiernohorskej železnice.	100	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Revitalizácia Lesníckeho skanzenu.	250	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Parný stroj - dokončiť obnovu a realizovať expozíciu.	20	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba prírodného kúpaliska v časti obce – Č. Balog.	250	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba expozície ťažby železnej rudy.	50	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba novej vstupnej budovy do Lesníckeho skanzenu.	250	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba atraktivít Lesníckeho skanzenu.	100	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba rekreačnej infraštruktúry v lokalite Krám – Urbanov vrch.	100	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba rekreačnej infraštruktúry v lokalite Vydrovskej doliny..	50	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba verejného tábora v Hrončianskej doline.	50	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Dostavba lyžiarskeho areálu v obci.	50	rozpočet obce,	verejný	vysoký	obec Čierny

			podnikateľské subjekty	sektor		Balog
	Podpora budovania trasy Huculskej magistrály a jej staníc.	20	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Podpora budovania doplnkových služieb CR a aktivít k predĺženiu pobytu turistov v obci (wellness, bowling, požičovne bicyklov, lyží a pod.).	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecnom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1. Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenie 10.1.1 Modernizácia vnútorného vybavenia Obecného úradu.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenie 10.2.1 Bezpečnosť.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorínov.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Inštalácia kamerového systému v priestore kultúrnej a športovej infraštruktúry.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
	Inštalácia kamerového systému v	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové	verejný	vysoký	obec Čierny

priestore materských a základnej školy.		schémy	sektor		Balog
Rekonštrukcia obecného rozhlasu vrátane varovného systému.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Zriadenie obecnej polície.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Výstavba karanténnej stanice pre túlavé psy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog
Rozšírenie kamerového systému obce a jeho modernizácia.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government, smart- riešenia.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Zlepšenie pokrytia signálom mobilných operátorov.	Podľa potreby	Mobilní operátori	Súkromný sektor	žiadny	Mobilní operátori
	Elektronické služby občanom.	25	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
	Kybernetická bezpečnosť.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Čierny Balog
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	1	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Čierny Balog

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Čierny Balog
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierny Balog 2026 - 2035

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Spolu
I. Hospodárska politika	4415	4419	5751	5751	1335	1521	332	332	332	143	24337
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECH. ROZVOJ	2564	2564	2939	2939	375	375					11755
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	106	106	677	677	571	760	321	321	321	132	3994
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	1190	1190	1576	1576	386	386	11	11	11	11	6351
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	348	348	348	348	0	0	0	0	0	0	1392
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	188	192	192	192	3						768
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	19	19	19	19	0						77
II. Sociálna politika	2373	3281	3318	3318	1445	2026	1989	1989	1488	270	21497
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	1638	1638	1675	1675	538	538	501	501			8702
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	685	1193	1193	1193	507	1488	1488	1488	1488	270	10994
PROGRAM 8. KULTÚRA	50	450	450	450	400	0	0	0	0	0	1801
III. Environmentálna politika	13	625	880	1293	1280	1918	1663	1663	1663	413	11410
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	12	12	267	396	383	763	508	508	508	128	3490
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		612	612	612	612						2450
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

Pravidlá financovania cieľa investovanie do zamestnanosti a rastu – pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov(všetky kraje sr s výnimkou bratislavského kraja) a pre prijímateľov kohézneho fondu

K podielu EFRR, ESF+, FST a KF vo výške 85,00 % (70,00 % pre technickú pomoc) z celkových oprávnených výdavkov je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v závislosti od kategórie prijímateľa a miesta realizácie/implementácie operácií (platí len pre základné pravidlá financovania pre KF).

Prehľad pravidiel financovania v rámci menej rozvinutých regiónov a KF podľa jednotlivých zdrojov financovania a kategórie prijímateľov sú v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre EFRR, ESF+ a FST

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre KF

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis celé územie SR s výnimkou okresu Bratislava	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ v platnom znení bez ohľadu na právny status, v rámci schém pomoci de minimis/štátnej pomoci resp. podľa pravidiel pomoci de minimis/štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 1 písm. c)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme resp. pravidlách pomoci de minimis/štátnej pomoci. V prípade, ak intenzita pomoci presahuje maximálnu výšku finančného príspevku z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Národné verejné zdroje zahŕňajú zdroje štátneho rozpočtu a zdroje prijímateľa zo sektora verejnej správy.

Prijímateľ, ktorý je podľa § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. zapísaný a zaradený v registri organizácií, alebo v zozname subjektov verejnej správy vedenom Štatistickým úradom SR medzi subjekty verejnej správy v súlade s jednotnou metodikou platnou pre EÚ (ESA 2010), vykazuje vlastné zdroje na spolufinancovanie ako verejné zdroje. Ostatní prijímatelia vykazujú vlastné zdroje na spolufinancovanie ako súkromné zdroje.

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu pre najodkázanejšie osoby z ESF+ (čl. 10 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de
---	--	--------------------------------------	---	--

			minimis	minimis ⁴
Zdroje EÚ	ESF+	90,00 %	90,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	10,00 %	2,00 %	y,yy %
	Prijímateľ ⁶	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu oblasti sociálnej inovácie z ESF+ (čl. 14 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ	ESF+	95,00 %	95,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	5,00 %	0,00 %	y,yy %
	Prijímateľ ⁶	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania technickej pomoci v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja) a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis ⁴
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	70,00 %	70,00 %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	30,00 %	22,00 %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %

V rámci projektov vybraných prijímateľov kategórie 1b) sa aplikujú špecifické pravidlá financovania (nasledujúca tabuľka). Ide o :

- verejné vysoké školy/univerzity a verejné výskumné inštitúcie, ktoré realizujú operácie národného významu, t. j. projekty implementované v rámci špecifického cieľa RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií a špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko zameraných na podporu vedy, výskumu a inovácií, ktoré budú špecifikované a doplnené do tohto materiálu na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- **prijímateľov územnej samosprávy – obce/mestá, ktoré sú identifikované v aktuálnom vydaní Atlasu rómskych komunít s prítomnosťou rómskych osídlení, pričom konkrétny zoznam oprávnených žiadateľov, zostavený na základe vybraných objektívnych kritérií zaostávania a marginalizácie, bude určený výzvou/vyzvaním vyhlásenou/vyhláseným poskytovateľom. Kritéria budú určené v závislosti od obsahového zamerania výzvy/vyzvania. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko, v rámci vyčlenenej indikatívnej alokácie pre marginalizované rómske komunity, bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;**
- prijímateľov projektov zameraných na financovanie aktivít so 100 % koeficientom na výpočet podpory poskytovanej na ciele v oblasti zmeny klímy. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- prijímateľov v rámci projektov ESF+, ktorí sú registrovaní ako poskytovatelia sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Ide o projekty v rámci cieľa politiky 4/priorita 5 Programu Slovensko;
- prijímateľov, školy a školské zariadenia zaradené do siete škôl a školských zariadení SR, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v rámci projektov ESF+.

Tabuľka Špecifické pravidlá financovania pre EFRR, ESF+, FST a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	15,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	0,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Pravidlá financovania v rámci projektov cieľa politiky 4/priority 5/špecifického cieľa k) zlepšovanie rovného a včasného prístupu ku kvalitným, udržateľným a cenovo dostupným službám vrátane služieb, ktoré podporujú prístup k bývaniu a individualizovanú starostlivosť vrátane zdravotnej starostlivosti; modernizácia systémov sociálnej ochrany, vrátane podpory prístupu k sociálnej ochrane, s osobitným zameraním na deti a znevýhodnené skupiny; zlepšovanie prístupnosti, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, účinnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a služieb dlhodobej starostlivosti Programu Slovensko pre subjekty vykonávajúce opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	ESF+	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	10,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Integrovaný územný rozvoj bude podporovaný z fondov Európskej únie v súlade s článkom 22 Návrhu nariadenia o EFRR, ESF+, KF a ENFR. Podpora bude:

- určená pre rozvoj jasne zadefinovaného územia (bez obmedzenia od lokálnej, cez sub-regionálnu až po regionálnu úroveň),
- vychádzať z integrovanej stratégie jeho rozvoja, tzv. Integrovanej územnej stratégie,
- založená na integrácii rôznorodých operácií v rámci investičných balíkov.

Komplementarita s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K napĺňaniu cieľov jednotlivých priorít SPR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn. nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

CP 3 – dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z. o podpore **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu, zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,

CP 4 – programy realizované Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie a programy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (dotácie na rozvoj, sociálna podpora žiakov, vedecké činnosti, **regionálne školstvo**), dotácia na podporu rozvoja **sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, dotácia na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu **rozvoja sociálnych služieb** a pod.,

CP 5 – zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a **príspevky a dotácie na rozvoj športu** v zmysle Zákona o športe č. 440/2015 Z. z., program **Ministerstva**

kultúry SR „Obnovme si svoj dom“, Fond na podporu umenia. Dotácie MIRRI SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie

V rámci **Cieľa politiky 3** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti železničnej infraštruktúry (TEN-T, ako aj regionálne trate), synergie budú nastavené na úrovni projektov.

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti financovania dopravnej infraštruktúry a v oblasti nízkouhlíkovej mobility.

Ciele v oblasti modernizácie a výstavby infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy sa budú realizovať prostredníctvom tohto nástroja.

V rámci **Cieľa politiky 4** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti zdravotnej starostlivosti (dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť a starostlivosť o duševné zdravie) a zároveň v oblasti vzdelávania (inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, zmena kurikula, dobudovanie školskej infraštruktúry).

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a **integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných skupín** a štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

V rámci **Cieľa politiky 5** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.

Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.

Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti zabezpečenia bezpečnosti pre občanov

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.								
Opatrenie 1.1.2.									
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.								
Opatrenie 1.2.1	9 550	6 208	4 656	1 552	1 552	0	0	3 343	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	1 500	975	731	244	244	0	0	525	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	705	705	599	106	49	0	56	0	0
Spolu	11 755,00	7 888	5 986	1 901	1 845	0	56	3 868	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2026	2563,75	1728	1314	414	400	0	14	836	0
2027	2563,75	1728	1314	414	400	0	14	836	0
2028	2938,75	1972	1497	475	461	0	14	967	0
2029	2938,75	1972	1497	475	461	0	14	967	0
2030	375,00	244	183	61	61	0	0	131	0
2031	375,00	244	183	61	61	0	0	131	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	11755,00	7888	5986	1901	1845	0	56	3868	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti

Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Digitálne a podnikateľské zručnosti
	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
	Prioritné oblasti podpory z ENRAF:
	podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh

Fond spravodlivej transformácie (FST)

Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	1 060	1 060	901	159	74	0	85	0	0
Opatrenie 2.1.3	755	755	642	113	53	0	60	0	0
Opatrenie 2.1.4	235	235	200	35	16	0	19	0	0
Opatrenie 2.1.5	1 105	1 105	939	166	77	0	88	0	0
Opatrenie 2.1.6	650	650	553	98	46	0	52	0	0
Opatrenie 2.1.7	89	89	76	13	6	0	7	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	100	100	85	15	7	0	8	0	0
Spolu	3 994,00	3 994	3 395	599	280	0	320	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	106,00	106	90	16	7	0	8	0	0
2027	106,00	106	90	16	7	0	8	0	0
2028	677,25	677	576	102	47	0	54	0	0
2029	677,25	677	576	102	47	0	54	0	0
2030	571,25	571	486	86	40	0	46	0	0
2031	760,00	760	646	114	53	0	61	0	0
2032	321,25	321	273	48	22	0	26	0	0
2033	321,25	321	273	48	22	0	26	0	0
2034	321,25	321	273	48	22	0	26	0	0
2035	132,50	133	113	20	9	0	11	0	0
Spolu	3994,00	3994	3395	599	280	0	320	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa Fond spravodlivej transformácie (FST)	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	150	150	128	23	11	0	12	0	0
Opatrenie 3.3	91	91	77	14	6	0	7	0	0
Opatrenie 3.4	4 610	4 610	3 919	692	323	0	369	0	0
Opatrenie 3.6	1 500	1 500	1 275	225	105	0	120	0	0
Spolu	6 351,00	6 351	5 398	953	445	0	508	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	1190,00	1190	1012	179	83	0	95	0	0
2027	1190,00	1190	1012	179	83	0	95	0	0
2028	1576,38	1576	1340	236	110	0	126	0	0
2029	1576,38	1576	1340	236	110	0	126	0	0
2030	386,38	386	328	58	27	0	31	0	0
2031	386,38	386	328	58	27	0	31	0	0
2032	11,38	11	10	2	1	0	1	0	0
2033	11,38	11	10	2	1	0	1	0	0

2034	11,38	11	10	2	1	0	1	0	0
2035	11,38	11	10	2	1	0	1	0	0
Spolu	6351,00	6351	5398	953	445	0	508	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
5. Európa bližšie k občanom	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	50	50	43	8	4	0	4	0	0
Opatrenie 4.4	900	900	765	135	63	0	72	0	0

Opatrenie 4.5	1 520	1 520	1 292	228	106	0	122	0	0
Opatrenie 4.6	1 020	1 020	867	153	71	0	82	0	0
Spolu	3 490,00	3 490	2 967	524	244	0	279	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	12,50	13	11	2	1	0	1	0	0
2027	12,50	13	11	2	1	0	1	0	0
2028	267,50	268	227	40	19	0	21	0	0
2029	396,07	396	337	59	28	0	32	0	0
2030	383,57	384	326	58	27	0	31	0	0
2031	763,57	764	649	115	53	0	61	0	0
2032	508,57	509	432	76	36	0	41	0	0
2033	508,57	509	432	76	36	0	41	0	0
2034	508,57	509	432	76	36	0	41	0	0
2035	128,57	129	109	19	9	0	10	0	0
Spolu	3490,00	3490	2967	524	244	0	279	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
5. Európa bližšie k občanom	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálnemu hospodárstvu do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	1 260	1 260	1 071	189	88	0	101	0	0
Opatrenie 5.2.3	455	455	387	68	32	0	36	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	201	201	171	30	14	0	16	0	0
Opatrenie 5.4.2	534	534	454	80	37	0	43	0	0
Spolu	2 450,00	2 450	2 083	368	172	0	196	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	612,50	613	521	92	43	0	49	0	0
2028	612,50	613	521	92	43	0	49	0	0
2029	612,50	613	521	92	43	0	49	0	0
2030	612,50	613	521	92	43	0	49	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2450,00	2450	2083	368	172	0	196	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

Fond spravodlivej transformácie (FTS)

Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
Zlepšenie kvality ovzdušia
Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Prioritné oblasti podpory z ENRAF:
podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov,
podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	2 002	2 002	1 702	300	140	0	160	0	0
Opatrenie 6.1.2	6 550	6 550	5 568	983	459	0	524	0	0
Cieľ 6.2	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.								
Opatrenie 6.2.2	150	150	128	23	11	0	12	0	0
Spolu	8 702,00	8 702	7 397	1 305	609	0	696	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	1637,50	1638	1392	246	115	0	131	0	0
2027	1637,50	1638	1392	246	115	0	131	0	0
2028	1675,00	1675	1424	251	117	0	134	0	0
2029	1675,00	1675	1424	251	117	0	134	0	0
2030	538,00	538	457	81	38	0	43	0	0
2031	538,00	538	457	81	38	0	43	0	0
2032	500,50	501	425	75	35	0	40	0	0
2033	500,50	501	425	75	35	0	40	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	8702,00	8702	7397	1305	609	0	696	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko

Plán obnovy a odolnosti Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Ciel' politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
5. Európa bližšie k občanom	Sociálne inovácie a experimenty
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy
	a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	4 872	4 872	4 141	731	341	0	390	0	0
Opatrenie 7.1.2	1 240	1 240	1 054	186	87	0	99	0	0
Opatrenie 7.1.3	1 502	1 502	1 277	225	105	0	120	0	0
Opatrenie 7.1.5	950	950	808	143	67	0	76	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	2 430	2 430	2 066	365	170	0	194	0	0
Spolu	10 994,00	10 994	9 345	1 649	770	0	880	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	685,50	686	583	103	48	0	55	0	0
2027	1193,00	1193	1014	179	84	0	95	0	0
2028	1193,00	1193	1014	179	84	0	95	0	0
2029	1193,00	1193	1014	179	84	0	95	0	0
2030	507,50	508	431	76	36	0	41	0	0
2031	1488,00	1488	1265	223	104	0	119	0	0
2032	1488,00	1488	1265	223	104	0	119	0	0

2033	1488,00	1488	1265	223	104	0	119	0	0
2034	1488,00	1488	1265	223	104	0	119	0	0
2035	270,00	270	230	41	19	0	22	0	0
Spolu	10994,00	10994	9345	1649	770	0	880	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	1 600	1 600	1 360	240	112	0	128	0	0
Opatrenie 8.1.2	100	100	85	15	7	0	8	0	0
Opatrenie 8.1.3	100	100	85	15	7	0	8	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	1 801,00	1 801	1 530	271	126	0	145	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	50,10	50	43	8	4	0	4	0	0
2027	450,10	450	383	68	32	0	36	0	0
2028	450,10	450	383	68	32	0	36	0	0
2029	450,10	450	383	68	32	0	36	0	0
2030	400,10	400	340	60	28	0	32	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1801,00	1801	1530	271	126	0	145	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy
	a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	1 390	1 390	1 182	209	97	0	111	0	0
Spolu	1 392,00	1 392	1 182	211	97	0	113	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	348,10	348	295	53	24	0	28	0	0
2027	348,10	348	295	53	24	0	28	0	0
2028	347,60	348	295	52	24	0	28	0	0
2029	347,60	348	295	52	24	0	28	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1392,00	1392	1182	211	97	0	113	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zlepšovania manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy
	a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	13	13	11	2	1	0	1	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	755	755	642	113	53	0	60	0	0
Spolu	768,00	768	653	115	54	0	61	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2026	188,75	189	160	28	13	0	15	0	0
2027	192,00	192	163	29	13	0	15	0	0
2028	192,00	192	163	29	13	0	15	0	0
2029	192,00	192	163	29	13	0	15	0	0
2030	3,25	3	3	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	768,00	768	653	115	54	0	61	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
5. Európa bližšie k občanom	Digitálne a podnikateľské zručnosti
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy
	a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

				spolu					
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	76	76	65	11	5	0	6	0	0
Opatrenie 11.1.2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Spolu	77	77	65	12	5	0	6	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2026	19,00	19	16	3	1	0	2	0	0
2027	19,25	19	16	3	1	0	2	0	0
2028	19,25	19	16	3	1	0	2	0	0
2029	19,25	19	16	3	1	0	2	0	0
2030	0,25	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2035	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	77,00	77	65	12	5	0	6	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
4. Sociálnejšia Európa	Digitálne a podnikateľské zručnosti
	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie

5. Európa bližšie k občanom

Fond spravodlivej transformácie (FST)

Záruka pre mladých
Aktívne začlenenie a dostupné služby
Potravínová a materiálna deprivácia
Sociálne inovácie a experimenty
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Čierny Balog je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Tento PHRSR obce Čierny Balog bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa uznesením č. a nadobudne účinnosť dňom právoplatnosti rozhodnutia Okresného úradu Brezno o výsledku zisťovacieho konania podľa § 7 ods. 5 a 6 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
4. Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
5. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
6. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
7. Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
8. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
9. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
10. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
11. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
12. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
13. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
14. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
15. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
16. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
17. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
18. RIÚS BBSK
19. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK),
20. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
21. Národný program reforiem, máj 2012,
22. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
23. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
24. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
25. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
26. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
27. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
28. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
29. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
30. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
31. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
32. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
33. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
34. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
35. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
36. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
37. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
38. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
39. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
40. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
41. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.
42. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
43. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
44. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
45. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
46. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
47. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
48. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Čierny Balog.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Faltán, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.

20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIC, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
<http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/>
27. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
28. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
29. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
30. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
31. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
32. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
33. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
34. <http://www.minerally.sk/>
35. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
36. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
37. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n . Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
38. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 -
39. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
40. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
41. www.statistics.sk
42. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
43. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
44. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
45. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
46. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
47. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
48. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinnnej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
49. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
50. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
51. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
53. www.krasy-slovenska.sk
54. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
55. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
56. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
57. <http://tlacovespravu.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
58. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
59. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
60. NSRR, 2011
61. <http://www.sopsr.sk/>
62. [naseobce.sk](http://www.naseobce.sk)
63. Štatistický úrad, DataCubes,
64. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983.,
65. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997.,
66. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na ŽP vrátane zdravia, 2008
67. <http://www.sodbtn.sk/>
68. www.agroporadenstvo.sk, 12.8.2021
69. <https://sk.wikipedia.org/>
70. <http://www.minerally.sk/>
71. <http://www.podnemapy.sk>
72. <http://geografia-sk.blogspot.com/>
73. <https://www.meteoblue.com/sk>
74. <https://www.slovensko.sk/sk/lokality/>
75. <http://www.podnemapy.sk/>
76. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj,
77. <https://cyklotrasa.oma.sk>
78. <http://www.sopsr.sk/natura>
79. <http://apl.geology.sk/radio/>
- 80.

81. <https://www.dolnevestenice.sk/>
82. PHRSR, 2016
83. <https://www.shmu.sk>
84. ÚPD, 2008, 2013, 2014, Územný plán obce bol schválený v roku 2009 a má 6 doplnkov

Zoznam skratiek

PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
OcÚ	obecný úrad
OZ	obecné zastupiteľstvo
PD	partnerská dohoda
M	ÚSES - miestny územný systém ekologickej stability
PZI	priame zahraničné investície
RO	rozpočtové organizácie
KZ	kód zdroja

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Čierny Balog
Programovacie obdobie 2026 - 2035
2025**

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224